

BUTLLETÍ OFICIAL

DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

X legislatura
Tercer període

Número 198
25 de novembre de 2013

SUMARI

---

4. INFORMACIÓ

4.40. Acords, resolucions i comunicacions dels òrgans del Parlament

Informe de la Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses

Tram. 260-00001/10

Informe i conclusions de la Comissió

p. 3

NOTES

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

Els documents publicats en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* (BOPC) són una reproducció fidel dels documents originals entrats al Registre.

La numeració del BOPC no està necessàriament vinculada a una sola data.

ISSN: 0213-7798 · Dipòsit legal: B-20.066-1980 · Imprès a Multitext, SL
www.parlament.cat

4. INFORMACIÓ

4.40. ACORDS, RESOLUCIONS I COMUNICACIONS DELS ÒRGANS DEL PARLAMENT

— Informe de la Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses
Tram. 260-00001/10

Informe i conclusions de la Comissió

A LA MESA DEL PARLAMENT

La Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses, en sessió tinguda el 8 de novembre de 2013, d'acord amb l'article 57.3 del Reglament del Parlament, ha aprovat l'Informe i les Conclusions següents:

INFORME I CONCLUSIONS DE LA COMISSIÓ D'ESTUDI DELS MODELS DE SEGURETAT I ORDRE PÚBLIC I DE L'ÚS DE MATERIAL ANTI-AVALOTS EN ESDEVENIMENTS DE MASSES

- I. Informe
  1. Creació de la Comissió
  2. Antecedents parlamentaris
    - 2.1. Resolucions i mocions del Parlament més rellevants relacionades amb l'àmbit d'estudi de la Comissió
    - 2.2. Síndic de Greuges
  3. Constitució de la Comissió
  4. Pla de treball de la Comissió
  5. Compareixences tingudes
  6. Documentació lliurada
  7. Propostes de conclusions presentades pels grups parlamentaris
- II. Conclusions

I. INFORME

1. CREACIÓ DE LA COMISSIÓ

El Ple del Parlament, en la sessió tinguda el 27 de febrer de 2013, una vegada considerada la Proposta de resolució de creació d'una comissió d'estudi dels models de seguretat i ordre públic i de l'ús de material antiavalots en esdeveniments de masses, presentada pel Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya i pel Grup Parlamentari de Convergència i Unió (tram. 252-00006/10), d'acord amb l'article 54 del Reglament, va adoptar la Resolució 13/X del Parlament de Catalunya, de creació de la Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses.

La Resolució estableix la creació d'una comissió específica integrada per tots els grups parlamentaris amb l'objectiu d'estudiar els diferents models de seguretat i ordre públic en els esdeveniments de masses, amb relació a la planificació i els dispositius policials, i d'estudiar el material antiavalots, especialment l'ús de les bales de goma.

La Resolució també estableix que la Comissió tingui una durada de quatre mesos, després dels quals ha de redactar un informe final que, si escau, ha d'ésser aprovat, d'acord amb el que estableix el Reglament del Parlament.

2. ANTECEDENTS PARLAMENTARIS

2.1. Resolucions i mocions del Parlament més rellevants relacionades amb l'àmbit d'estudi de la Comissió

Moció 64/I del Parlament de Catalunya, sobre l'actuació de la policia estatal (BOPC 162, 21.11.1983)

«El Parlament de Catalunya insta el Consell Executiu que:

»1. Els seus representants a la Junta de Seguretat sol·licitin informacions completes sobre l'actuació de les forces de seguretat de l'Estat, i se n'informi la Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana.

»2. Sol·liciti, mitjançant la Junta de Seguretat, la identificació dels provocadors aliens a la manifestació que motivaren aquelles intervencions i, si s'escau, la més enèrgica actuació contra els responsables.

»3. Reclami, mitjançant la junta de Seguretat, que les actuacions, en cas de manifestacions i de concentracions, no es facin indiscriminadament.

»4. Creï els serveis d'informació adequats per a poder identificar, quan s'escaigui, els elements provocadors que actuen amb ànim desestabilitzador i amb la finalitat de desacreditar actes polítics i patriòtics degudament autoritzats.»

Resolució 38/II del Parlament de Catalunya, sobre l'actuació de la Policia Nacional el dia 23 d'abril de 1985 (BOPC 63, 20.05.1985)

«El Parlament de Catalunya:

»1. censura l'actuació dels comandaments de la Policia Nacional a la Rambla de Barcelona el vespre del dia 23 d'abril de 1985 en què s'utilitzaren mètodes agressius que no s'adiuen amb el manteniment de l'ordre públic.

»2. Insta el Conseller de Governació de la Generalitat a plantejar a la Junta de Seguretat la necessitat d'una investigació profunda dels fets ocorreguts i l'exigència de responsabilitats.

»Insta, així mateix, el Consell Executiu de la Generalitat perquè demani al Delegat del Govern a Catalunya, de conformitat amb la Llei 17/1983, de 16 de novembre, sobre el desenvolupament de l'article 154 de la Constitució, tota la informació relativa als fets esmentats i als procediments sancionadors iniciats.

»El Conseller informará d'aquestes gestions a la Comissió de Justícia, Dret i Seguretat Ciutadana en el termini d'un mes.

»3. Palesa una vegada més la necessitat urgent que hi hagi a Catalunya una sola política de seguretat pública amb una coordinació real de totes les autoritats implicades: Govern de la Generalitat, Administració central i ajuntaments, per mitjà de la creació d'un nou organisme en el qual siguin presents les tres Administracions, i que, a més, defineixi tècnicament el nou sistema de seguretat pública a Catalunya.

»Constata, així mateix, la necessitat que siguin promulgades les lleis orgàniques relatives a seguretat pública que la Constitució preveu, alhora que es pronuncia per l'obertura urgent d'un diàleg institucional. La Generalitat ha d'assumir progressivament la màxima responsabilitat estatutària de l'ordre públic.»

Moció 31/IX del Parlament de Catalunya, sobre les mesures previstes per a evitar delictes i faltes en les celebracions d'èxits esportius (BOPC 92, 20.06.2011)

«El Parlament de Catalunya, amb relació a les concentracions o manifestacions ciutadanes massives, especialment les subsegüents a les celebracions d'èxits esportius que tinguin lloc als espais públics de les quals poden derivar delictes i faltes de violència sobre les persones i sobre els béns públics o privats, insta el Govern a:

»a) Prendre les mesures necessàries perquè l'Administració de la Generalitat es personi com a acusació particular en els processos judicials derivats d'aquests tipus de delictes que hagin causat danys personals o materials a la Generalitat.

»b) Establir que els dispositius policials de seguretat que s'organitzin específicament per a aquest tipus d'esdeveniments utilitzin càmeres mòbils, amb l'autorització legal pertinent, i que, en la mesura que la llei ho permeti, es puguin tenir en compte les imatges enregistrades per càmeres de seguretat privada d'establiments o institucions situats a la zona on s'hagin produït els esdeveniments.

»c) Introduir modificacions en els atestats amb la finalitat de millorar l'eficàcia probatòria d'aquesta documentació en els eventuais processos judicials.

»d) Assegurar la coordinació entre el Cos de Mossos d'Esquadra i els diferents cossos policials que actuïn en celebracions esportives per tal de garantir llur eficàcia i seguretat.

»e) Impulsar l'elaboració d'un informe, que s'haurà de presentar al Parlament dins el tercer període de sessions de la legislatura actual, que avalui i proposi mesures preventives i de seguretat per tal d'evitar que els delinqüents multireincidents puguin continuar cometent delictes i faltes.

»f) Col·laborar amb el poder judicial i el ministeri fiscal perquè es faci efectiva la posada en marxa del registre de delictes i faltes de multireincidents, d'acord amb el Codi penal.

»g) Manifestar públicament el reconeixement pel treball i la col·laboració de les policies locals, molt especialment de la Guàrdia Urbana de Barcelona, en els operatius policials que s'organitzen amb motiu de les celebracions d'èxits esportius i altres esdeveniments.

»h) Restablir de manera immediata la coordinació i la col·laboració imprescindibles a tots els efectes amb la Guàrdia Urbana de Barcelona per mitjà dels contactes corresponents amb l'alcalde en funcions i amb l'alcalde electe.

»i) Mantenir i aplicar la normativa que obliga els membres del Cos de Mossos d'Esquadra, inclosos els de les unitats antiavalots, a anar identificats, com a garantia dels drets de la ciutadania, cercant les fórmules que permetin fer compatible la identificació amb l'equipament reglamentari.»

Moció 97/IX del Parlament de Catalunya, sobre les polítiques de seguretat (BOPC 315, 14.05.2012)

«1. [...]

»2. [...]

»3. [...]

»4. [...]

»5. El Parlament de Catalunya constata que la missió dels cossos policials és garantir l'exercici del dret de manifestació i reunió dels qui l'exerceixen, i també la seguretat i llibertat dels ciutadans, d'acord amb la legislació vigent.

»6. El Parlament de Catalunya insta el Govern a iniciar contactes de manera immediata amb tots els grups i subgrups parlamentaris per a intentar definir una política consensuada de seguretat per a les mobilitzacions ciutadanes que garanteixi els drets dels ciutadans, i a aïllar socialment els grups minoritaris que utilitzen la violència. El Govern ha de portar la definició d'aquesta política al Consell de Seguretat de Catalunya perquè els agents socials i les entitats que l'integren la debatin.»

Resolució 716/IX del Parlament de Catalunya, sobre la presentació d'un informe relatiu a l'ús de bales de goma pels Mossos d'Esquadra (BOPC 364, 30.07.2012)

«El Parlament de Catalunya insta el Govern a presentar-li, abans del 31 de desembre de 2012, davant la Comissió d'Interior o davant la comissió d'estudi específica que es pugui crear, un informe sobre l'ús de bales de goma que inclogui l'anàlisi d'aquest ús en els darrers anys i l'avaluació de les mesures adoptades recentment pel Govern basc amb relació a aquesta qüestió.»

Resolució 95/X del Parlament de Catalunya, sobre l'elaboració d'un estudi sobre l'ús de gasos lacrimògens per a dispersar concentracions (BOPC 68, 29.04.2013)

«El Parlament de Catalunya insta el Govern a aportar, per mitjà del Departament d'Interior, a la Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses els protocols d'actuació i els estudis que tingui a la seva disposició sobre l'ús de gasos lacrimògens per part dels cossos de seguretat pel que fa als supòsits d'aplicació, als efectes sobre la salut dels ciutadans i a l'adequació i efectivitat que tenen en diferents situacions.»

2.2. Síndic de Greuges

Informe del Síndic de Greuges al Parlament corresponent al 2012 (BOPC 32, 25.02.2013)

«[...]

»L'ÚS DE LES PILOTES DE GOMA

»El transcurs dels darrers anys el Síndic ha tingut coneixement de persones ferides com a conseqüència d'haver rebut l'impacte d'una pilota de goma, algunes de les quals han perdut un ull o fins i tot la vida. Recentment també ha estat coneixedor d'alguns ferits per aquests projectils durant la manifestació de la tarda del dia 29 de març de 2012. Finalment, cal fer esment de les víctimes durant la manifestació del passat 14 de novembre de 2012, entre les quals hi ha una dona que ha perdut la visió de l'ull esquerre després d'un impacte.

»El Síndic també ha rebut algunes queixes de persones que alerten dels danys que provoquen aquests projectils i que en demanen la prohibició. Amb l'objectiu d'abordar l'estudi d'aquest tema des del punt de vista de trobar-hi possibles alternatives, el Síndic va obrir una actuació d'ofici.

»LES PILOTES DE GOMA PODEN PROVOCAR LESIONS CORPORALS IRREVERSIBLES

»Les pilotes de goma tenen la consideració d'armes o municions 'menys letals' de tipus cinètic. Segons diver-

sa literatura científica, quan aquestes armes impacten al cos humà provoquen un trauma superficial o no penetrant (hematoma o abrasió) i inhabiliten temporalment el subjecte colpejat sense causar, en teoria, danys permanents. Provoquen un efecte de dolor immediat, més o menys intens i durador, en funció de diversos factors del tret (distància, tipus de rebot, etc.) o de la persona (complexió física, tipus de vestimenta, edat, etc.).

»Les pilotes de goma, de diversos tipus i formes, han presentat, però, diversos inconvenients per la possibilitat de provocar lesions corporals més greus de caràcter irreversible, i fins i tot letals, quan impacten contra determinades parts del cos. Hi ha jurisprudència que declara provats els danys irreparables que causen aquests projectils i les conseqüències que es deriven de rebre'n un impacte.

»Els funcionaris del Cos de Mossos d'Esquadra, per dur a terme les seves funcions, disposen d'armes de foc i de munició de dotació reglamentària. A més, està previst que en determinats casos puguin utilitzar altres elements com a armes o eines d'ús policial.

»La Direcció General de la Policia regula la utilització d'armes i eines d'ús policial, d'una banda, per mitjà de la Instrucció 8/2012, de 26 d'abril, sobre la utilització d'armes i eines d'ús policial, i també la Instrucció 10/2012, de 26 de juny, d'ampliació de l'annex de la Instrucció 8/2012; de l'altra, pel Procediment normalitzat de treball (PNT) 217/03/11, sobre l'actuació policial en concentracions i manifestacions.

»D'acord amb aquesta normativa, les armes destinades a la impulsió i la projecció de pilotes de cautxú, artefactes fumígens i lacrimògens principalment són: (1) les armes llargues del calibre 12 o escopeta policial i (2) el llançador de 40 mil·límetres.

»L'ús d'aquestes armes i municions està previst per al control de masses: ordre públic, motins penitenciaris, etc. i en actuacions que es defineixen com de risc alt per als grups especials que hi intervenen. Pel que fa a les pilotes de goma, les unitats que en poden fer un ús són l'Àrea de Brigada Mòbil, l'Àrea de Grup Especial d'Intervenció i l'Àrea Regional de Recursos Operatius.

»Sobre l'actuació policial en l'execució de la dissolució, el PNT preveu l'advertiment verbal amb l'anunci de l'actuació policial imminent que es durà a terme. Tanmateix, s'assenyala que aquest advertiment no serà necessari en supòsits d'alteracions greus de l'ordre públic, amb lesions a les persones o danys a les coses.

»CAL UNA MORATÒRIA EN L'ÚS DE LES PILOTES DE GOMA FINS QUE EL GOVERN PRESENTI UN INFORME I EL PARLAMENT S'HI PRONUNCIÏ

»La distància mínima amb la qual s'han de fer els llançaments de les pilotes de goma amb l'escopeta policial és de 50 metres, des de la qual s'ha d'apuntar la

projecció de les pilotes al terra a uns 10 metres per davant del grup que s'ha de dissoldre. No obstant això, en casos d'agressions contra els policies, està previst que es puguin llançar a menys distància i directament contra els agressors, però incidint en la part inferior del cos (cuixes i cames).

»Els defensors de les pilotes de goma consideren que l'ús d'aquests projectils és necessari i està justificat en situacions de força hostil. També creuen que el seu ús pot provocar lesions de la mateixa manera que altres procediments com el cos a cos.

»Per contra, d'altres com l'associació Stop Bales de Goma en demanen la retirada i la prohibició al més aviat possible, alhora que plantegen alternatives a l'ús d'aquests projectils.

»A escala europea, segons la informació de què disposa la institució, a banda d'Espanya, tan sols a França i a Portugal s'utilitzen les pilotes de goma amb caràcter regular en el cas de les unitats antiavalots de la policia.

»S'HAN D'AVALUAR EINES ALTERNATIVES A LES PILOTES DE GOMA DAVANT DE POSSIBLES SITUACIONS D'ALTERACIÓ GREU DE L'ORDRE PÚBLIC

»En l'àmbit de les alternatives, el Departament d'Interior ha introduït el llançador de 40 mil·límetres en l'ús de material antiavalot. Entre els usos possibles hi ha el llançament de salves, el d'artefactes d'impacte, fumífers, lacrimògens, etc. L'objectiu és disparar directament les persones que tenen actituds violentes per neutralitzar-les i, si les circumstàncies ho permeten, detenir-les. Es preveu que aquest llançador també s'utilitzi com a arma complementària en les càrregues que la policia fa amb les defenses.

»Aquesta nova arma, però, no substitueix el llançament de pilotes de cautxú amb escopeta policial (arma llarga del calibre 12). En tot cas, el Departament insisteix que si la manifestació violenta persisteix s'hi recorrerà per fer-ne efectiva la dissolució. S'insisteix, però, que l'ús d'aquest llançador sempre és l'última opció i, per tant, només el faran servir quan la violència sigui generalitzada i es posi en perill la integritat física de les persones.

»CALDRIA REFORÇAR LES FUNCIONS DE LA UNITAT DE MEDIACIÓ, ESPECIALMENT EN L'ÀREA DE BRIGADA MÒBIL O ARRO

»Aquest debat ha fet que s'hagin presentat diverses iniciatives al Parlament i al Congrés dels Diputats, respectivament, que finalment no han prosperat. No obstant això, cal posar en relleu que al Parlament de Catalunya es va adoptar una resolució per la qual s'instà el Govern a presentar-li, abans del 31 de desembre de 2012, un informe sobre l'ús d'aquest material antiavalot.

»Per tot això, en el marc de l'actuació d'ofici, el Síndic ha suggerit el següent:

»1. Que en els dispositius policials davant de concentracions i manifestacions s'insisteixi en la pràctica de la mediació que faci compatible l'exercici del dret de reunió dels assistents amb el de la protecció de la seguretat ciutadana.

»2. Que s'estudiï l'increment del nombre d'efectius de les actuacions policials en concentracions i manifestacions, per acompanyar i reforçar en tot moment els grups especials d'intervenció davant possibles situacions d'alteració de l'ordre públic i evitar fer ús d'aquest material antiavalot.

»3. Que es revisi la formació que reben els agents de les unitats especials que poden fer ús del material antiavalot per adequar-la i millorar-la.

»4. Que es revisi el procediment de treball PNT 217/03/11 per adequar-lo als paràmetres següents:

Establir un ordre d'actuació clar i enumerat amb els passos o fases que s'han de seguir en l'ús de material antiavalot per a la dissolució d'una concentració o manifestació.

Especificar el nombre de salves que s'han de llançar amb caràcter previ a l'ús de les armes policials.

Preveure el nombre i la participació de les ambulàncies que acompanyen els dispositius policials en els supòsits previstos en el protocol.

Incorporar un apartat relatiu a la participació de la Unitat de Mediació en l'Àrea de la Brigada Mòbil o ARRO.

»5. Que el Departament d'Interior estableixi una moratòria en l'ús de les pilotes de goma. Aquesta suspensió preventiva hauria de fer-se extensiva fins que el Govern lliuri al Parlament de Catalunya l'informe que li va sol·licitar sobre l'ús de les pilotes de goma i aquest s'hi pronunciï.

»6. Que s'informi el Síndic de Greuges sobre si s'ha fet algun estudi respecte de l'ús de material antiavalot per part de les unitats especialitzades d'altres cossos policials i les conclusions a les quals s'ha arribat.

»[...]»

3. CONSTITUCIÓ DE LA COMISSIÓ

La Comissió d'Estudi es va constituir el 26 d'abril de 2013 i va quedar integrada pels membres següents:

Grup Parlamentari de Convergència i Unió

Lluís Guinó i Subirós

Elena Ribera i Garijo

Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya

Oriol Amorós i March
 Gemma Calvet i Barot
 Grup Parlamentari Socialista
 Celestino Corbacho i Chaves
 Ferran Pedret i Santos
 Xavier Sabaté i Ibarz

Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya

Pere Calbó i Roca
 Sergio Santamaría Santigosa

Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa

Jaume Bosch i Mestres
 David Companyon i Costa

Grup Parlamentari de Ciutadans

Matías Alonso Ruiz
 Carlos Carrizosa Torres

Grup Mixt

Quim Arrufat Ibáñez
 David Fernández i Ramos

El Grup Parlamentari Socialista, al qual va correspondre la presidència de la Comissió, va designar president el diputat Celestino Corbacho i Chaves, el qual va ésser ratificat per la Comissió.

La Comissió ha tingut un òrgan rector unipersonal, integrat pel president, que n'ha presidit i ordenat els treballs. El lletrat que ha assistit la Comissió, Francesc Pau i Vall, ha fet, així mateix, les funcions de secretari.

La Comissió s'ha reunit els dies següents:

26 d'abril de 2013
 16 i 29 de maig de 2013
 5, 12 i 27 de juny de 2013
 11 i 23 de juliol de 2013
 17 de setembre de 2013
 1 i 3 d'octubre de 2013
 8 de novembre de 2013

També han assistit a diverses sessions de la Comissió els diputats següents:

Xavier Cima Ruiz, Xavier Crespo i Llobet, Antoni Font Renom, M. Victòria Fornés i Fernández, i Joan Morell i Comas, del G. P. de Convergència i Unió; Josep Cosconera i Carabassa, Albert Donés i Antequera i Marta Vilalta i Torres, del G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya; Eva Granados Galiano, del G. P. Socialista; Fernando Sánchez Costa, del G. P. del Partit Popular de Catalunya; Sara Vilà Galan, del G. P. d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa; Isabel Vallet Sánchez, del G. Mixt.

4. PLA DE TREBALL DE LA COMISSIÓ

A les reunions dels dies 16 de maig i 5 i 12 de juny de 2013, a partir de les propostes presentades pels grups parlamentaris, la Comissió va aprovar el Pla de treball, que consta de compareixences a tenir davant la Comissió i de sol·licituds de documentació al Departament d'Interior.

La Comissió, en sessió tinguda el 17 de setembre de 2013, va acordar de tenir addicionalment altres compareixences.

La Comissió, en sessions tingudes l'11 de juliol i el 17 de setembre de 2013, va acordar de sol·licitar documentació addicional.

5. COMPAREIXENCES TINGUDES

En desenvolupament del Pla de treball, la Comissió ha tingut les compareixences següents:

29 de maig de 2013

Ramon Espadaler i Parcerisas, conseller d'Interior

12 de juny de 2013

Manel Prat Peláez, director general de la Policia

Jordi Dalmau Florejachs, secretari general del Sindicat de Comandaments de Mossos d'Esquadra (SICME)

Valentín Anadon Palacios, del Sindicat Autònom de Policia de la Unió General de Treballadors (SAP-UGT)

Antoni Castejón Navarro, portaveu del Sindicat de Mossos d'Esquadra de Comissions Obreres (SME-CCOO)

Jordi Costa i Ruiz, secretari general del Collectiu Autònom de Treballadors dels Mossos d'Esquadra (CAT)

David José i Mañas, secretari general del Sindicat de Polícies de Catalunya (SPC)

Joan Josep Ruiz Sanz, secretari de la Unió Sindical de la Policia Autònoma de Catalunya (USPAC)

27 de juny de 2013

Josep Lluís Traperó i Àlvarez, comissari en cap de la Prefectura de Policia

Maria Teresa Casado Cadarso, directora general d'Administració de Seguretat

Marc Caparrós i Molino, inspector en cap de l'Àrea de la Brigada Mòbil

Núria Aymerich i Rocavert, directora de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya

11 de juliol de 2013

Nicola Tanno, associació Stop Bales de Goma

Ester Quintana Porras, plataforma Ojo con tu Ojo

Begoña Casado Moreno i Andrés García Berrio, Coordinadora Catalana per a la Prevenció i Denúncia de la Tortura

Joan Delort Menal, gerent de Prevenció, Seguretat i Mobilitat de l'Ajuntament de Barcelona

23 de juliol de 2013

Rafael Ribó i Massó, síndic de greuges de Catalunya

Eduard Ibáñez Pulido, director de Justícia i Pau

Amadeu Recasens i Brunet

Gemma Galdón Clavell

17 de setembre de 2013

Victòria Camps i Cervera, catedràtica d'ètica

Imma Guixé Ancho, directora d'Amnistia Internacional Catalunya

Virginia Álvarez Salina, responsable de Relacions Institucionals i Política de la Secció Espanyola d'Amnistia Internacional

Jaume Asens, vocal de la Comissió de Defensa dels Drets de la Persona i del Lliure Exercici de l'Advocacia del Col·legi d'Advocats de Barcelona

Estrella Fernández Martínez, Institut Clínic d'Oftalmologia

1 d'octubre de 2013

Manel Prat Peláez, director general de la Policia

3 d'octubre de 2013

Miguel Ángel Aguilar García, fiscal de la Fiscalia Provincial de Barcelona

Marc Pons Aguilar, especialista en models d'ordre públic comparats

Joan Antoni Quesada, intendent cap de la Policia Municipal de Terrassa

Miguel Ángel Fraile, secretari general de la Confederació de Comerç de Catalunya

27 de maig de 2013 (reg. 17905)

Informe «La gestió de l'ordre públic a Catalunya».

31 de juliol de 2013 (reg. 31686)

Informe sobre la utilització de pilotes de cautxú.

Document «Acció policial i ordre públic: perspectiva ètica».

Informe sobre gasos OC i artificis lacrimògens CS.

17 de setembre de 2013 (reg. 34778)

Document «Les unitats d'ordre públic a Alemanya. Malte Neutzler».

Document «The Contemporary Development of “Non-Lethal” Weapons».

Document «OSCE/ODIHR - Venice Commission Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly» (2nd Edition).

Document «Lignes Directrices du BIDDH/OSCE et de la Commission de Venise sur la Liberté de Réunion Pacifique» (2e Edition).

Document «Programa de Estocolmo - Una Europa abierta y segura que sirva y proteja al ciudadano (2010/C 115/01)».

Document «Estrategia de Seguridad Interior de la Unión Europea. Hacia un modelo europeo de seguridad. Marzo de 2010».

Document «EU Street Violence. Grupos de jóvenes y violencia en el espacio público. European Forum for Urban Security».

Document «Identitats socials, violència i ordre públic. Mark Levine».

Document «Recommendations for policing political manifestations in Europe. GODIAC - Good practice for dialogue and communication as strategic principles for policing political manifestations in Europe».

Informe d'anàlisi dels dispositius realitzats davant l'acampada Plaça Catalunya (27/05/11) i el setge al Parlament (15/06/11).

22 d'octubre de 2013 (reg. 41593)

Informe d'anàlisi. L'ús de materials antiavalots, pilotes de goma en esdeveniments de masses ocorreguts en els darrers anys a Catalunya.

6. DOCUMENTACIÓ LLIURADA

En desenvolupament del Pla de treball, el Departament d'Interior ha lliurat a la Comissió, en les dates que es detallen, la documentació següent:

7. PROPOSTES DE CONCLUSIONS PRESENTADES PELS GRUPS PARLAMENTARIS

Propostes de conclusions presentades pel GP de Convergència i Unió (reg. 42431)

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Una societat democràtica requereix d'una policia democràtica que tingui com a objectiu la protecció dels drets de tots els ciutadans, utilitzant els mitjans necessaris per garantir el dret de reunió pacífica, que reconeix el nostre ordenament jurídic. La convivència pacífica implica la coresponsabilitat de tots: organismes públics i privats, així com la implicació de tots els ciutadans.

Parlar d'ordre públic és parlar, doncs, de la seguretat i de la llibertat d'aquest País. És per això que la policia no pot ser utilitzada com a arma política.

L'Estatut d'autonomia de Catalunya, en el seu article 164, regula les funcions i competències de la Generalitat en matèria de seguretat pública.

En aquest sentit, en l'apartat 5, disposa, de forma expressa, que la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra té com a funció pròpia, entre d'altres tasques, la de seguretat ciutadana i l'ordre públic.

La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, com a policia integral, democràtica i professional que és, ha definit un model propi i diferenciat de la resta de models policials tant de l'Estat com de la resta de l'Europa Comunitària.

En l'àmbit de l'ordre públic, aquest model evoluciona i s'adequa a l'entorn social en què està immers i ha de ser capaç de transformar reptes en oportunitats i de crear coneixement a partir de la pròpia experiència, amb una mirada permanent als entorns nacional i internacional.

El Departament d'Interior, a través del Cos de Mossos d'Esquadra, té encomanada la responsabilitat de mantenir la seguretat i l'ordre públic en les mobilitzacions ciutadanes, també en les situacions de greus desordres públics, així com el lliure accés i gaudi dels espais públics. Per tal d'acomplir aquest mandat, el Cos de Mossos d'Esquadra ha definit un model que comença per la gestió prèvia dels esdeveniments a través de la mediació i que persegueix la restitució de l'ordre públic en situacions de violència extrema que, malauradament, es donen al nostre país. Per aquesta raó el Cos de Mossos d'Esquadra s'ha dotat d'unes unitats especialitzades, convenientment formades, i d'un protocol d'actuació que estableix l'oportunitat i la congruència dels mitjans materials a utilitzar, sota els criteris de gradualitat i proporcionalitat.

Qualsevol modificació o canvi tant dels instruments com de les tècniques ha de ser analitzat des d'una perspectiva global, tenint en compte, entre d'altres, as-

pectes legislatius, pressupostaris, formatius i de recursos humans, i sense perdre de vista que, en el seu conjunt, aquests constitueixen un equilibri.

És per aquesta raó que la introducció de canvis sobre aquesta qüestió en cap cas podrà alterar a la baixa la capacitat que té la policia a l'hora de restituir l'ordre públic en supòsits de greu alteració d'aquest. No podem encomanar a la policia la restitució de l'ordre públic en situacions de violència extrema, privant-la alhora dels mitjans materials que li són imprescindibles per poder acomplir aquest mandat.

L'ús de la força per part de la Policia no només és residual, sinó que a més és a càrrec de professionals especialment formats en l'ús d'aquest mitjans: les unitats especialitzades en el manteniment de l'ordre públic. Per aquesta raó, el Pla de Carrera professional de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra preveu com una especialitat diferenciada la funció en ordre públic.

Aquestes unitats especialitzades (ARRO i Brimo) tenen com a funcions la prevenció i neutralització de les situacions de risc per a la seguretat de les persones i els béns en els casos de grans concentracions de persones, catàstrofes i grans esdeveniments, en aquest sentit, l'àrea de Brigada Mòbil (Brimo).

El model d'ordre públic ha d'integrar un sistema d'atenció i seguiment protocol·litzat a les víctimes que, malauradament, es puguin causar com a conseqüència de l'ús de la força per part de la policia en l'exercici de la seva responsabilitat.

Per aquests motius, el Grup Parlamentari de Convergència i Unió presenta la següent

PROPOSTA DE CONCLUSIONS DE LA COMISSIÓ D'ESTUDI DELS MODELS DE SEGURETAT I ORDRE PÚBLIC I DE L'ÚS DE MATERIAL ANTIavalots EN ESDEVENIMENTS DE MASSES

Finalitzades les sessions de la Comissió i escoltades les opinions dels compareixents, el Grup Parlamentari de Convergència i Unió proposa les següents conclusions:

1. El model policial d'ordre públic té com a finalitat garantir el just equilibri entre el dret fonamental de manifestació i l'ús pacífic de la via pública per part de tots els ciutadans.

La gestió de la seguretat i de l'ordre públic comença abans de la planificació dels dispositius policials per a la intervenció en esdeveniments de masses. Per aquest motiu, resulten fonamentals la comunicació fluida i l'actuació coordinada i concertada tant de les diferents administracions com dels actors públics i privats directament implicats.

2. S'han de dissenyar els mecanismes necessaris per tal de promoure i incrementar la comunicació al Departament d'Interior per part dels organitzadors de les manifestacions i concentracions.

També cal estudiar sistemes i estratègies que permetin implicar els organitzadors en el bon ordre i adequat desenvolupament de les manifestacions.

3. El model d'ordre públic s'ha de veure reforçat per l'activitat de prevenció i mediació desenvolupada per la PG-ME, que persegueix la gestió negociada i pacífica dels conflictes.

4. Aquest model s'ha de regir pels principis de congruència, oportunitat i proporcionalitat, on el recurs a la força sigui sempre l'últim recurs. Per tal de complir amb aquests principis, és necessari dotar les unitats d'ordre públic dels estris policials garantint la disponibilitat d'eines robustes que els permetin un ampli ventall d'opcions tàctiques per evitar la confrontació violenta.

5. S'ha de mantenir la opció pel model de distància, que permet protegir les manifestacions i una gestió de les grans concentracions de forma més eficient, garantista, àgil i adaptable a les circumstàncies. Aquest model ha d'assegurar la distància amb els manifestants, la mobilitat de les unitats que intervenen, la progressió de la força i l'ús, quan escaigui, de les eines robustes.

6. La totalitat dels instruments, tècniques i eines que configuren el model de gestió d'ordre públic tenen un sentit en el seu conjunt, des del moment que constitueixen un equilibri que en permet la utilització progressiva i gradual. És per aquesta raó que l'eliminació d'algun d'aquests elements –com podria ser el cas de les pilotes de goma– només podrà ser viable si aquests són substituïts per altres eines robustes que garanteixin l'equilibri inicial. Només així el Cos de Mossos d'Esquadra podrà atendre de manera eficient l'encomanda de restituir l'ordre públic en situacions d'extrema violència.

7. És essencial establir mecanismes d'informació directa i immediata de la policia als manifestants i als ciutadans en general, potenciant l'ús de les xarxes socials i optimitzant l'ús dels mitjans tècnics, com equips de so o megàfons, entre d'altres.

8. S'ha de garantir la correcta i completa traçabilitat de les actuacions policials, tant de les ordres donades com de la utilització del material antidisturbis de dotació, i dotar les unitats d'ordre públic d'eines tecnològiques de darrera generació (geolocalització o obtenció d'imatges dels agents, entre d'altres), per garantir l'eficàcia de les actuacions policials i millorar-ne l'anàlisi posterior.

9. S'han d'establir procediments per circumscriure al màxim les responsabilitats en l'execució de les ordres al llarg de la cadena de comandament.

10. S'ha de revisar i actualitzar sistemàticament la formació dels agents per tal d'assegurar l'òptim manteniment de les competències que els habiliten per al desenvolupament de la seva especialitat. Cal també identificar bones pràctiques policials i dissenyar programes d'entrenament permanent que assegurin l'ús correcte dels instruments i les eines de dotació policial.

11. S'han de dissenyar i establir un sistema integral d'atenció a les víctimes de desordres públics, per assegurar-los un suport i acompanyament adequats. S'ha d'impulsar la via de la responsabilitat patrimonial de l'administració com a canal ordinari i preferent del rescabament del dany, sens perjudici de possibles accions penals, quan escaigui.

12. S'ha de desenvolupar una llei catalana de l'espai públic que, entre d'altres, estableixi els criteris per conciliar el dret de manifestar-se lliurement amb el dret dels ciutadans de gaudir d'un espai públic segur.

Propostes de conclusions presentades pel GP d'Esquerra Republicana de Catalunya (reg. 42432)

ANTECEDENTS

– Resolució 716/IX del Parlament de Catalunya, del 12 de juliol de 2012.

El Parlament de Catalunya insta el Govern a presentar-li, abans del 31 de desembre de 2012, davant la Comissió d'Interior o davant la comissió d'estudi específica que es pugui crear, un informe sobre l'ús de bales de goma que inclogui l'anàlisi d'aquest ús en els darrers anys i l'avaluació de les mesures adoptades recentment pel Govern basc amb relació a aquesta qüestió.

– Resolució 419/IX del Parlament de Catalunya, del 2 de febrer de 2012, sobre la creació d'una unitat d'interlocució i mediació dins el Cos de Mossos d'Esquadra.

El Parlament insta el Govern a crear, en el termini de quatre mesos, una unitat d'interlocució i mediació dins el Cos de Mossos d'Esquadra, per tal de buscar vies de diàleg i prevenció en el tractament de conflictes i mobilitzacions socials.

– Resolució 13/X del Parlament de Catalunya, del 27 de febrer de 2013, de creació de la Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses.

El Parlament de Catalunya crea la Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses (CEMSOPUM), amb les directrius, la composició, l'objecte i el termini següents:

Normes d'organització i funcionament de la Comissió

Tipus

Es proposa la creació d'una comissió específica per a l'estudi de l'ordre públic, la gestió en esdeveniments de masses i el material antiavalots, d'acord amb el que estableix l'article 54 del Reglament del Parlament.

Composició

La comissió ha d'ésser integrada per un membre de cada grup parlamentari. Es regula d'acord amb les disposicions del Reglament del Parlament per a aquest tipus d'òrgans.

Hi poden assistir tècnics, especialistes i representants d'entitats.

Objecte

L'objecte de la Comissió és l'estudi dels diferents models de seguretat i ordre públic en els esdeveniments de masses, amb relació a la planificació i els dispositius policials, i l'estudi del material antiavalots, especialment de l'ús de les bales de goma.

Termini per a cloure els treballs

La Comissió té una durada de quatre mesos.

Informe final

La Comissió pot redactar un informe final que, si escau, serà aprovat, d'acord amb el que estableix el Reglament del Parlament.

– Resolució 43/X del Parlament de Catalunya, sobre les mesures relatives a les actuacions policials davant les mobilitzacions ciutadanes

El Parlament de Catalunya insta el Govern a:

- a) Iniciar contactes de manera urgent amb tots els grups parlamentaris per a intentar consensuar les normes d'actuació davant les mobilitzacions socials, pactades també amb els agents socials i prioritant el diàleg i la mediació per damunt de la repressió.
- b) Nomenar els nous integrants del Comitè d'Ètica de la Policia de Catalunya, amb la reforma prèvia del Decret 230/2007, del 16 d'abril, de creació del dit comitè, si el Govern ho considera necessari.
- c) Aprovar un codi d'ètica policial.

TREBALLS DE LA COMISSIÓ D'ESTUDI

Els treballs desenvolupats a la Comissió d'Estudi han evidenciat la necessitat de revisar els actuals procediments de manera integral. L'oportunitat que se'ns ofereix a partir del treball d'aquesta comissió és privilegiada i caldrà fer un esforç de consens polític,

constructiu i unitari per tal d'afavorir l'adopció de determinades mesures, com la prohibició de les pilotes de goma.

Cal agrair la disponibilitat i l'alt nivell de compromís que els diversos compareixents han brindat a la Comissió en les seves intervencions.

El desenvolupament de la Comissió ha permès el diàleg entre els operadors policials, les entitats defensores de drets humans, els juristes, els professionals de la medicina i, especialment, les víctimes de pilotes de goma, a qui hem d'agrair la seva presència i coratge.

D'altra banda, és necessari reconèixer la tasca que s'ha anat desenvolupant des de diversos àmbits de forma paral·lela. Cal destacar, per la seva funció de control de l'Administració pública, el Síndic de Greuges, que ha requerit canvis en reiterades ocasions sobre la necessitat d'implementar mesures i millorar els operatius policials que actuen en esdeveniments de masses. Algunes de les seves recomanacions han de ser recordades, com a contribució important al llarg de tot el procés que ha precedit la Comissió d'Estudi.

1. Les administracions, davant l'exercici del dret de manifestació, han d'actuar amb criteris de proporcionalitat.
2. L'ajuntament ha d'adoptar un paper més actiu en la prevenció d'incidents i en la ubicació de les acampades de protesta.
3. Millora de mecanismes de planificació i la capacitat de donar resposta coherent i efectiva a les mobilitzacions socials, respostes que hauran de ser diferents si els manifestants observen principis de no-violència activa o es produeixen actuacions de violència.
4. Revisar la formació específica dels agents Brimo i ARRO.
5. Valoració posterior del Departament i obertura d'expedients disciplinaris per evitar la impunitat d'actuacions desproporcionades.
6. Identificació visible dels agents.
7. Creació d'un grup de mediació i resolució alternativa de conflictes tant als Mossos com a la Guàrdia Urbana de Barcelona.
8. Establiment d'un protocol de coordinació i comandament en les operacions conjuntes de Guàrdia Urbana i Mossos.
9. Posar a disposició dels agents els instruments adequats per identificar les persones violentes.

Pel que fa a l'ús de pilotes de goma, el Síndic de Greuges va informar el Parlament que les pilotes de goma tenen la consideració d'armes «menys letals» de tipus cinètic. Segons literatura científica, quan impacten al cos provoquen trauma superficial i inhabiliten temporalment i, en teoria, no causen danys permanents. Però

realment les pilotes de goma han provocat lesions corporals més greus de caràcter irreversible i fins i tot letals, quan impacten contra determinades parts del cos. Hi ha jurisprudència que declara provats els danys irreparables que causen aquests projectils.

La DGP regula la utilització d'armes i eines d'ús policial per mitjà de la Instrucció 8/2012, del 26 d'abril, i la Instrucció 10/2012, del 26 de juny, d'ampliació de l'annex de la Instrucció 8/2012, i pel Procediment normalitzat de treball (PNT) 217/03/11, sobre l'actuació policial en concentracions i manifestacions.

D'acord amb aquesta normativa, les armes destinades a la impulsió i projecció de pilotes de cautxú, artefactes fumígens i lacrimògens són principalment: 1. Armes llargues del calibre 12 o escopeta policial, i 2. El llançador de 40 mm.

L'ús d'aquestes armes està previst per al control de masses i en actuacions de risc alt per grups especials que hi intervenen. Les unitats que poden usar les bales de goma són Brimo (Àrea de Brigada Mòbil), AGEI (Àrea del Grup Especial d'Intervenció) i ARRO (Àrea Regional de Recursos Operatius).

El PNT preveu l'advertiment verbal amb l'anunci de l'actuació policial imminent, però no serà necessari en supòsits d'alteracions greus d'ordre públic, amb lesions a les persones o danys a les coses.

La distància mínima amb la qual s'han de fer els llançaments és de 50 m i s'ha d'apuntar a terra a uns 10 m davant del grup que s'ha de dissoldre. No obstant això, en casos d'agressions contra policies està previst que es pugui llançar a menys distància i contra els agressors directament, però incidint en la part inferior del cos.

Recomanacions del Síndic:

1. Insistir en la pràctica de la mediació.
2. Estudiar l'increment d'efectius en manifestacions per acompanyar i reforçar els grups especials d'intervenció i evitar fer ús d'aquest material antiavalots.
3. Revisar la formació dels agents d'unitats especials.
4. Revisar el procediment de treball PNT 217/03/11 per adequar-lo als paràmetres següents:
  - Establir ordre d'actuació clar i enumerat amb passos que s'han de seguir en l'ús de material antiavalots.
  - Especificar el nombre de salves que s'han de llançar prèviament a l'ús d'armes policials.
  - Preveure el nombre i participació d'ambulàncies que acompanyen els dispositius.
  - Incorporar un apartat relatiu a la participació de la Unitat de Mediació en l'Àrea de la Brimo o ARRO.
5. Moratòria en l'ús de pilotes de goma fins a la presentació al Parlament de l'informe sobre el seu ús i fins que aquest si pronuncii.

6. S'informi el Síndic sobre si s'ha fet algun estudi sobre ús de material antiavalots per part d'unitats especialitzades.

El cert és que diverses compareixences desenvolupades a la Comissió d'Estudi han posat en evidència que cal prohibir les pilotes de goma perquè no són controlables, tant pel seu itinerari com per la força del seu impacte. En cap cas no es pot evitar el dany, atès que l'efecte rebot no es pot evitar. La dramàtica realitat de les víctimes a Catalunya posa en relleu que, malgrat que l'enfocament de la revisió del model d'actuació policial ha de ser revisat a nivell integral, el més urgent és eliminar els projectils de pilotes de goma com a estri legal per ser utilitzat.

Ni Alemanya, ni Bèlgica, ni Anglaterra no utilitzen aquestes pilotes de goma. El Parlament Europeu, en resolucions del 13 de maig i el 14 de juny de 1982, va demanar a tots els països de la UE que no utilitzessin aquests projectils, atesa la seva greu capacitat lesiva. La resolució del juliol de 1998 del Comitè de Drets Humans de l'ONU –13 de juliol de 1998– ja va recomanar a la Gran Bretanya una investigació sobre l'ús dels «projectils d'energia atenuada» i finalment també el Comitè Internacional de Prevenció de la Tortura ha recomanat a Anglaterra l'abolició de l'ús de projectils de plàstic.

En tot cas, les conclusions al treball de la Comissió han de mantenir la visió integral de les actuacions policials davant els esdeveniments de masses, i per tant s'han d'abordar des de la necessitat d'un canvi de model fins a l'adopció de mesures de procediment i control de les actuacions de cara a potenciar les bones pràctiques, evitar més vulneracions de drets a la ciutadania o indefinicions legals per als funcionaris públics. El repte d'aprofundir en la creació de polítiques de seguretat pública des de la radicalitat democràtica és l'autèntic motor d'aquestes conclusions.

Per aquests motius, el Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya presenta la següent

PROPOSTA DE CONCLUSIONS DE LA COMISSIÓ D'ESTUDI DELS MODELS DE SEGURETAT I ORDRE PÚBLIC I DE L'ÚS DE MATERIAL ANTI-AVALOTS EN ESDEVENIMENTS DE MASSES

1. El model policial de seguretat pública i esdeveniments de masses a Catalunya ha de partir del principi de mínima intervenció amb mitjans violents d'acord amb l'obligació legal de proporcionalitat, oportunitat i congruència en l'acció policial. D'acord amb això, la revisió de l'actual model és imprescindible per avançar en un aprofundiment democràtic, la promoció de valors cívics i amb visió d'eficàcia policial. Els canvis han de comportar una millora per al propi servei públic, i per al prestigi del Cos de Mossos d'Esquadra.

2. Per tal d'afavorir l'eficàcia en la prevenció de conductes contra l'ordre públic, caldrà potenciar al màxim el desplegament de la planificació dels operatius, el control dels itineraris, les tanques de protecció, l'ús de megàfons, l'aïllament de persones violentes, si s'escau, i la coordinació amb entitats convocants dels esdeveniments, i prevenció i mediació comunitària.

S'adoptarà un sistema mixt de proximitat i distància, depenent de les actuacions i les circumstàncies dels operatius.

3. El model de distància i progressió de la força actualment en vigor, pel que fa a la dispersió, no pot justificar la utilització de mitjans que amb un grau molt alt de probabilitat causaran danys segurs i molt greus a algun ciutadà o ciutadana.

En l'ús de les pilotes de goma mitjançant escopetes policials, per les característiques de l'arma, amb manca absoluta del control del projectil sobre l'itinerari final de l'impacte, a causa de l'efecte rebot i de la seva força, es produeixen sempre situacions d'impossibilitat de compliment dels paràmetres legals de mínima intervenció. Per tal d'evitar el risc sobre la ciutadania i el risc legal sobre els agents actuants i la pròpia Administració, s'ha de prohibir l'ús de les pilotes de goma i se n'ha de garantir la retirada immediata.

4. S'ha de garantir el rescabament d'ofici i amb caràcter de responsabilitat objectiva a les víctimes de pilotes de goma, segons els barems actuals de responsabilitat civil. Aquesta indemnització no haurà de condicionar els drets d'accions legals de les víctimes.

5. En els casos que sigui possible, la intervenció policial haurà de primar el criteri de proximitat per tal d'afavorir el desenvolupament pacífic de la protesta, concentració o manifestació. S'haurà de modificar el PNT per tal d'incorporar-hi nous models d'actuació i coordinació i de gradació en els operatius.

6. Es crearà la figura del «comunicador tàctic» amb distinció amb armilla diferenciada per ser reconegut, que seran agents que facilitaran de forma permanent el diàleg amb els manifestants i representaran l'acció policial informant de les mesures que s'adoptaran amb avís de megàfon o altres mitjans.

7. Es regularà el sistema d'informació interna sobre les actuacions en els operatius de la Brimo i les ARRO, facilitant formació, protocols i mitjans tècnics i materials suficients. Es promourà la rotació dels professionals especialitzats i l'organització de torns i de permanència de tal manera que s'eviti el cansament o la crispació dels agents en les tasques que puguin ser més exigents.

8. En qualsevol cas, el Departament d'Interior garantirà la col·laboració amb les instàncies judicials, fiscals i administratives de control de les actuacions i l'exigència de responsabilitat en aquells casos d'agents que no actuen adequadament.

Propostes de conclusions presentades pel GP Socialista (reg. 42399 i 42562)

1. CONCLUSIONS

1. L'objecte de la Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses ha estat d'estudiar, d'una banda, la forma en què el nostre model policial aborda les concentracions humanes o de masses des de la perspectiva de la seguretat ciutadana i l'ordre públic, quan aquestes es produeixen en la via pública.

2. Per altra banda, i en relació més estreta i directa amb la cadena de fets que van conduir a la seva creació, aquesta Comissió d'Estudi també ha analitzat la planificació dels dispositius policials, així com del material que s'utilitza per part de la Policia de la Generalitat - Cos de Mossos d'Esquadra en aquests esdeveniments.

3. Per tal de fer-ho, s'ha comptat amb la compareixença de responsables polítics i comandaments policials, experts en models de seguretat, que ens han permès valorar diferents models de seguretat i ordre públic existents en l'actualitat en l'àmbit internacional i amb especial atenció al nostre entorn europeu, representants sindicals, una representació del Ministeri Fiscal i representants d'associacions de persones que han patit lesions per l'ús d'alguns dels mitjans antiavalots, així com amb la compareixença de l'oftalmòloga que ha tractat la majoria de les lesions recents de major gravetat. Amb l'aportació de tots ells, la del conjunt dels portaveus parlamentaris i la documentació que s'ha fet arribar a aquesta Comissió d'Estudi, es formulen les presents conclusions, entre les quals no pot deixar de fer-se constar la consternació que ha suposat que, durant el seu transcurs i en les seves mateixes sessions, els responsables del Departament d'Interior i de la Policia fessin anuncis públics directament relacionats amb l'objecte sotmès a consideració de la Comissió d'Estudi, que a voltes contenien propòsits de captivament que, en cas de dur-se a terme, convertirien les conclusions a què pugui arribar l'esmentada Comissió en un estèril exercici literari, i a voltes s'han vist motivats per canvis en la versió donada per la Conselleria d'Interior dels fets ocorreguts durant la jornada de vaga general del 14 de novembre de 2012, que es troben en l'origen de la mateixa creació de la Comissió d'Estudi.

4. D'altra banda, el Govern de la Generalitat no ha facilitat als membres de la Comissió d'Estudi els Protocols Normalitzats de Treball del Cos de Mossos d'Esquadra que afecten la matèria estudiada, ni tampoc, fins al mateix 21 d'octubre, l'informe específic sobre l'ús dels projectils de cautxú que el Parlament havia sol·licitat i que alguns dels membres d'aquesta Comissió han estat reclamant amb insistència. Aquestes circumstàncies, doncs, cal tenir-les presents en analitzar les conclusions que s'emeten, car han estat causa de di-

facultats per al desenvolupament de les tasques que els membres de la Comissió teníem encomanades.

5. Els models de seguretat i ordre públic, pel que fa a la manera d'abordar els esdeveniments de masses a la via pública i planificar els dispositius de seguretat i els operatius policials per tal de garantir l'exercici dels drets dels ciutadans, i en cas que es produeixen alteracions greus de l'ordre públic, procurar la seva restauració, es poden reduir a dues categories bàsiques.

6. D'una banda, el model caracteritzat pel manteniment de la distància respecte als manifestants i el criteri d'aplicació progressiva de la força, que exigeix unitats amb una alta mobilitat per poder-se desplegar, així com disposar de recursos que permetin a unitats relativament petites mantenir l'ordre a l'espai públic evitant al màxim el contacte directe amb el conjunt de manifestants o la concentració de persones.

7. D'altra banda, el model caracteritzat pel control de situacions mitjançant el contacte, per part d'unitats policials integrades per un gran nombre d'agents, amb els manifestants o la concentració de persones, a fi de contenir l'alteració de l'ordre públic tot restringint el moviment de la manifestació o concentració de persones.

8. Com passa amb tots els models teòrics, quan es tracta d'implementar-los en la pràctica, sovint ens trobem davant l'ús habitual o conjuntural d'elements més propis del primer model en el segon, i també a la inversa, de tal manera que existeixen models que es poden qualificar com a mixtos, en els quals se seleccionen les solucions que es consideren més adequades d'acord amb l'enfocament general que es faci, en la societat que el desenvolupa, de la seguretat ciutadana i l'ordre públic.

9. Cal tenir present, en aquest sentit, que en societats democràtiques la seguretat o l'ordre públic no poden esdevenir un valor absolut i s'ha de dur a terme una ponderació dels drets i béns jurídics en joc en cada situació, per tal d'escatir i calibrar l'actuació més adequada en cada circumstància.

10. Encara en aquest sentit, per bé que la seguretat ha estat presentada per diversos dels compareixents com a garant i pressupòsit de la resta de drets que assisteixen les persones, i molt especialment de llur llibertat, es pot convenir amb aquesta idea només des d'una concepció integral de la seguretat, no securitària, que posi en relleu també els aspectes materials o socioeconòmics de la idea de seguretat.

11. Les societats humanes són inherentment conflictives, pel seu caràcter plural i complex, i per tant han de bastir mecanismes per a la gestió i solució de conflictes, que mai han de pretendre eliminar l'expressió del conflicte social en la via pública de manera pacífica, sinó tan sols garantir els drets dels ciutadans si aquests són violentats, amb la ponderació necessària

dels drets, béns jurídics i interessos en conflicte, com abans s'ha assenyalat. Els cossos policials, en la seva organització i la seva actuació, han d'incorporar també mecanismes que permetin gestionar i solucionar conflictes sense haver de recórrer a l'ús de la força, recurs al qual cal reservar el caràcter d'*ultima ratio* i, tot i així, aplicar-lo d'acord amb els principis que emanen dels tractats internacionals, la Constitució, l'Estatut i les lleis.

12. Amb relació a l'ús de la força, cal tenir presents els *Principis bàsics sobre l'ús de la força i d'armes de foc pels funcionaris encarregats de fer complir la llei*, adoptats pel Vuitè Congrés de Nacions Unides sobre Prevenció del Delicte i Tractament del Delinqüent, celebrat a l'Havana (Cuba) del 27 d'agost al 7 de setembre de 1990.

13. En aquest sentit, resulta d'interès la seva disposició general segona, que disposa literalment:

«2. *Els governs i els organismes encarregats de fer complir la llei establiran una sèrie de mètodes al més àmplia possible i dotaran els funcionaris corresponents de diferents tipus d'armes i municions de manera que puguin fer un ús diferenciat de la força i de les armes de foc. Entre aquestes armes haurien de figurar armes incapacitants no letals per tal d'emprar-les quan fos apropiat, amb l'objectiu de restringir cada vegada més l'ús de mitjans que puguin ocasionar lesions o morts. Amb el mateix objectiu, també s'hauria de permetre que els funcionaris encarregats de fer complir la llei comptin amb equip d'autoprotecció, per exemple, escuts, casc, armilles a prova de bales i mitjans de transport a prova de bales a fi de disminuir la necessitat d'armes de qualsevol tipus.»*

14. També resulta d'interès la seva disposició general quarta, que estableix que:

«4. *Els funcionaris encarregats de fer complir la llei, en el desenvolupament de les seves funcions, empraran en la mesura possible mitjans no violents abans de recórrer a l'ús de la força i d'armes de foc. Podran fer ús de la força i les armes de foc solament quan altres mitjans resultin ineficaços o no garanteixin de cap manera l'assoliment del resultat previst.»*

15. Per últim, també destaca en aquest text la seva disposició vigsima, que disposa el següent:

«20. *En la capacitat dels funcionaris encarregats de fer complir la llei, els governs i els organismes corresponents prestaran especial atenció a les qüestions d'ètica policial i drets humans, especialment en el procés d'indagació, als mitjans que puguin substituir l'ús de la força i d'armes de foc, per exemple, la solució pacífica dels conflictes, l'estudi del comportament de les multituds i les tècniques de persuasió, negociació i mediació, així com als mitjans tècnics, amb l'objectiu de limitar l'ús de la força i d'armes de foc. Els organismes encarregats de fer complir la llei han d'examinar llurs*

programes de capacitació i procediments operatius a la llum de casos concrets.»

16. Totes les disposicions contingudes en aquests Principis bàsics cal llegir-les en conjunció amb el que també disposa el Codi de conducta per a funcionaris encarregats de fer complir la llei, adoptat per l'Assemblea General de Nacions Unides en la seva Resolució 34/169, del 17 de desembre de 1979.

17. També a nivell europeu existeixen instruments internacionals, com la Declaració de la policia de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa del 1979 i la Recomanació Rec(2001)10 del Comitè de Ministres del Consell d'Europa, sobre el Codi europeu d'ètica policial. Aquests instruments reiteren els principis generals de l'actuació policial quan es fa ús de la força: legalitat, proporcionalitat i diligència deguda.

18. Pel que fa a l'ordenament jurídic intern, cal tenir presents les disposicions de la Llei orgànica 2/1986, del 13 de març, de forces i cossos de seguretat. En l'aspecte que té a veure amb la matèria objecte d'estudi de la Comissió, es tracta de regulacions molt genèriques, com ha assenyalat, entre d'altres, l'organització Jueces para la Democracia, que en un manifest del 2010 va arribar a qualificar l'absència de regulació concreta de l'activitat de l'Estat que representa l'acció policial (tant la preventiva com la repressiva) com a situació d'anomia, inadmissible des de la perspectiva dels drets individuals, però també des de la necessària seguretat jurídica que demana l'actuació d'una policia democràtica. Una de les aspiracions d'una policia democràtica, convenim amb Jueces para la Democracia, ha de ser que els integrants del cos policial puguin conèixer amb certesa quines són les pautes d'actuació a les quals s'han d'ajustar.

19. En efecte, l'art. 5 de la Llei orgànica 2/1986, del 13 de març, de forces i cossos de seguretat, constitueix el marc jurídic dels molt diversos modes d'intervenció policial. En aquest precepte, sota la fórmula de «principis bàsics d'actuació», únicament es realitzen declaracions genèriques sobre l'adequació a l'ordenament jurídic, el respecte a la Constitució, la neutralitat política, la imparcialitat i la prohibició de discriminació o sobre la integritat (en particular per aturar-se en l'abstenció de tot acte de corrupció), els principis de jerarquia i subordinació o la irrellevància de l'obediència deguda a ordres manifestament il·legals.

20. A més, es proclamen les obligacions d'impedir qualsevol pràctica abusiva, arbitrària o discriminatòria que comporti violència física o moral, d'observar un tracte correcte i curós en les relacions amb la ciutadania i de proporcionar-li informació sobre les causes i la finalitat de la intervenció. Respecte a la qüestió de l'ús de la força, que interessa especialment en aquestes conclusions, la norma mencionada es limita a enunciar les següents pautes: actuar amb la decisió necessària i

sense demora per tal d'evitar un dany greu, immediat i irreparable, i orientar-se pels principis de congruència, oportunitat i proporcionalitat en la utilització dels mitjans. S'indica igualment que només podran utilitzar les armes de foc en les situacions de «risc racionalment greu per a la seva vida, la seva integritat física o les de terceres persones, o en les circumstàncies que puguin suposar un greu risc per a la seguretat ciutadana».

21. Encara en l'àmbit estatal, cal esmentar la Llei orgànica 1/1992, del 21 de febrer, sobre protecció de la seguretat ciutadana, que, tot i identificar i definir els àmbits d'actuació policial, no estableix noves garanties diferents de les enunciadades com a principis generals en els instruments internacionals i en la LO 2/1986, del 13 de març.

22. Pel que fa a l'àmbit català, cal tenir en compte la regulació efectuada mitjançant la Llei 10/1994, de l'11 de juliol, de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra. En aquest sentit, i pel que fa als àmbits que resulten rellevants per a l'objecte d'aquesta Comissió d'Estudi, les seves disposicions són plenament coincidents amb les que estableix la LO 2/1986, del 13 de març. En concret, al seu article 11, es disposa:

«Article 11

a) Han d'impedir, en l'exercici de llur actuació professional, qualsevol pràctica abusiva, arbitrària o discriminatòria que comporti violència física o moral.

b) Han de tenir en tot moment un tracte correcte i acurat en les relacions amb els ciutadans, als quals han de procurar auxiliar i protegir sempre que les circumstàncies ho aconsellin o hi siguin requerits, i proporcionar-los informació completa i tan àmplia com sigui possible sobre les causes i la finalitat de totes les intervencions.

c) Han d'actuar, en l'exercici de llurs funcions, amb la decisió necessària i sense retard, quan d'això dependgui evitar un mal greu, immediat i irreparable, i han de regir-se, en fer-ho, pels principis de congruència, d'oportunitat i de proporcionalitat en la utilització dels mitjans a llur abast.

d) Han d'utilitzar les armes només en les situacions en què hi hagi un risc racionalment greu per a la vida o la integritat física d'ells mateixos o de terceres persones i en les circumstàncies que puguin comportar un risc greu per a la seguretat ciutadana, i han de regir-se, en fer-ho, pels principis a què es refereix la lletra c.»

23. Resulta d'interès, amb relació a la incorporació dels instruments internacionals abans esmentats, allò que es disposa en la Resolució INT/1828/2004, del 14 de juny, que aprova la Instrucció per a la incorporació i aplicació del Codi europeu d'ètica de la policia en relació amb l'actuació i la intervenció de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra.

24. També cal tenir presents la Llei 4/2003, del 7 d'abril, d'ordenació del sistema de seguretat pública de Catalunya, així com la Instrucció 4/2008, de l'11 de març, sobre la utilització d'armes i eines d'ús policial, i la Instrucció 5/2008, de l'11 de març, sobre la utilització d'armes de foc per part dels funcionaris del cos de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra.

25. Però més especialment, encara, cal tenir present la Instrucció 8/2008, del 13 de juny, d'ampliació de l'àmbit d'aplicació de la Instrucció 4/2008, de l'11 de març, sobre la utilització d'armes i eines d'ús policial, en el sentit d'incloure-hi noves armes i eines d'ús policial, com ara les armes destinades a la impulsió i projecció de pilotes de cautxú, artefactes fumígens i lacrimògens o bé les granades atordidores, així com també en el sentit d'ampliar la relació d'unitats policials que disposaran d'autorització genèrica o específica per utilitzar determinades armes o eines.

26. En aquesta Instrucció es determina que l'ús dels projectils de cautxú i dels llançadors consistents en un brocal acoblat a les escopetes policials del calibre 12, o dels projectils de goma viscoelàstica (*foam*), que es llancen des de llançadors GL-06, de 40 mm, està destinat al control de masses: ordre públic, motins penitenciaris, etc. Així mateix pot ser utilitzada per a actuacions amb un nivell de risc alt per part de grups especials.

27. Per últim, dins l'àmbit català, cal tenir present l'existència d'un Comitè d'Ètica de la Policia de Catalunya, regulat per les disposicions del Decret 222/2013, del 3 de setembre, del Reglament d'organització i funcionament del Comitè d'Ètica de la Policia de Catalunya, definit com l'òrgan de caràcter consultiu i interdisciplinari en matèria d'ètica policial de les institucions pròpies de Catalunya, per coadjuvar a la millora de la qualitat del servei policial i ser espai de reflexió per al debat ètic en el camp de la seguretat pública.

28. Cal tenir present que tots aquests principis enunciats als punts anteriors, pel que fa a l'ús de la força, s'han de verificar en la pràctica, mitjançant una política concreta de seguretat ciutadana i ordre públic, i en un determinat context social.

29. En aquest sentit, les conclusions de la Comissió d'Estudi no poden abstrure's del fet que ens trobem en un moment històric amb una alta conflictivitat laboral i social, amb un elevat grau de descontentament popular per la gestió de la crisi des de les diverses instàncies polítiques, i pel funcionament del conjunt de les institucions de l'Estat, del sistema financer, i per altres diversos factors. Les manifestacions externes d'aquest descontentament han estat molt majoritàriament de caràcter pacífic, tot i que hagin sorgit noves maneres d'expressar-lo. Però la tensió existeix i és constatable que tant la durada de la crisi com les polítiques dites d'austeritat o d'ajustament estan afectant

als mitjans de subsistència i recursos bàsics d'àmplies capes de la població, circumstància que obliga a una especial prudència i cura a l'hora d'abordar la política de seguretat i ordre públic pel que fa als esdeveniments de masses celebrats a la via pública.

30. En aquest sentit, hem constatat amb preocupació que la política de la Conselleria d'Interior, en l'etapa del conseller Felip Puig, s'ha basat en un enduriment del discurs («anirem fins on permet la llei, i una mica més enllà», declarava públicament el conseller), en un enfocament securitari i purament d'ordre públic i en un augment de la contundència amb què s'afronta la contestació social a la crisi i la seva gestió política. Aquesta política, per bé que amb variacions en el to del discurs, ha tingut continuïtat en l'actual etapa del conseller Ramon Espadaler, i a més ha trobat un ressò complaent en l'actual Govern espanyol, del qual constatem amb profunda preocupació que està determinat a dur a terme una modificació del Codi penal que, des del punt de vista de l'objecte d'estudi d'aquesta Comissió, aporta un enfocament criminalitzador de la protesta social i d'enduriment de la resposta penal en general.

31. És motiu de preocupació el fet que s'hagin emès determinades manifestacions, per part de comandaments policials, realitzades en ocasions formals i solemnes, i davant de responsables polítics, com ara el Dia de les Esquadres, sense que consti una rectificació posterior. També és motiu de preocupació que hagin esdevingut persones amb responsabilitat dins del cos de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra alguns policies que sostenien en els seus treballs acadèmics tesis difícilment compatibles amb l'exercici de responsabilitats en una policia democràtica.

32. Totes les organitzacions humanes, incloses les de caràcter professional, acaben desenvolupant una determinada cultura organitzativa, determinada per múltiples factors, entre els quals podem esmentar les normes que la institucionalitzen, les dinàmiques internes de funcionament, l'autoimatge dels seus integrants, les relacions formals i informals de poder, els lideratges i els discursos que hi esdevenen dominants. Aquesta cultura organitzativa pot variar amb el temps, per factors tant d'ordre endogen com exogen, i és en aquest sentit que cal ser conscients dels principis i mecanismes que descriuen les teories de la sociologia de les organitzacions i del canvi organitzatiu.

33. Al mateix temps, una determinada organització, amb la seva pròpia cultura organitzativa, pot acollir al seu torn subcultures per raó de les divisions territorials, funcionals o orgàniques existents. Pel que fa a l'àmbit que ha estat matèria d'estudi per part d'aquesta Comissió, hi ha factors que poden haver influït en el sorgiment d'una subcultura organitzativa pròpia de l'Àrea de la Brigada Mòbil, com és el nombre relativament reduït dels seus integrants i la naturalesa de les funcions que realitza, que els exposa a alts graus de tensió, a riscos físics evidents i a un escrutini públic

molt més intens que l'habitual per a altres unitats del Cos de Mossos d'Esquadra.

34. Qüestionar-nos críticament l'existència de possibles deficiències de plantejament, disseny o funcionament del model de seguretat i ordre públic català, o pretendre que de determinades actuacions n'hagin de dimanar les corresponents responsabilitats, no suposa en absolut posar en entredit el bon nom i la professionalitat del conjunt de les persones que integren la Policia de la Generalitat - Cos de Mossos d'Esquadra, sinó que esdevé l'única actitud possible per millorar el model, minimitzar-ne les falles o carències i garantir el necessari rendiment de comptes a la ciutadania, que és exigible que es produeixi, en una societat democràtica, amb relació a tota manifestació d'allò públic.

35. Cal tenir present que allò que és assumible o sembla proporcionat ha anat evolucionant, històricament parlant, i que la nostra contemporaneïtat no ens ha de fer perdre de vista que l'evolució dels valors i conviccions que una determinada societat consensua tàcitament es produeix també ara, essent molt possible que, a la vista dels esdeveniments econòmics, polítics i socials, dels canvis culturals i també de fets puntuals o cadenes d'esdeveniments que puguin actuar com a catalitzador dels canvis en la realitat objectiva o la percepció subjectiva de les actuacions policials, es consideri generalment que el dany causat per alguna d'aquestes actuacions ha estat molt superior al valor del bé jurídic que l'actuació mateixa pretenia protegir.

36. Resulta clar que el nostre ordenament, com a estat de dret que som, reserva el monopoli de la violència i l'ús legítim de la força com a potestat de l'estat. És aquesta mateixa posició de monopoli de la violència que obliga a establir i institucionalitzar un principi de desconfiança cap als potencials abusos de poder que sempre, i indefectiblement, es deriven d'un poder sense restriccions. Per això, en termes generals, les democràcies liberals han desenvolupat la divisió de poders i tot un sistema de *checks and balances* que, en el cas concret que ens ocupa, pretén donar resposta al problema que sovint s'expressa amb el políptot de Juvenal, *Quis custodiet ipsos custodes?* Certament, una democràcia social avançada ha d'establir els sistemes de garanties suficients, tant *ex ante* com *ex post*, per comptar amb un cos de policia que actuï de conformitat amb els principis que la informen, ja que qualsevol cos policial es troba situat en el punt de màxima tensió entre els principis de llibertat i seguretat, el punt d'equilibri dels quals no és fàcil de trobar.

37. També resulta clar que el conjunt del nostre ordenament jurídic, amb l'orientació que li proporcionen els instruments internacionals i europeus, cerca d'evitar l'ús de la força per part de les forces i cossos de seguretat, atorgant-li el caràcter d'*ultima ratio*. Per això cal dotar el conjunt dels agents de les nocions i els elements de formació i capacitació necessaris en matèria de mediació i negociació, sense que això obsti per a

l'especialització d'alguns agents o unitats en aquesta matèria.

38. Tanmateix, arribat el punt en què aquest ús de la força es fa inevitable, la força s'ha d'emprar de conformitat amb els principis d'intervenció mínima, d'aplicació gradual i progressiva de la força, congruència, oportunitat i proporcionalitat. Tenint presents aquests principis és com s'ha de determinar la intervenció a realitzar, i tenint en compte aquests principis és com s'avaluarà *a posteriori* la seva adequació.

39. Per garantir que els agents de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra puguin aplicar la força en una escala gradual i progressiva, de menys a més força aplicada, cal dotar les unitats que desenvolupen funcions d'ordre públic del material necessari. D'una banda, dels elements de protecció personal que els permetin actuar en entorns i situacions en què hi ha risc per a la seva integritat física. De l'altra, de les eines adequades per permetre un ventall d'opcions que permeti una resposta proporcional a cada situació tàctica o operativa.

40. Resulta evident que no hi ha eines que, en aplicació de la força, garanteixin una exempció total de riscos per al ciutadà i per a l'agent que l'empra, però l'exigència de proporcionalitat, des d'una òptica garantista dels drets dels ciutadans, i en primer lloc del dret a la vida i a la integritat física, hauria de portar a aconseguir que la ponderació dels drets, béns jurídics i interessos en conflicte partís sempre de l'intent que la intervenció de l'autoritat, també si és en ús de la força, no causi un dany major que el bé jurídic que es pretenia protegir.

41. En la ponderació dels drets que poden col·lidir en cada situació concreta que es pugui produir durant un esdeveniment de masses celebrat a la via pública, a fi d'escatir si cal o no que intervinguin els Mossos d'Esquadra, i quin tipus d'intervenció han de dur a terme, cal tenir molt present que la mateixa Constitució espanyola del 1978 estableix una jerarquia entre els drets que estableix al capítol II del títol primer (seccions primera i segona), per raó de la posició que ocupen en el text fonamental, i també entre aquests i els principis rectoris de la política econòmica i social que figuren al capítol III del títol primer.

42. Un dels aspectes socialment més debatuts, pel que fa a l'ús dels mitjans antiavalots en esdeveniments de masses, ha estat el de l'ús dels projectils de cautxú i dels viscoelàstics per part de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra. També ho ha estat a la Comissió d'Estudi, responent a aquest debat públic que la societat catalana fa uns anys que impulsa.

43. Els projectils de cautxú estan formats per esferes d'aquest material, amb unes dimensions de 54,70 mm de diàmetre i de 85,2 g de pes. Estan dissenyades per ser projectades amb els brocals que s'acoblen a les escopetes policials del calibre 12, utilitzades per la Po-

licia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, el model SDASS PRO FORCE del fabricant italià FABARM. La velocitat a què surten disparades fa que el projectil, elàstic fins a cert punt, es deformi en vol, de manera que l'esfera queda aplanada i presenta una part frontal en què l'energia es transmet de forma més concentrada quan colpeja, augmentant els possibles danys en el moment de l'impacte. També s'ha dotat les unitats antiavalots de llançadors GL-06, de 40 mm, preparades per llançar munició deformable de goma viscoelàstica (*foam*).

44. En el cas de la munició de cautxú, ha quedat acreditat davant la Comissió d'Estudi que la seva precisió és baixa, i que si aquesta es dispara d'acord amb l'ús correcte que se n'ha de fer, després del rebot a terra la seva trajectòria és molt difícilment previsible, resultant que pot convertir-se en una eina que colpegi de forma indiscriminada i arbitrària persones que no haviem de ser destinatàries de l'ús de la força. Això darrer afectaria de ple la necessària congruència, oportunitat i proporcionalitat que ha de presidir l'ús de la força, i per les raons que s'exposen i s'exposaran s'ha arribat a la convicció que es tracta d'una eina que té un risc massa elevat de causar un dany –en gran desproporció amb el bé jurídic que es pretén protegir quan se'n fa ús– per poder seguir considerant-ne raonable l'ús.

45. El sistema d'armament que componen aquests projectils i els respectius llançadors ha estat sovint qualificat com a *arma menys letal*, però aquesta classificació ha estat àmpliament discutida, adduint que es tracta en realitat d'una arma amb un caràcter potencialment letal.

46. De fet, des de l'any 1975, han estat 9 les persones que han perdut la vida a Espanya per les lesions causades per l'impacte dels projectils de cautxú emprats pels cossos i forces de seguretat de l'Estat, i 56 persones més han patit altres lesions de caràcter permanent degut a l'impacte d'aquests projectils. D'entre aquestes darreres, són 26 les persones la lesió de les quals consisteix, entre d'altres, en la pèrdua d'un ull. A Catalunya, en concret, i només en els darrers 3 anys, són 7 les persones que han perdut un globus ocular per l'impacte d'aquests projectils.

47. Cal tenir present en aquest sentit que el tipus de lesions patides per les persones que van patir l'evisceració d'un ull en esdeveniments de masses ocorreguts en els darrers anys a Catalunya són des del punt de vista mèdic difícilment compatibles amb cap altre origen que no sigui el d'un impacte de projectil de cautxú.

48. És ben cert que les ocasions en què aquest mitjà s'ha hagut d'emprar han estat rares i excepcionals, però no és menys cert que la proporció de casos en què el seu ús ha derivat en l'existència de greus lesionats, sovint de manera permanent, esdevé un element que crida poderosament l'atenció, bé sigui sobre la manera

en què s'usa, bé sigui sobre el dany potencial que pot provocar fins i tot quan se'n fa un ús plenament correcte des del punt de vista dels reglaments i protocols policials, o bé sobre ambdós factors.

49. En un model d'ordre públic com el nostre, en què predominen els elements propis del model teòric consistent en el manteniment de la distància respecte als manifestants o la concentració de persones, això vol dir que cal disposar d'eines que permetin precisament mantenir aquesta distància entre els agents intervingents i els manifestants, però també vol dir que aquestes eines han de respondre a «l'objectiu de restringir cada vegada més l'ús de mitjans que puguin ocasionar lesions o morts», tal com reclama la disposició general segona dels *Principis bàsics sobre l'ús de la força i d'armes de foc pels funcionaris encarregats de fer complir la llei*, adoptats pel Vuitè Congrés de Nacions Unides sobre Prevenció del Delicte i Tractament del Delinqüent, celebrat a l'Havana (Cuba) del 27 d'agost al 7 de setembre de 1990.

50. Per tant, tenint en compte l'alta proporció de casos –amb relació a les ocasions en què se n'ha fet ús– en què el llançament d'aquests projectils ha estat en l'origen de greus lesions permanents, prenent també en consideració la seva prohibició en diversos països europeus, així com el conjunt de consideracions que s'han realitzat fins ara, sembla raonable pensar a substituir-los, dins el ventall d'eines policials que permeten una gradació o aplicació progressiva de l'ús de la força, per altres mitjans menys lesius que permetin mantenir la distància de les línies policials respecte als manifestants o concentracions de persones.

51. Pel que fa als gasos fumígens, lacrimògens o altres eines policials de similars característiques, es considera que la Comissió d'Estudi no ha comptat amb suficients elements per pronunciar-se específicament sobre el seu ús, malgrat que des del Grup Parlamentari Socialista, sense que fos inclòs en el pla de treball final de la comissió, es demanés un informe sobre aquest ús, que havia estat inexistent durant molts anys a Catalunya, però que va reparèixer en emprar-se eines d'aquestes característiques per dispersar el vaguistes presents a la plaça Catalunya durant la tarda de la jornada de vaga general del 29 de març de 2012.

52. És per aquesta raó que cal concloure que caldria encarregar l'elaboració d'informes específics sobre els seus usos en les diferents situacions que es poden produir a la via pública, així com sobre l'impacte que tenen sobre la salut de les persones i sobre el comportament de les concentracions humanes.

53. Una de les qüestions que ha suscitat més polèmica pel que fa al desenvolupament de les tasques de les unitats antiavalots, tant a Catalunya com a la resta d'Espanya, ha estat la relativa a l'incompliment de l'obligació genèrica, establerta per a tots els cossos i forces de seguretat dependents de l'Administració de

l'Estat i d'altres administracions, d'exhibició del número d'identificació professional dels agents de la policia. Aquesta manca d'identificació individual dels agents que duen a terme una intervenció ha estat assenyalada des de diversos sectors socials com un factor que afavoreix l'arbitrarietat d'algunes decisions o l'excés en l'ús de la força, en dificultar la identificació posterior de les persones que en puguin ser responsables.

54. Com l'informe del Síndic de Greuges corresponent a l'any 2011 ja assenyalava, en l'àmbit de Catalunya, d'una banda, la Llei 10/1994, de l'11 de juliol, de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, determina que els agents sempre han d'acreditar la seva identitat; de l'altra, el Decret 217/2008, del 4 de novembre, sobre la utilització del número d'identitat professional en determinades peces dels uniformes de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, estableix textualment que «les peces visibles dels uniformes de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra que portin posades a la part superior del cos els funcionaris i les funcionàries han de tenir incorporada, a la part davantera superior dreta, una veta adherent de color blau marí de 2 cm d'ample i 5 cm de llarg, en la qual ha de constar el número d'identitat professional».

55. Per últim, cal tenir present que assegurar la visibilitat de l'identificatiu policial actua com a garantia en les dues direccions: per al ciutadà, en permetre la defensa dels seus drets davant possibles vulneracions a mans d'agents de la policia; però també per a l'agent de policia, en minimitzar el risc que se li atribueixin falsament fets en què no ha participat.

56. Constatem, amb preocupació, una sèrie de decisions amb aparença erràtica pel que fa als dispositius policials (encapsulaments, tancament d'àmplies zones urbanes, experimentació amb el model de contacte en manifestacions amb molt pocs assistents o desplegament massiu d'agents de paisà però identificats amb braçalets, per posar-ne alguns exemples). Aquesta política erràtica desconcerta el ciutadà i l'agent de policia, al qual, en alguns casos, i molt clarament en el cas del desplegament massiu d'agents de paisà identificats amb braçalet, es posa en una posició realment difícil.

2. RECOMANACIONS I PROPOSTES DE MILLORA

1. Cal desenvolupar un model, pel que fa al manteniment de l'ordre públic en esdeveniments de masses, que romangui basat en el manteniment de la distància i la mobilitat de les unitats policials, però considerem necessari matisar-lo amb elements dels models policials del nostre entorn que han resultat un èxit en la gestió d'aquest tipus d'esdeveniments. En especial, pel que fa al desenvolupament de la mediació en situacions de conflicte, que unitats antiavalots d'altres polícies europees duen a terme amb caràcter previ a fer ús de la força mínima necessària.

2. Cal garantir la professionalitat dels agents que componen les diferents àrees i unitats de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, per mitjà del disseny d'itineraris professionals i formatius tendents a l'especialització i de la formació contínua. Tanmateix, i sense contradir el que s'acaba d'afirmar, en el cas de l'Àrea de Brigada Mòbil, on la pressió sobre els agents i la sensació d'aïllament pot ser més abassegadora, es recomana que s'estableixi algun tipus de mecanisme de rotació en cicles de temps d'uns pocs anys, pel qual agents degudament formats vagin passant per aquesta Àrea, i els agents d'aquesta Àrea, al seu torn, puguin desenvolupar durant un temps limitat, en cada cicle, altres funcions policials.

3. Garantir l'adequació de tots els fitxers policials que continguin dades de caràcter personal a la legislació vigent en matèria de protecció de dades, així com garantir que no hi hagi cap fitxer que escapi al control dels òrgans i agències que han de vetllar pel compliment de l'esmentada normativa.

4. Modificar l'article 3 del Decret 222/2013, del 3 de setembre, del Reglament d'organització i funcionament del Comitè d'Ètica de la Policia de Catalunya, relatiu a la seva composició, per tal d'integrar-hi representants de la societat civil organitzada, com a expressió de la implicació ciutadana en la construcció d'un model de policia democràtica, que seran designats d'acord amb els mecanismes que es consensuin en el moment de produir aquesta modificació. D'altra banda, impulsar i revitalitzar les activitats de l'esmentat Comitè d'Ètica de la Policia de Catalunya.

5. Augmentar els recursos i eines disponibles per a la formació específica dels agents que hagin d'actuar en tasques d'ordre públic, des de la perspectiva dels principis i garanties que dimanen dels instruments internacionals en matèria de drets humans i de l'actuació policial, així com del mateix ordenament jurídic intern. Augmentar també els recursos i eines disponibles per a la formació dels agents que hagin d'actuar en matèria d'ordre públic, pel que fa a tècniques de persuasió, negociació i mediació, en particular en el context d'esdeveniment de masses.

6. Que s'incorporin les actuacions que responen als principis de la solució pacífica de conflictes i la persuasió, negociació i mediació als protocols normalitzats de treball del Cos de Mossos d'Esquadra, pel que fa a totes les situacions potencialment de risc que es puguin produir en esdeveniments de masses a la via pública, cercant sempre que sigui possible la interlocució amb les persones concentrades o els manifestants, i garantint que en tot desplegament hi ha una unitat de mediació, i en tota unitat desplegada agents formats i capacitats per dur a terme funcions d'interlocució i mediació.

7. Que s'estableixin mecanismes de compensació a les persones que hagin pogut patir danys temporals

o lesions permanents que portin causa d'una actuació policial, fins i tot si aquesta ha estat plenament lícita, d'acord amb els principis que configuren el concepte de responsabilitat objectiva.

8. Que s'asseguri a les persones que hagin patit aquests danys temporals o lesions permanents l'acompanyament psicològic i suport institucional que resulti necessari en cada circumstància.

9. Que des del Parlament s'insti el Poder Judicial, l'Institut de Medicina Forense de Catalunya i el Ministeri Fiscal a implementar com a eina per a la prova de l'existència de maltractaments o tortures el «Manual de Nacions Unides per a la recerca i la documentació eficaces de la tortura i altres penes o tractes cruels, inhumans o degradants [Protocol d'Istanbul]» en els processos judicials en els quals es denunciïn aquest tipus de fets.

10. Que s'asseguri la plena col·laboració del Cos de Mossos d'Esquadra amb el Ministeri Fiscal en la realització de les seves tasques, i amb la investigació judicial dels fets produïts a la via pública en esdeveniments de masses, també quan dels fets se'n pugui desprendre la possible existència de responsabilitats per part de membres del mateix Cos, respectant en tot cas el dret a defensa que els assisteix i proporcionant als membres del Cos que puguin ser acusats, per fets que hagin dut a terme en exercici de les seves funcions, la pertinent assistència lletrada.

11. Que es faci efectiu el compliment de la Llei 10/1994, de l'11 de juliol, de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, que determina que els agents sempre han d'acreditar la seva identitat, així com el Decret 217/2008, del 4 de novembre, sobre la utilització del número d'identitat professional en determinades peces dels uniformes de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, en tota situació que requereixi l'actuació d'agents del Cos de Mossos d'Esquadra que desenvolupen funcions d'ordre públic, de manera que cadascun d'ells exhibeixi de manera clara i visible en la seva uniformitat el número identificatiu TIP (Targeta d'Identificació Professional) o bé el número identificatiu NOP (Número d'Operatiu Policial).

12. Que es doti tot el personal la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra que hagi de desenvolupar funcions d'ordre públic i de seguretat ciutadana dels elements d'autoprotecció que són necessaris. En el cas dels agents destinats a tasques de seguretat ciutadana, se'ls ha de dotar almenys amb armilla lleugera interior de protecció balística individual i guants antitall i antipunxada. En el cas dels agents destinats a funcions d'ordre públic, cal assegurar que tots els agents de l'Àrea de Brigada Mòbil estiguin degudament dotats dels elements que han de garantir la seva protecció personal, però també cal assegurar-ho per als agents de les Àrees Regionals de Recursos Operatius, quan desenvolupen tasques d'ordre públic, especialment

si es despleguen com a unitats antiavalots. Que, així mateix, es reparin i renovin els vehicles al servei dels Mossos d'Esquadra per garantir que poden complir la seva tasca amb eficiència i en condicions de seguretat i salubritat.

13. Que es retirin de l'arsenal del Cos de Mossos d'Esquadra, de forma definitiva i immediata, els projectils de cautxú i viscoelàstics, així com els brocals que adapten les escopetes policials per al seu llançament, i els sistemes específicament dissenyats per al seu llançament.

14. Que no es posin en servei plataformes llançadores d'aigua a pressió (més conegudes com a tanquetes d'aigua o canons d'aigua) per al seu ús en esdeveniments de masses a la via pública.

15. Encarregar l'elaboració d'informes específics sobre l'ús de gasos fumígens, lacrimògens o altres eines químiques similars en les diferents situacions que es poden produir a la via pública, així com sobre l'impacte que tenen sobre la salut de les persones, sobre la seva adequació i efectivitat en diferents situacions i sobre el comportament de les concentracions humanes.

16. Que es garanteixi la traçabilitat de les armes i municions de tot tipus, també les de caràcter menys letal o potencialment letal, en cada actuació policial, i que s'informatitzi l'inventari que cada unitat en fa amb caràcter posterior a cada actuació. Que es millorin els sistemes que permeten geolocalitzar la posició de cada unitat policial amb funcions de manteniment de l'ordre públic, per facilitar les tasques d'investigació posteriors en cas d'incidències, en benefici tant del ciutadà com de l'agent dels Mossos d'Esquadra.

Propostes de conclusions presentades pel GP del Partit Popular de Catalunya (reg. 42334)

PROPOSTA DE CONCLUSIONS DE LA COMISSIÓ D'ESTUDI DELS MODELS DE SEGURETAT I ORDRE PÚBLIC I DE L'ÚS DE MATERIAL ANTI-AVALOTS EN ESDEVENIMENTS DE MASSES

CONCLUSIÓ NÚM. 1

Introducció

Mitjançant la Resolució 13/X del Parlament de Catalunya, el Ple del Parlament, en la sessió tinguda el 27 de febrer de 2013, crea la Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses (CEMSOPUM).

L'objecte de la Comissió és l'estudi dels diferents models de seguretat i ordre públic en els esdeveniments de masses, amb relació a la planificació i els dispositius policials, i l'estudi del material antiavalots, especialment de l'ús de les bales de goma.

La Comissió té una durada de quatre mesos.

CONCLUSIÓ NÚM. 2

Els perills de la comissió d'estudi

Seria un greu error reduir l'objecte d'aquesta comissió d'estudi a la prohibició o no d'un instrument que utilitza el Cos de Mossos d'Esquadra en la gestió de l'ordre públic com són les pilotes de goma.

L'objecte de la Comissió és molt més ampli i cal aprofundir en l'objecte de la Comissió tal com va aprovar el Ple del Parlament el passat 27 de febrer de 2013.

CONCLUSIÓ NÚM. 3

Dades sobre l'ordre públic

El nombre total de manifestacions i concentracions que van tenir lloc a Catalunya, comunicades i no comunicades, així com les no autoritzades, van ser:

	2009	2010	2011	2012
Comunicades	1.183	1.153	1.291	2.705
No comunicades	2.165	1.883	6.161	3.575
Total celebrades	3.348	3.036	7.452	6.280
No autoritzades	0	0	1	5

Font: resposta de la pregunta parlamentària NT 314-00004/10.

Com es pot constatar, aquestes xifres indiquen un important increment del nombre de manifestacions o concentracions celebrades a Catalunya i que un percentatge elevadíssim d'aquestes no es comuniquen al Departament d'Interior.

En el període 2010 a 2012, només en una ocasió una resolució judicial ha autoritzat la celebració d'una manifestació que prèviament havia estat denegada pel Departament d'Interior.

El nombre de sancions imposades i l'import recaptat (en període voluntari) per infringir la legislació que regula les manifestacions i concentracions a Catalunya ha estat:

Any	Sancions imposades	Import recaptat (per voluntari)
2008	2	601,04 €
2009	0	0 €
2010	1	0 €
2011	11	300,52 €
2012	18	4.500 €
2013 (fins al 30 de juny)	18	1.000 €

Font: resposta pregunta parlamentària NT 314-03434/10.

El nombre d'atemptats contra els agents de l'autoritat de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra a Catalunya, sense que es pugui precisar els que s'han produït en el marc de desordres públics, van ser de 2.099 en el 2011, 1.849 en el 2012 i 377 en les mesos de gener, febrer i març de 2013. La Direcció General

de la Policia no pot precisar quants agents han patit lesions en el transcurs d'aquests atemptats contra els agents de l'autoritat (Font: resposta parlamentària 314-01534/10).

La Brigada Mòbil és un servei central de la Policia de la Generalitat - Cos de Mossos d'Esquadra, sota la dependència de la Comissaria General de Recursos Operatius.

Les seves funcions són: donar suport a altres unitats policials en el manteniment de l'ordre públic; fer tasques preventives dins d'operatius preventius extraordinaris, com podrien ser el Pla de costes, prevenció de robatoris en zones conflictives, esdeveniments especials, com visites de mandataris d'altres països o conferències internacionals –inclou la seguretat en partits de futbol d'equips de primera divisió–, i altres esdeveniments d'aquestes característiques–; la intervenció en calamitats o en catàstrofes públiques, com poden ser incendis o inundacions, entre d'altres, i també dur a terme la direcció operativa i tàctica de les actuacions en matèria d'ordre públic, d'acord amb els objectius que ens estableix la unitat a la qual es dona suport.

La Brigada Mòbil té 493 efectius i durant el període 2012-2013 s'han incorporat un total de 100 efectius.

Les ARRO (Àrea Regional de Recursos Operatius) són unitats especialitzades que tenen com a funcions la prevenció i la neutralització de les situacions de risc per a la seguretat de les persones i els béns en els casos de grans concentracions de persones, catàstrofes i grans esdeveniments.

Les ARRO és un estadi intermedi entre el que són les unitats pures d'ordre públic i el que és la seguretat ciutadana. Donen suport a la seguretat ciutadana quan és necessari i a l'ordre públic quan cal.

Té al voltant d'uns 1.000 agents i durant el període 2012-2013 s'hi han incorporat un total de 209 efectius.

El director general de la Policia, en la seva compareixença davant de la Comissió d'Estudi, el passat 12 de juny de 2013, va afirmar: «Hi insisteixo, en les més de quinze mil manifestacions que hi ha hagut a Catalunya en els dos anys i mig només s'han utilitzat tres vegades les pilotes de goma, i sempre sota la meua autorització. La primera es va produir a la plaça de Catalunya el mes de maig del 2011; la segona, a Lloret l'agost del 2011, i la tercera vegada, a la vaga general del 29 de març del 2012. Podem, certament, filar més prim, però aquesta dada ens ha de donar una idea de l'excepcionalitat de l'ús d'aquest material».

Cal destacar que a Catalunya entre els anys 2002 i 2012 s'han utilitzat en onze ocasions pilotes de goma, de les quals deu van tenir lloc a la ciutat de Barcelona i la resta va tenir lloc en data 11 d'agost de 2011, a la localitat de Lloret de Mar (Dades extretes de l'informe d'anàlisi «L'ús de materials antiavalots, pilotes de goma en esdeveniments de masses ocorreguts en els

darrers anys a Catalunya», del 21 d'octubre de 2013. Departament d'Interior).

En relació a les lesions ocasionades per l'ús de boles de goma en actuacions d'ordre públic, es detallen a continuació en el quadre adjunt els casos en els que s'ha iniciat un procediment de reclamació patrimonial

pels danys ocasionats per aquest material antiavalot i que la sentència ha estat favorable al reclamant (Font: Informe d'anàlisi «L'ús de materials antiavalots, pilotes de goma en esdeveniments de masses ocorreguts en els darrers anys a Catalunya», del 21 d'octubre de 2013. Departament d'Interior).

Data dels fets	Import reclamat	Causa	Expedient	Sentències
18/05/2006 (Champions)	60.000 €	Pilota de goma	RP-3/2007 (XR)	RCA 531/2007 TSJC. Obliga a abonar l'import reclamat més interessos
18/05/2006	1.500 €	Pilota de goma	RP-41/2007	RCA 596/2008 JCAB. Estima la demanda i obliga a pagar els 1.500€
15/05/2009 (Barça)	213.141 €	Pilota de goma	RP-35/2010 (JM)	Via administrativa
28/05/2009 (Champions)	10.244 €	Pilota de goma	RP-36/2010 (GQ)	Via administrativa
28/05/2009 (Champions)	90.000 €	Pilota de goma	RP-28/2011 (RS)	Pendent de sentència

CONCLUSIÓ NÚM. 4

Anuncis d'incorporació de nous instruments per a la gestió de l'ordre públic

El director general de la Policia, en la seva compareixença davant de la Comissió d'Estudi, el passat 12 de juny de 2013, va anunciar: «Els anuncio que, a més dels mitjans robustos de què disposem, posarem en funcionament properament la plataforma de llançament d'aigua, i que fins ara no havíem utilitzat mai.»

Finalitzada la seva compareixença, ampliava la informació als mitjans de comunicació. Serveixi a tall d'exemple la informació que recollia el diari *La Vanguardia*, en la seva edició digital d'aquell mateix dia: «Després de la comissió, Prat ha explicat als mitjans que la tanqueta, una Unimog, es va adquirir entre els anys 80 i 90 i no s'ha fet servir mai. Últimament s'ha reparat, amb un gran cost econòmic, i aproximadament en un mes es podrà fer servir. Mentrestant, els agents s'entrenaran en el seu ús.»

Prat ha admès que l'aigua a pressió pot ser igual de perillosa que les pilotes de goma, que també ha causat lesions oculars greus, però que complementarà els actuals estris que utilitza la Brimo. El director general ha explicat que només tenen un vehicle, que té certes limitacions d'autonomia i moviment i que per tant «es farà servir en zones concretes que s'hagin de protegir, com la Borsa de Barcelona quan s'assalta, o en les celebracions del Barça a Canaletes.»

CONCLUSIÓ NÚM. 5

La gestió de l'ordre públic garanteix l'exercici dels drets dels ciutadans i la seguretat de les persones i els béns

La finalitat de tot model de gestió de la seguretat pública i, particularment, de l'ordre públic és garantir

l'exercici dels drets i llibertats de tots els ciutadans en l'espai públic i la seguretat de les persones i els béns en aquest exercici.

En la nostra societat l'exercici d'aquests drets és múltiple. És a dir, en un mateix moment diversos ciutadans exerceixen els seus legítims drets i en el cas de col·lisió o lesió en el seu exercici correspon als poders públics ponderar-los i garantir l'equilibri d'aquests d'acord amb l'ordenament jurídic vigent.

El dret de manifestació o de concentració, el dret a la lliure circulació, el dret a l'exercici d'una activitat econòmica, el dret a l'educació, etc., en alguns moments poden confluir o veure's lesionats, i cal en aquests casos la intervenció dels cossos de seguretat.

CONCLUSIÓ NÚM. 6

Reconeixement a la tasca de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i de les policies locals en la gestió de l'ordre públic

Cal fer de nou un reconeixement públic a la difícil tasca de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i de les policies locals en la gestió de l'ordre públic.

Policies democràtiques i professionals són les que garanteixen l'exercici dels nostres drets i la nostra seguretat.

Les actuacions que són més avaluades pel conjunt de la societat són aquelles on aquests cossos policials es veuen en l'obligació d'actuar en condicions de màxima tensió, on perilla la integritat física de ciutadans i la seva i on han de prendre decisions molt ràpides.

Cal fer una valoració positiva de la tasca que desenvolupen aquests agents on segueixen fil per randa els protocols normalitzats de treball i les ordres que reben dels seus comandaments.

Però aquest reconeixement no pot ser cofoista i ens ha d'esperonar a promoure totes aquelles millores que es puguin incorporar al model de seguretat i a la gestió d'aquestes unitats especialitzades. I, precisament, les recomanacions o propostes que presenta el nostre Grup Parlamentari es fonamenten en aquest esperit.

Ahora, també cal advertir que des de determinats moviments o col·lectius, i fins i tot alguns partits polítics, s'està impulsant una estratègia de deslegitimació de les unitats especialitzades d'ordre públic del Cos de Mossos d'Esquadra. Ens referim a la Brigada Mòbil (Brimo) i les unitats de l'Àrea Regional de Recursos Operatius (ARRO).

CONCLUSIÓ NÚM. 7

Garantir al Cos de Mossos d'Esquadra els instruments necessaris per a l'exercici de les seves funcions

El Cos de Mossos d'Esquadra ha de garantir l'exercici dels drets i llibertats dels ciutadans de Catalunya així com la seva seguretat i la dels seus béns. En aquest sentit, també presta assistència als ciutadans en aquelles situacions de risc o perillositat.

D'una forma més detallada, en la Llei 10/1994, de l'11 de juliol, de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, i en la resta de legislació aplicable es descriuen les funcions que encomanem a aquest cos policial.

Els membres del Cos de Mossos d'Esquadra han d'actuar, en l'exercici de llurs funcions, amb la decisió necessària i sense retard, quan d'això depengui evitar un mal greu, immediat i irreparable, i han de regir-se, en fer-ho, pels principis de congruència, d'oportunitat i de proporcionalitat en la utilització dels mitjans a llur abast, tal com es preveu en l'article 11 de la Llei 10/1994, de l'11 de juliol, de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra.

Per a l'exercici de totes aquestes funcions, és imprescindible dotar el Cos de Mossos d'Esquadra dels mitjans personals i materials necessaris. En la definició d'aquests mitjans és necessari que els agents puguin donar una resposta proporcional a totes les situacions que han de fer front en funció de la intensitat de la violència.

Des del Parlament de Catalunya i des del Govern de la Generalitat tenim l'obligació de dotar els agents dels mitjans necessaris per l'exercici de les seves funcions i de garantir que els mitjans que se'ls posa a disposició permetin una resposta proporcional als diferents graus de violència a què de han de fer front.

No fer-ho així comportaria deixar els agents de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, en l'exercici de les funcions que els encomanem, en una clara situació de vulnerabilitat i, en conseqüència, posar en risc l'exercici dels drets i llibertats dels ciutadans així com la seva seguretat.

CONCLUSIÓ NÚM. 8

La violència urbana, especialment a la ciutat de Barcelona

Des de fa molts anys, hem pogut constatar que de forma periòdica, especialment a Barcelona, es produeixen greus expressions de violència urbana aprofitant la celebració d'actes on es concentren un gran nombre de persones, com ha estat el cas de celebracions esportives, vagues generals, etc.

No és un fenomen nou, però sí que es un fenomen que ha evolucionat, especialment amb l'ús de les noves tecnologies.

La imatge de la vaga general del 2010 va ser un cotxe de la Guàrdia Urbana cremat pels violents. La imatge de la vaga del 2012 va ser com els violents cremaven una cafeteria o també la crema d'una furgoneta del Cos Nacional de Policia.

Altres episodis violents recents es van produir a la plaça Catalunya el passat 27 de maig de 2011, el setge al Parlament i l'agressió a diputats el passat 15 de juny de 2011, la manifestació de la tarda del passat 1 de maig de 2013.

Aquestes només són algunes imatges que exemplifiquen que en els darrers anys, especialment a Barcelona, s'ha exercit de forma periòdica la violència urbana arribant a nivells molt greus.

La intensitat d'aquesta violència ha anat fluctuant al llarg dels anys i en part condicionada per la resposta que donaven els responsables polítics dels cossos policials.

Segons l'informe «La gestió de l'ordre públic a Catalunya», del Departament d'Interior, del 27 de maig de 2013:

«Un dels motius que expliquen el gir violent d'algunes protestes ciutadanes al nostre país, ha estat l'aprofitament d'aquestes mobilitzacions per part de determinats col·lectius revolucionaris per posar en pràctica la seva pròpia estratègia.

»L'objectiu d'aquests col·lectius no és altre que dur a terme la seva 'lluita contra el sistema' aprofitant la conjuntura econòmica i social actual mitjançant mobilitzacions transversals i multitudinàries. Segons aquests col·lectius, cal atacar les institucions finances, el poder polític, els sindicats majoritaris i les forces i cossos de seguretat que acusen de ser els responsables de l'actual situació de greu endeutament i de mantenir un sistema polític i econòmic.

»Per aquest motiu, des del món revolucionari s'han anat assumint diverses causes de lluita que engloben conflictes laborals, socials, universitaris, etc., per intentar generar una situació de tensió i crispació social permanent, i utilitzant la conflictivitat social i laboral com una eina per assolir els seus objectius.

»En aquest sentit a l'any 2008 es van dur a terme una sèrie de manifestacions de solidaritat amb la 'revolta grega' a Barcelona, una de les quals va finalitzar amb enfrontaments entre els manifestants i les unitats d'ordre públic del CME. En base a això, el discurs legitimador d'aquestes protestes es basa en que no hi ha lluita amb possibilitat de victòria que no passi per unificar conflictes diversos i practicar l'acció directa. La intenció és radicalitzar les manifestacions i provocar enfrontaments amb la policia per generar la sensació de l'existència d'una 'repressió policial gratuïta', creant afinitat amb les tesis antisistema.

»Des de sectors revolucionaris el 2010 es va seguir una estratègia per congregar un gran volum de persones i induir l'estat d'ànim propici perquè la jornada de vaga general del 29 de setembre donés lloc a nombrosos incidents a la Ciutat Comtal.

»A més, durant l'1 de maig de 2011 es van produir episodis de violència urbana a la zona alta de la ciutat de Barcelona després que la manifestació alternativa de la tarda canviés de forma 'espontània' el seu itinerari habitual d'altres anys i transcorregués 'pel barris dels responsables de la crisi'. En aquella ocasió es van cremar vehicles, es van produir atacs contra habitatges i danys al mobiliari urbà.

»Un moment clau a tenir en compte en la mobilització dels darrers anys, va ser l'acampada d'indignats a Barcelona dels mesos de maig i juny del 2011 que va donar lloc al 15M. La consolidació d'un espai públic de reunió va oferir una oportunitat de coordinació entre les diferents protestes i la possibilitat de posar en comú noves formes de lluita. La ingerència dels nuclis revolucionaris i violents en el moviment 15M es va fer palesa en l'intent del setge al Parlament del 15 de juny de 2011 on es va produir agressions als parlamentaris.

»Durant el 2012, es va planificar una vaga general pel 29 de març, que degut a la ingerència dels nuclis revolucionaris es va convertir en una vaga social sobrepassant les reivindicacions laborals.

»Les seves accions van consistir en mètodes de guerrilla urbana com llançaments de artefactes incendiàries, barricades i incursions a determinats edificis incendiant-los i provocant danys importants. A banda, els atacs premeditats amb objectes contundents contra la policia, tant als agents de paisà com les unitats d'ordre públic.

»En conclusió, en els darrers anys s'ha observat un increment dels nivells de violència propiciat per una millora organitzativa dels col·lectius revolucionaris; per un augment de l'afluència de persones en les mobilitzacions, motivades per la sensació d'ofec que poden sentir les classes mitges i baixes; i una radicalització de determinats col·lectius per la inserció d'idearis revolucionaris, inclòs l'ús de la violència per a l'assoliment dels seus objectius.

»La perspectiva pels propers anys apunta a la intensificació de la ingerència dels col·lectius revolucionaris en els moviments socials que podria augmentar la capacitat de fractura social i el grau d'incidència en la seguretat pública, generant situacions de violència al carrer similars als succeïts a Itàlia o Grècia en els darrers temps.»

CONCLUSIÓ NÚM. 9

L'existència de grups que, amb major o menor grau de concertació, exerceixen la violència urbana i provoquen desordres públics

Els responsables polítics i tècnics de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra i altres compareixents han constatat l'existència de persones i grups que, amb major o menor grau de concertació en funció de l'acte, exerceixen la violència urbana de forma periòdica.

En ocasions, aquest exercici de la violència urbana és realitzat per persones que provenen d'altres zones de la resta d'Espanya o d'altres països europeus que es desplacen específicament per exercir-la davant d'un esdeveniment concret.

A més, aquesta concertació posa en evidència que aquest exercici de la violència és cada vegada més perfeccionat o, si es permet l'expressió, «més professionalitzat».

La utilització de mètodes o material amb efectes més lesius, les estratègies de canvi de roba i d'ocultació del rostre per evitar ser posteriorment identificats, la identificació d'agents de paisà que estan en la manifestació o la identificació i persecució posterior dels agents que són identificats per les imatges difoses públicament o les gravades per aquests grups són exemples d'aquesta tecnificació en l'exercici de la violència.

El Cos de Mossos d'Esquadra ha pogut constatar com les persones que exercien aquesta violència urbana empraven: cascos per protegir-se, pals per atacar, escuts més o menys artesanals, màscares antigàs per evitar l'efecte dels gasos, llançaments contra el coll dels policies, gasos, llançament de coets, boles de ferro, tot tipus d'elements del mobiliari urbà, etc.

Davant d'aquesta realitat, des d'alguns col·lectius o partits polítics no volen que s'abordi aquesta violència al·legant que les conseqüències és l'estigmatització de l'exercici de determinats drets. Res més lluny de la realitat.

CONCLUSIÓ NÚM. 10

Un model basat en la mobilitat, la progressivitat i la distància en contraposició al model de contacte

L'actual model o estratègia d'ordre públic que desenvolupa el Cos de Mossos d'Esquadra es fonamenta en:

– La mobilitat, la capacitat de desplaçar o moure les unitats d'ordre públic per tal de garantir el control de situacions i no pas d'espais.

– La progressivitat, que vol dir la utilització de les diferents eines de què disposen els Mossos d'Esquadra per gestionar l'ordre públic de forma progressiva en funció de l'actuació de les persones que poden estar vulnerant l'ordre públic. El principi que s'aplica és l'ús mínim de la força possible.

– La distància, que cerca el no-contacte entre manifestants i policies, malgrat que en ocasions no sigui possible. Aquest model de distància és el que utilitzen la major part de policies del nostre entorn i el que menys lesionats provoca entre manifestants i policies.

En contraposició al model de distància, el model de contacte requereix un gran nombre d'agents –molt superior al nombre d'agents de què disposa en l'actualitat el Cos de Mossos d'Esquadra– i comporta un gran nombre de ferits entre esvalotadors i policies (molt superior al model de distància).

És il·lustratiu com l'inspector en cap de l'Àrea de la Brigada Mòbil del Cos de Mossos d'Esquadra ho descrivia davant la Comissió d'Estudi:

«Països com Alemanya, que han optat per un model de contacte, tenen molts més ferits entre esvalotadors i policies. I, a més, necessita una gran quantitat d'efectius d'ordre públic, molt superior de la que disposem avui en dia. Així, per exemple, ara, fa poc, hem estat a Alemanya i hem tingut la possibilitat, doncs, de veure quins eren els seus procediments, de veure imatges dels seus dispositius. I, bé, he de dir que hi ha situacions en les quals la línia policial arriba... Quan arriba en contacte amb els manifestants en primera línia i arriben a haver-hi problemes, doncs la línia policial acaba a cops de puny i 'patades' amb la primera línia de manifestants. Jo, sincerament, és una imatge que no crec que sigui com a referència, no? Fins i tot, doncs, imatges... Ells fan servir la tonfa i acaben donant cops... Una defensa, la tonfa és una defensa que fa forma de te. Acaben donant cops, doncs, de punta a les persones que estan en primera línia. Jo aquest model..., sincerament, a mi no m'agrada.

»També hi ha un altre paradigma, no?, del que és la policia de contacte, com és la policia sudcoreana. La policia sudcoreana sol desplegar grans masses d'efectius en incidents en els quals hi ha la previsió d'aldarulls. Es dona el cas paradigmàticament en aquesta situació que a vegades la policia i els manifestants arriben a treves, perquè és tanta la quantitat de ferits que hi ha al terra i que no poden ser recollits, que arriben a treves per recollir els seus ferits i portar-los a atendre pels serveis mèdics. Això són situacions que es produeixen a vegades amb el model de contacte».

El model de contacte comporta una distància curta entre els policies i les persones que exerceixen la violèn-

cia. Dit en altres paraules, és un enfrontament cos a cos entre els agents de policia i aquells que exerceixen la violència. Aquesta curta distància de seguretat comporta, entre d'altres:

– Un increment important del nombre de ferits, tant manifestants com policies. La manca de mitjans de distància comporta un ús de la força contundent amb la defensa, popularment anomenada porra.

– Un augment important del risc en l'ús de mitjans d'agressió contundents, perillant la integritat física o la vida dels agents de policia.

– En els casos més extrems, els enfrontaments cos a cos entre un gran nombre de persones que exerceixen la violència i un nombre reduït de policies, és a dir, en atacs massius i greus als policies, pot comportar situacions de pànic per part d'algun agent de policia i l'ús extrem de la força, com per exemple amb utilització d'armes de foc. Aquestes situacions les hem pogut conèixer en diversos països on algun policia ha quedat aïllat i encerclat per un nombre important de manifestants que exercien una gran violència.

Implantar el model de contacte en el Cos de Mossos d'Esquadra comportaria:

- Un increment substancial del nombre d'agents destinats a ordre públic.
- Un increment substancial de l'equipament i de les eines per fer-hi front.
- Dotar a tots aquests nous agents de la formació especialitzada necessària.
- Preveure que aquests agents no tindran tota la dedicació de la seva jornada a l'ordre públic i, per tant, desenvoluparien altres funcions quan no fossin requerits per actuar envers l'ordre públic.

CONCLUSIÓ NÚM. 11

Les eines de què disposen actualment els agents en el model de distància

A més dels elements de protecció individual, dels escuts i les defenses dels agents, les eines específiques que tenen a la seva disposició en aquest model de distància han anat variant al llarg dels anys. En l'actualitat, el Cos de Mossos d'Esquadra disposa de:

- Les anomenades pilotes de goma o cautxú (i les salves que es disparen sense projectil).
- Els projectils de *foam* o d'escuma viscoelàstica, molt més precisos que les pilotes de goma.
- Tenen funcions diferents. Mentre que en la utilització de les pilotes de cautxú es pretén dispersar un gran nombre de persones, amb els projectils de *foam* s'intenta immobilitzar una persona que està alterant l'ordre públic.

d) La utilització de gasos lacrimògens –pots de fum– (feia temps que no s'utilitzaven i ara s'han tornat a utilitzar de forma molt limitada).

e) L'anunci de la utilització del canó d'aigua.

Altres policies també utilitzen, en el marc d'aquest model de distància, gossos, cavalls o, d'una forma molt més àmplia, gasos.

CONCLUSIÓ NÚM. 12

Les referències a les pilotes de cautxú en diversos documents

En l'*Informe al Gobierno español sobre la visita a España realizada por el Comité Europeo para la Prevención de la Tortura y de las Penas o Tratos Inhumanos o Degradantes (CPT)*, del 30 d'abril de 2013, s'especifica:

«107. Se informó a la delegación sobre los medios coercitivos empleados por los Mossos d'Esquadra, en particular en relación con un nuevo lanzador que dispara una pelota de esponja dura capaz de inmovilizar a una persona en un radio de 30 metros. Esta nueva arma registra las veces que ha sido utilizada, así como el nombre del agente que la ha disparado. Sin embargo, no quedó claro si este tipo de arma o las armas que disparan proyectiles de plástico quedan amparados por la Circular 5/2008 de 11 de marzo, reguladora del uso de armas de fuego.

»El CPT considera que los requisitos para el uso de armas que disparan proyectiles por parte de las policías deberían reflejar estrictamente los principios que regulan el uso de armas de fuego; su empleo deberá ser exhaustivamente regulado y controlado. Además, sólo a los policías debidamente seleccionados y formados se les debería permitir el uso de tales armas, empleándose todas las necesarias precauciones. También es fundamental someter a reconocimiento médico a todas las personas contra las que se haya empleado este tipo de armas. Además, debería ser siempre obligatoria la remisión de un informe detallado y de una evaluación después de cada incidente en el que se hayan usado estas armas».

Per tant, el CPT explicita quins són, segons el seu parer, els requisits exigibles per a la utilització per part dels Mossos d'Esquadra de les pilotes de goma i dels projectils viscoelàstics.

Per la seva rellevància, es transcriuen les paraules de Victòria Camps i Cervera, catedràtica d'Ètica, davant de la Comissió d'Estudi:

«L'any 2007 també, com segur que vostès saben, el conseller d'Interior Joan Saura va crear el Comitè d'Ètica de la Policia i li va encomanar la funció, primer, d'elaborar un codi ètic policial i, en segon lloc, d'informar anualment sobre el compliment dels articles,

del seguiment d'aquest codi. Al cap de dos anys de la constitució del comitè es va presentar una memòria i en aquesta memòria s'inclou, hi ha el codi ètic, no?, que havia sigut un codi bastant controvertit, consensuat però poc consensuat, amb dificultats per ser acceptat per tothom, però finalment es va aprovar.

»El Codi d'ètica tracta molt extensament..., jo diria potser que massa, no? Jo crec que és un codi excessiu, no? Jo crec que, els codis d'ètica –però aquesta és una opinió personal–, com més curts millor, no?, perquè, si no, és una altra cosa, no és un codi d'ètica. Però, de totes maneres, jo no vull desqualificar en absolut el Codi d'ètica. Tracta a bastament l'ús de materials antiavalots i en l'article 85 concretament diu el següent: 'El recurs a mitjans de dissolució potencialment lesius ha d'esgotar en primer lloc l'exhibició amb finalitats dissuasives i subsidiàriament ha d'adoptar-se de manera progressiva, de menys a més lesivitat, després de valorar que els menys lesius, com ara defenses o bastons, han resultat insuficients.' Segueix dient, i això és el que vull subratllar: 'L'ús de mitjans com pilotes de cautxú, bombes de fum i lacrimògenes o granades d'atordiment, mentre es mantingui la normativa que els autoritza, s'ha de considerar com a últim recurs i s'ha d'ajustar rigorosament a les instruccions internes sobre la distància respecte dels concentrats, tot fent compatible el fet d'utilitzar-los amb el d'evitar danys personals.' És a dir, hi ha una concreció, hi ha una referència concreta a l'ús de materials antiavalots i concretament a les pilotes de goma, eh? També es diu en el codi que les autoritats competents, la normativa, aquesta normativa, han de revisar-la i actualitzar-la periòdicament, no?, que aquest també és un tema fonamental, que és un tema que és dels que requereixen l'existència d'un organisme com pot ser un comitè d'ètica, no?, que vetlli perquè això es faci.»

Per tant, se'ns explicita quins són, segons el parer del Comitè d'Ètica que va formar el conseller Saura, els requisits exigibles per a la utilització per part dels Mossos d'Esquadra de les pilotes de cautxú, bombes de fum i lacrimògenes o granades d'atordiment.

Segons l'informe «La gestió de l'ordre públic a Catalunya», del Departament d'Interior, del 27 de maig de 2013: «La Comissió Europea no té competències per a supervisar les activitats de les forces policials nacionals». Tal com figura en la resposta que la comissària per a afers interiors de la UE, Cecilia Malmström, va adreçar l'11 de juny de 2012 en referència a dues preguntes al Parlament Europeu (E-003704/2012 i E-003745/2012), formulades el 12 i 13 d'abril de 2012, sobre la utilització de pilotes de goma en càrregues policials.

L'article 72 del Tractat de funcionament de la UE estableix amb claredat que és competència dels estats membres el manteniment de l'ordre públic i la salvaguarda de la seguretat interior. Per aquesta raó en el

text de resposta de Cecilia Malmström en nom de la Comissió Europea es manifesta textualment que:

«La legislación de la UE no prohíbe el uso de balas de goma por la policía. La Comisión no tiene intención de proponer una legislación que prohíba dicha utilización.

»Dentro de sus competencias, la Comisión siempre ha mantenido su firme compromiso de garantizar que la libertad de expresión y la libertad de reunión sean estrictamente respetadas, ya que constituyen la base de una sociedad libre, democrática y pluralista. Sin embargo, las atribuciones de la Comisión con respecto a los actos y omisiones de los Estados miembros se ven limitadas a supervisar la aplicación del Derecho de la Unión bajo el control del Tribunal de Justicia de la Unión Europea. Con arreglo al artículo 51, apartado 1, de la Carta de los Derechos Fundamentales, las disposiciones de la Carta están dirigidas a los Estados miembros únicamente cuando apliquen el Derecho de la Unión.

Quando los Estados miembros actúan al margen de la aplicación del Derecho de la Unión, las autoridades nacionales deben garantizar el respeto de sus obligaciones con respecto a los derechos fundamentales (como consecuencia de acuerdos internacionales y de la legislación interna). España, al igual que todos los otros Estados miembros, está obligada a respetar el Convenio Europeo para la Protección de los Derechos Humanos y de las Libertades Fundamentales. La Comisión tiene plena confianza en la voluntad de las autoridades españolas, tal como lo exigen su propia Constitución y sus obligaciones internacionales, de garantizar el respeto de los derechos fundamentales»

(Extracte de la resposta de la comissària Cecilia Malmström en nom de la Comissió Europea, 11 de juny de 2012, en referència a dues preguntes al Parlament Europeu, E-003704/2012 i E-003745/2012, formulades el 12 i 13 d'abril de 2012, sobre la utilització de pilotes de goma en càrregues policials.)

En el document d'Amnistia Internacional que porta per títol *Actuación policial en las manifestaciones en la Unión Europea* s'afirma el següent:

«ARMAS 'MENOS LETALES': Amnistía Internacional aplica el término 'menos letales' a las armas que no son de fuego, dada la evidencia de que muchas de las que se incluyen en esta categoría tienen el potencial de ser letales.

»El equipamiento y material antidisturbios, como cañones de agua, munición de impacto (conocidas habitualmente como balas de plástico y de goma), sustancias químicas irritantes y agentes como los aerosoles de pimienta y gas lacrimógeno, pueden causar lesiones graves e incluso la muerte. Muchas de estas armas, así como sus efectos sobre la salud, no han sido objeto de una evaluación independiente, y algunas

siguen prestándose por su naturaleza a ser utilizadas indebidamente.

»Amnistía Internacional pide a los gobiernos que introduzcan estrictas directrices sobre el diseño y el uso de tal equipamiento y material y que establezcan los debidos mecanismos de vigilancia para garantizar el seguimiento y la observancia de las directrices.»

CONCLUSIÓ NÚM. 13

El caràcter lesiu de les eines de què disposen els Mossos d'Esquadra per fer front a situacions de violència

El conjunt d'eines de què disposen els agents de Mossos d'Esquadra per fer front a situacions on persones exerceixen la violència poden produir lesions. Per tal de minimitzar al màxim les lesions s'estableixen protocols d'utilització que tenen per finalitat causar la mínima lesió possible.

Cal recordar que quan les persones exerceixen la violència contra els agents de policia, com és obvi, no segueixen cap protocol per causar la mínima lesió possible. En els casos d'un major grau de violència és pretén precisament el contrari: causar la major lesió possible als agents de policia.

Tanmateix, l'aplicació d'aquests instruments es regeix pels principis de congruència, d'oportunitat i proporcionalitat.

Això vol dir, entre altres coses, que la utilització d'algunes d'aquestes eines es configuren com a darrer recurs davant de situacions de violència greu i basant-se en un procediment previ d'avís a les persones que exerceixen la violència.

En aquest àmbit, s'ha pogut constatar un buit envers la resposta que els poders públics han de donar davant d'aquelles situacions on una persona ha resultat lesionada quan es trobava en un espai on s'exercia la violència sense tenir res a veure amb l'exercici d'aquesta violència.

Cal abordar la resposta que ha de donar l'Administració de la Generalitat de Catalunya davant d'aquests casos, tot concretant quan s'entén que s'ha acreditat que la lesió patida es deu a la utilització de les eines del Cos de Mossos d'Esquadra.

CONCLUSIÓ NÚM. 14

Els rescabaments dels danys

Segons l'informe d'anàlisi «L'ús de materials antiavalots, pilotes de goma en esdeveniments de masses ocorreguts en els darrers anys a Catalunya», del Departament d'Interior:

«El nostre ordenament jurídic ofereix dues vies per reclamar el rescabament de danys, la civil i la penal,

A trets generals i en termes de rescabament, mentre el dret civil pretén reparar un dany, el dret penal busca la responsabilitat penal de l'autor i, a més a més, la víctima té la possibilitat de sol·licitar dins del propi procediment penal la responsabilitat civil derivada del delictes.

»En el cas de les lesions i perjudicis causats per les Administracions Públiques, la via no penal no és pròpiament la jurisdicció civil, sinó la responsabilitat patrimonial objectiva de l'administració, que es substancia, en cas de desacord, davant la jurisdicció contenciosa-administrativa.

»En els darrers temps s'ha detectat un increment del recurs a la jurisdicció penal, potser amb la creença de que les resolucions d'aquesta jurisdicció son més ràpides i més favorables als interessos dels perjudicats. Tanmateix, això no és necessàriament així, perquè la via penal necessita sempre un autor últim perfectament identificat.

»Per això, el Departament d'Interior creu que la via de la responsabilitat patrimonial objectiva de l'administració hauria de ser la via de reclamació preferent per reclamar aquest tipus de danys.»

CONCLUSIÓ NÚM. 15

El portal web del Cos de Mossos d'Esquadra que té per finalitat aconseguir la identificació de persones que participaven en desordres públics

La pàgina web que va emprar el Cos de Mossos d'Esquadra que té per finalitat la identificació de persones que participaven en desordres públics s'ajusta a la legalitat i no lesiona drets fonamentals atès que es duu a terme complint determinats requisits legals i jurisprudencials. L'única vegada que s'ha emprat s'ha utilitzat conforme als esmentats requisits legals i jurisprudencials.

En aquest sentit, per la seva claredat i rigor jurídic, es transcriu l'explicació que va fer Miguel Ángel Aguilar, fiscal de la Fiscalia Provincial de Barcelona, sobre el dictamen que va elaborar la fiscalia envers aquesta pàgina web:

«Otro cometido que se me encargó, en este caso fue ya por la fiscal superior de Cataluña, la señora Teresa Compte, en aquel momento, fue el análisis de una página web que ustedes conocerán, una página web que insertó el cuerpo de Mossos d'Esquadra en su página web, que tenía por finalidad lograr la identificación de personas que participaban en este tipo de desórdenes públicos. Se me encomendó por parte de la Fiscal Superior de Cataluña el análisis del impacto en los derechos fundamentales que podía tener esa página web, porque podían estar comprometidos diferentes derechos fundamentales.

»Se hizo un dictamen que, luego..., si ustedes en el turno de preguntas quieren que entremos en el detalle de cuáles son los derechos fundamentales que están en juego, fundamentalmente el derecho a la presunción de inocencia, el derecho a la intimidad, el derecho al honor y luego también todo el tema que afecta a la imagen de los menores. Todo eso fue debida y profusamente analizado, el dictamen costó hacerlo un mes, no es un dictamen superficial, es un dictamen muy profundo y llegamos a una serie de conclusiones. En general, no vamos a entrar nunca a lo que es si esta herramienta policial es idónea o no es idónea. En esto no vamos a entrar. Analizaremos, eso sí, como nos corresponde como técnicos del derecho penal y del derecho constitucional, si eso supone invasión o no de derechos fundamentales.

»La conclusión a la que llegamos es que de los derechos fundamentales casi ninguno de ellos se ve afectado, únicamente el derecho a la imagen. Pero el que se vea afectado no significa que se produzca una intromisión de ilegítima si se cumplen determinados requisitos o determinados presupuestos que dejábamos bien claros.

» [...]

»Yo, cuando lo hice, pues –luego pasó por supuesto por el proceso que tenemos de revisión de nuestros expertos de la Fiscalía–, me vi contento cuando fue evaluado mi dictamen, no se modificó ni una coma, y luego mis conclusiones coinciden sustancialmente, por no decir casi al 100 por cien, con las que ha realizado la Agencia Catalana de Protección de Datos al archivar el expediente por la denuncia que se puso por presunta vulneración de nuestra legislación de protección de datos. Es decir, que los dictámenes son coincidentes, de la misma manera que también ha habido otros expertos constitucionalistas que han emitido dictámenes y también coinciden. Por tanto, en este sentido parece ser que hay bastante coincidencia, de momento, en lo que yo les voy a decir ahora.

»Bien, lo primero que nos planteamos era..., el primer derecho constitucional que podía estar en juego es, si se difunden imágenes sin consentimiento de los afectados en una página web, con el fin de obtener la colaboración ciudadana..., concretamente había sesentaiocho fotografías. Cuando yo analicé la página web ya había veintidós que habían sido pixeladas, diciendo que habían sido identificados los autores, por tanto, habían sido eliminados de la página web, pero eran sesentaiocho fotografías. La página web estuvo un mes, la duración temporal fue un mes. Y entonces nos planteamos el primero de los derechos fundamentales, si vulneraba la presunción de inocencia de las personas que allí aparecían, puesto que se pedía la colaboración ciudadana para su identificación, por aparecer involucradas en hechos delictivos.

»Bien, en este sentido revisamos la jurisprudencia del Tribunal Europeo de Derechos Humanos, revisamos la jurisprudencia del Tribunal Constitucional y del Tribunal Supremo, y llegamos a la conclusión de que no se vulnera el derecho a la presunción de inocencia, con arreglo a esta jurisprudencia, que es unánime, de los tres tribunales que les acabo de mencionar. Solo se podría vulnerar cuando se hace una imputación directa y concluyente de la autoría de un delito o de su grado de participación, porque en ese caso lo que se estaría haciendo es adelantar el juicio de culpabilidad, que corresponde realizar a un juez y no a un policía, evidentemente.

»La jurisprudencia dice que deben distinguirse entre las declaraciones que reflejan el sentimiento de que la persona en cuestión es culpable y las que se limitan a escribir un estado de sospecha. 'Las primeras –dice la jurisprudencia– lesionan la presunción de inocencia, mientras que las segundas son conformes al espíritu del artículo 6 de la Convención de Derechos Humanos. Así lo ha señalado el Tribunal Europeo de Derechos Humanos y lo ha señalado también en el caso *Adolf contra Austria*'.

»Pues, bien, la conclusión es que la Policía, en la página web, pedía la identificación de esas sesentaiocho personas porque dispone de elementos de incriminación de su participación en actos vandálicos o delictivos. La conclusión a la que se llega es que no se está realizando un juicio de culpabilidad, no se está realizando una imputación directa, concluyente o terminante de la autoría del delito, sino que se está informando a la opinión pública de que la Policía dispone de esas personas de elementos de incriminación –elementos de incriminación– y por tanto se pide la colaboración ciudadana. Es decir, que lo que en definitiva está diciendo la Policía no es que estas personas sean culpables, pero sí que tiene indicios racionales de criminalidad sobre hechos que pueden ser delictivos.

»Por tanto, la conclusión es que no se vulnera el artículo 24 de la Constitución, insisto, con arreglo a esta jurisprudencia unánime y pacífica de los tres tribunales, Tribunal Europeo de Derechos Humanos, Tribunal Constitucional y Tribunal Supremo. Y ha habido ya otros casos parecidos a esos en los que se ha llegado a esta conclusión.

»Derecho a la intimidad. El derecho a la intimidad saben ustedes que es un derecho fundamental. Está en el artículo 18.1 de la Constitución. Se trata el derecho a la intimidad personal, el derecho de toda persona a tener un ámbito propio y reservado frente a la acción y conocimiento de los demás, conforme a las pautas de nuestra cultura. Pues bien, con arreglo también a la jurisprudencia, unánime, insisto, del Tribunal Supremo y del Tribunal Constitucional –aquí sí que no hemos encontrado del Tribunal Europeo de Derechos Humanos–, en la página web no se difunden datos de carácter íntimo, no se facilitan datos de carácter personal,

de ninguna persona, ni se desvelan aspectos de su vida privada o partes íntimas de esa persona. Por tanto, con arreglo a ello y según una sentencia del 2010 del Tribunal Supremo, 597/2010, 'no hay vulneración del derecho a la intimidad cuando la captación de imágenes se realiza en un espacio público en el transcurso de un acontecimiento de igual naturaleza ante miles de personas'. Por tanto, la conclusión es que el derecho a la intimidad no se vulnera.

»Vamos al derecho a la propia imagen,...que es el derecho que atribuye a toda persona a tener una información gráfica caracterizada por sus rasgos físicos y que tiene la facultad de impedir la obtención, reproducción o publicación de esa imagen por terceros no autorizados. Bien, este derecho a la propia imagen es el que yo pienso que se puede ver afectado. Que se vea afectado no significa que en todo caso se produzca una vulneración. Es decir, este derecho entra en juego con otros derechos, no es un derecho de carácter ilimitado, no es un derecho de carácter absoluto, y cabe la posibilidad de que se produzca una invasión en ese derecho. Lo que habrá que ver es si esa invasión es legítima o ilegítima. Si es legítima, se produce una afectación del derecho fundamental pero no hay ninguna vulneración del derecho fundamental. Si lo que se produce es una invasión ilegítima de la misma, entonces sí que estaríamos ante una vulneración de derechos fundamentales.

»Tanto la jurisprudencia del Tribunal Supremo como la del Tribunal Constitucional, en España, dicen que este derecho no es de carácter absoluto y que puede entrar en colisión con otros derechos o con otros bienes jurídicos protegidos constitucionalmente, y que en estos casos, si hay una colisión con otros derechos u otros bienes hay que ponderar y ver cuál es el preponderante. Así, la jurisprudencia viene admitiendo la difusión de fotografías de personas que están involucradas en hechos delictivos, cuando se les está buscando y cuya detención se persigue. En este caso, la difusión se realiza al amparo de las funciones que legalmente tienen encomendadas los cuerpos y fuerzas de seguridad.

»Es una práctica, estuvimos mirando, que no es solamente propia del Cuerpo de Mossos d'Esquadra. El resto de policías todavía en España no la han utilizado, ni Policía Nacional ni Guardia Civil, ni la Ertzaintza, ni la Policía Foral de Navarra. Se ha utilizado por primera vez aquí pero sí que es una práctica habitual en otros cuerpos, como New Scotland Yard, y forma parte además de las técnicas de investigación policial que autoriza la Interpol, concretamente en su última asamblea general, la 80, celebrada en Hanói en noviembre de 2011, donde contempla expresamente esta técnica de investigación policial.

»La posibilidad de captar imágenes por parte de la Policía tiene amparo normativo, hay suficiente normativa que lo contempla, desde la legislación sobre video-

vigilancia hasta el artículo 282 de la Ley de Enjuiciamiento Criminal, Ley Orgánica del Poder Judicial, etcétera. El problema, en cuanto a la captación, no se produce ninguna afectación, la Policía puede captar imágenes para obtener información con el fin de practicar diligencias de investigación que permitan esclarecimiento de hechos. El problema es la difusión, ahí es donde se puede producir la afectación del derecho, y es donde decimos que tiene que haber una serie de requisitos.

»Por tanto, dentro del derecho a la imagen, tendríamos dos fases: la captación de las imágenes –la Policía las puede captar en la vía pública, siempre que no sea en un espacio reservado, en un espacio íntimo, en la vivienda, en unos urinarios, por ejemplo, esto no lo podría hacer, pero– si es en la vía pública, ningún problema, el problema de la captación puede surgir cuando se difunden, se difunden, además, de forma masiva a través de una página web. En este caso es cuando entran en juego los requisitos, los presupuestos que yo puse de manifiesto en mi dictamen, y que si no se dan sí que se produciría una vulneración del derecho a la propia imagen.

»Son fundamentalmente los requisitos que la jurisprudencia viene señalando para que se pueda autorizar la invasión en cualquier derecho fundamental, que son principios de necesidad y de proporcionalidad. En este caso, no es un derecho que está sometido previamente a autorización judicial, como ocurre por ejemplo con la inviolabilidad del domicilio o el secreto de las telecomunicaciones. En este caso, la Policía lo puede hacer siempre que se den determinados requisitos, y siempre orientado por estos dos principios fundamentales, necesidad de la medida y proporcionalidad de la medida. Por ello es muy importante que en cada atestado policial en el que se ha logrado la identificación de personas involucradas en hechos de esta naturaleza, estén acreditados todos los requisitos que ahora les voy a exponer, en torno a la necesidad y a la proporcionalidad.

»Primero, la Policía, cuando expone una fotografía de una persona y busca la colaboración ciudadana ha de tener elementos suficientes de incriminación, y ha de presentar a esa persona como presunto partícipe en un hecho delictivo, no como culpable porque si no vulneraría la presunción de inocencia, pero ha de tener elementos suficientes de incriminación, de tal manera que no se puede colgar una fotografía de una persona si no hay constancia de que haya participado en un hecho delictivo. Es necesario que en esos hechos delictivos esa persona aparezca como implicada. Tercero, que sea la última medida que se tenga para lograr la identificación de esa persona. Es decir que, si hay otras vías que se han de agotar antes para identificarla, se han de utilizar esas vías, y cuando ya no hay forma de identificarla es entonces cuando se expone el rostro de esta persona.

»Nosotros consideramos que la medida era necesaria en la medida en que no había otras técnicas de identificación, pero eso lo tienen que demostrar ya en cada caso concreto, por tanto, en cada atestado habrá que verlo y en cada procedimiento judicial habrá que verlo, porque si no sí que se vulneraría el derecho a la propia imagen.

»Y por otra parte consideramos que era proporcionada, atendiendo a la entidad y gravedad de los hechos que se investigaban, todos delitos graves con arreglo al concepto jurisprudencial de delito grave; eran delitos normalmente con penas importantes de prisión, por tanto estaba justificada, y por otra parte otros elementos muy importantes de la proporcionalidad eran que las personas que salían en la fotografía solamente eran aquellos que aparecían como presuntos implicados, el resto aparecían pixelados, con lo cual el derecho a la imagen de otras personas no se veía afectado.

»Y luego la duración de la medida, que fue tan solo durante un mes, que era el plazo que fijó el director general en una resolución del 11 de abril, fijó un plazo de un mes. Transcurrido el tiempo suficiente y lograda la identificación, la página web desapareció.

»Por tanto, nosotros, con arreglo a ese criterio, consideramos que era necesaria y proporcional y por tanto respondía a los criterios fijados por parte de la jurisprudencia.

»Me preguntaban por el tema de menores. La conclusión a la que se llegó en el tema de menores es que no se pueden difundir, bajo ningún concepto, fotografías de menores. Conclusión rotunda. Decimos en nuestro dictamen: ‘La captación deliberada de imágenes de menores, su tratamiento y posterior difusión a sabiendas de su minoría de edad por parte exclusiva de la Policía carece de cobertura legal, y lo que exige, antes de difundirlas –las imágenes– es previa autorización judicial.’

»En la captación no hay ningún problema, porque la normativa la permite. La difusión no, salvo autorización judicial previa. Eso aplicando los criterios de la Ley Orgánica 1/96, de protección jurídica del menor, y sobre todo el reglamento que desarrolla la Ley Orgánica de Responsabilidad Penal de Menores, que establece que salvo la detención, dice, ‘toda la diligencia policial restrictiva de derechos fundamentales será interesada al Ministerio Fiscal para que por su conducto realice la oportuna solicitud al juez de menores competente’.

»[...]»

CONCLUSIÓ NÚM. 16

La necessitat de mantenir les actuals eines de què disposen els Mossos d'Esquadra per garantir l'ordre públic

En l'actual model d'ordre públic del Cos de Mossos d'Esquadra és necessari que el Cos de Mossos d'Esquadra mantingui totes les eines que actualment té a la seva disposició per garantir la seguretat i l'ordre públic a Catalunya.

Caldrà avaluar l'eficàcia com a instrument del model d'ordre públic del Cos de Mossos d'Esquadra de la utilització de la plataforma d'aigua, ja que s'ha anunciat la incorporació al cos d'aquest instrument, que encara no ha estat, però, utilitzat. Han de ser objecte d'avaluació, entre d'altres, aspectes com la recàrrega d'aigua o quina és la mida mínima del carrer per poder fer-ne ús.

La supressió de determinades eines de què actualment disposen els Mossos d'Esquadra com les pilotes de goma, els projectils de *foam* o d'escuma viscoelàstica, els gasos lacrimògens o la plataforma d'aigua comportaria la supressió efectiva de l'actual model d'ordre públic de distància del Cos de Mossos d'Esquadra i la seva substitució o bé per un model de contacte o bé per la impossibilitat que el Cos pogués garantir els drets i llibertats dels ciutadans, així com la seva seguretat.

En totes les compareixences i aportacions que s'han fet a la Comissió d'Estudi no s'han plantejat instruments alternatius als instruments que actualment utilitzen els agents dels Mossos d'Esquadra.

En aquestes compareixences, o se'n defensava el manteniment o se'n defensava la supressió.

Sí que és cert que, l'any 2011, l'associació Stop Bales de Goma va lliurar un document als grups parlamentaris sobre aquesta matèria que contenia un apartat 5 amb el títol d'«Alternatives».

En aquest document es plantejava el següent:

«Hi ha alternatives a les bales de goma. Hi ha mètodes igualment eficaços per a controlar les persones violentes dins d'una gran massa de gent, que són a la vegada menys lesius i més proporcionals. En proposem tres. Tot i no ser experts en la matèria, considerem que aquests tres mètodes poden complir la funció de dispersar multituds en cas de necessitat sense arribar a la perillositat de les bales de goma, i conservant la seguretat dels agents. Tot i així, aquestes alternatives proposades s'han d'utilitzar en la proporcionalitat adequada, perquè altrament també poden causar lesions greus o inclús la mort.

»Les alternatives van acompanyades d'unes imatges, extretes del document *Control de Disturbios 2009*, de la TAR Ideal Concepts Ltd., Military and Police Equipment & Training, empresa de distribució de sistemes de defensa policial i militar, que poden il·lustrar

l'alternativa proposada. Aquesta empresa és líder mundial en equipament i entrenament militar i policial.

»– AIGUA: Els tancs amb dipòsits d'aigua s'utilitzen a Alemanya. S'ha d'ajustar la pressió perquè, si no, pot ser també altament lesiva. Aquest mètode és bo perquè, per una banda, no pot causar els mateixos danys que per bales de goma. I, per altra banda, donada la dimensió del tanc, és fàcilment visible i per tant es pot marxar si no es vol ser colpejat. A més, el vehicle que la porta és molt gran i robust i, per tant, segur per als policies. També hi ha la versió en dipòsits més petits, que el policia porta a l'esquena, amb una mànega que treu l'aigua a alta pressió.

»– GAS FÈTID: De l'estil del gas lacrimogen, aquest és un gas que desprèn una olor tan desagradable que és molt difícil de resistir. Les persones no tenen més remei que marxar corrent del lloc on prové l'olor. Considerem que aquest mètode ha de tenir una poderosa eficàcia sense danyar la salut de ningú.

»– LLUITA COS A COS: A Anglaterra és l'únic mètode de defensa que utilitzen, amb les clàssiques porres. És un recurs clàssic i útil la majoria de les vegades.

»I, a més, ningú ha defensat que s'utilitzin altres instruments que usen altres policies europees que tenen també un model de distància. Concretament, ens referim a la utilització de cavalls i de gossos per fer front als desordres públics.»

En l'actual situació que vivim i en la previsió dels propers anys, de forma majoritària els compareixents han manifestat les importants dificultats de passar d'un model de distància a un model de contacte.

CONCLUSIÓ NÚM. 17

El paper dels mitjans de comunicació en els desordres públics

És evident que cal garantir en tot moment el dret dels ciutadans a ser informats i a rebre informacions certes i la funció dels mitjans de comunicació en l'exercici d'aquest dret.

En ocasions, periodistes han manifestat públicament que en l'exercici de la seva professió han estat objecte d'empentes o cops amb la defensa per part d'agents policials.

Tanmateix, el cobriment de la informació per part dels professionals dels mitjans de comunicació en el bell mig d'una desordre públic fa que en ocasions tinguin risc per la seva integritat física.

Per tant, cal conciliar un seguit de drets i funcions quan parlem de desordres públics:

- El dret a la informació dels ciutadans.
- L'exercici professional dels periodistes.

– La integritat física dels periodistes, dels ciutadans i dels agents de policia.

– Facilitar o no dificultar les actuacions dels agents de policia per garantir la seguretat de les persones, que en moltes ocasions han de desenvolupar-se de manera molt ràpida. I, en aquest sentit, la necessitat de seguir les seves indicacions quan actuen per garantir la seguretat de les persones o dels béns.

CONCLUSIÓ NÚM. 18

Manteniment de les actuals eines de què disposen els Mossos d'Esquadra per garantir l'ordre públic i elaboració d'un estudi per analitzar la viabilitat d'un canvi de model d'ordre públic i la substitució de les actuals eines

La Comissió conclou que el Govern de la Generalitat ha de:

a) Mantenir l'actual model d'ordre públic de distància del Cos de Mossos d'Esquadra i totes les eines que actualment té assignades per a aquesta finalitat.

b) Elaborar un estudi, que s'haurà de presentar a la Comissió d'Interior del Parlament de Catalunya com màxim l'any 2016, on s'avaluï la viabilitat econòmica, tècnica, organitzativa i d'eficàcia per al manteniment de l'ordre públic de passar d'un model d'ordre públic de distància a un model de contacte.

Entre altres aspectes, caldrà detallar les conseqüències lesives per als agents de policia i per a les persones que exerceixen la violència, així com d'altres que es puguin trobar enmig dels desordres públics sense exercir la violència, que poden tenir la utilització d'un i altre model.

Tanmateix, un dels apartats de l'estudi, consistirà a avaluar si és possible substituir les actuals eines per garantir l'ordre públic de què disposen els Mossos d'Esquadra per unes altres eines eficaces per a aquesta finalitat i menys lesives.

CONCLUSIÓ NÚM. 19

Cerca constant d'altres eines eficaces i menys lesives que puguin substituir les actuals

La Comissió conclou que el Govern hauria de cercar i avaluar, de forma permanent, l'existència d'altres eines eficaces i menys lesives que puguin substituir les actuals eines que el Cos de Mossos d'Esquadra té assignades per garantir l'ordre públic. En el moment que s'acreditin aquest extrems, cal procedir a la substitució de les referides eines.

CONCLUSIÓ NÚM. 20

Revisió del procediment normalitzat de treball (PNT) de la utilització de les armes que disparen projectils, de la plataforma d'aigua i dels gasos lacrimògens per tal de garantir el compliment de les recomanacions del Comitè Europeu per a la Prevenció de la Tortura i de les Penes o Tractes Inhumans o Degradants (CPT), dins del seu informe del 30 d'abril de 2013, i de la Fiscalia de Barcelona

La Comissió conclou que el Govern ha de revisar el procediment normalitzat de treball (PNT) de la utilització de les armes que disparen projectils, de la plataforma d'aigua i dels gasos lacrimògens per tal de garantir en tot moment les recomanacions del Comitè Europeu per a la Prevenció de la Tortura i de les Penes o Tractes Inhumans o Degradants per l'ús d'armes que disparen projectils per part dels agents de policia i les recomanacions de la fiscalia, en el sentit següent:

a) Que la seva utilització estigui exhaustivament regulada i controlada mitjançant un protocol que reguli fins al detall l'ús d'aquestes eines sense que sigui possible cap dubte en aquesta utilització.

b) Que en la seva utilització i el protocol definit es doni compliment als principis i directrius que estableix la jurisprudència del Tribunal Suprem i als criteris que defineix la nostra legislació.

c) Que només utilitzin aquestes armes agents de policia degudament seleccionats, formats i amb la deguda capacitat.

d) Que s'ofereixi i garanteixi a totes les persones contra les quals s'han utilitzat aquest tipus d'armes un reconeixement mèdic.

e) Que s'elabori un informe detallat i una avaluació després de cada situació on s'ha utilitzat aquest tipus d'arma.

CONCLUSIÓ NÚM. 21

Graduació en la utilització de les eines de què disposen els agents del Cos de Mossos d'Esquadra per garantir l'ordre públic

La Comissió conclou que el Govern ha de garantir que, en els protocols redactats a aquest efecte, la utilització de les pilotes de goma i de la plataforma d'aigua es concebin com a eines de darrer recurs i només s'utilitzin en aquelles situacions greus d'exercici de la violència o en què hi hagi un imminent risc per a la integritat física o la vida dels ciutadans i dels agents de policia, així com si es produeix una important destrucció dels béns.

Tanmateix, es conclou que el Govern ha de garantir que existeix una graduació en la utilització de les eines que té assignat el Cos de Mossos d'Esquadra per garantir l'ordre públic, en funció de la intensitat de la

violència exercida, de la destrucció dels béns, del risc per a la integritat física o la vida dels ciutadans i dels agents de policia i de la major eficàcia de cada instrument.

CONCLUSIÓ NÚM. 22

Un model basat en unitats especialitzades d'ordre públic estables i formades específicament per a aquestes tasques

La Comissió conclou que el Govern, en el model d'ordre públic de distància, ha d'aplicar polítiques d'estabilitat dels agents en les unitats especialitzades d'ordre públic que garanteixin la seva formació específica en ordre públic i continuar defugint d'aplicar polítiques de rotació dels agents que no estiguin degudament justificades. L'especialització en la seva capacitat de fer front als desordres públics i en la seva formació requereix que s'apliquin polítiques d'estabilitat en aquestes unitats especialitzades.

CONCLUSIÓ NÚM. 23

Avaluació de les darreres millores incorporades pel Departament d'Interior

La Comissió conclou que el Govern ha d'avaluar, preferiblement en el termini de tres mesos, les millores incorporades en el darrer any en el model d'ordre públic i en les unitats especialitzades en ordre públic envers la reorganització interna, protocols de treball i mecanismes de control. Aquesta avaluació hauria de lliurar-la a la Comissió d'Interior del Parlament de Catalunya.

CONCLUSIÓ NÚM. 24

Millores en el recompte i l'acreditació de la utilització de les armes que disparen projectils en matèria d'ordre públic

La Comissió conclou que el Govern ha de revisar i modificar els actuals protocols de treball per tal de garantir i acreditar la utilització de les armes que disparen projectils així com el recompte efectiu dels projectils, tant en sortir com en retornar a les dependències policials. D'aquesta acreditació de la utilització i recompte dels projectils, caldrà que en quedi constància escrita, i se suprimiran aquelles pràctiques on es comunicaven de forma verbal.

CONCLUSIÓ NÚM. 25

Protocol de reparació del dany quan s'acrediti responsabilitat objectiva administrativa

La Comissió conclou que s'ha de:

– Redactar un protocol de reparació del dany per a la indemnització a les víctimes d'actuacions policials del Cos de Mossos d'Esquadra, quan s'acrediti responsabilitat objectiva administrativa, en què a més s'estimi l'aplicació de la indemnització retroactiva per a les persones que han estat afectades per pilotes de goma. Aquest protocol ha de tenir com a model els vigents en països de l'entorn de Catalunya.

– Establir un sistema de seguiment de les víctimes que es causen en una situació de disturbis que permeti oferir els diferents serveis psicològics, sanitaris i d'assistència que es puguin necessitar.

– Establir, mitjançant el Departament de Salut, una assistència psicològica específica a les víctimes que s'han pogut causar en una situació de disturbis que pugui atendre aquesta especificitat.

CONCLUSIÓ NÚM. 26

Enfortir la mediació policial

La Comissió conclou que el Govern ha d'enfortir les polítiques de prevenció i resolució alternativa de conflictes elaborant un procediment normalitzat de treball (PNT) sobre metodologia en la mediació policial comunitària.

CONCLUSIÓ NÚM. 27

Revisió i incorporació de millores en la formació que reben els agents de les unitats especialitzades d'ordre públic

La Comissió conclou que el Govern, mitjançant l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC), i escoltats els comandaments i agents de les unitats especialitzades en ordre públic, hauria de revisar la formació específica que reben aquests agents i incorporar-hi aquelles millores necessàries fruit de la referida avaluació. En l'avaluació hi hauran de participar experts externs a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya i a les unitats especialitzades en ordre públic.

CONCLUSIÓ NÚM. 28

Garantir la formació continua dels agents de les unitats especialitzades en ordre públic

La Comissió conclou que el Departament d'Interior ha de garantir una oferta anual de formació contínua als agents de les unitats especialitzades en ordre públic que els permeti, entre altres aspectes, adequar-se als canvis que es puguin constatar en l'exercici de la violència urbana, dotar-los d'eines per enfortir l'autocontrol i fer front a les situacions d'estrès i de risc, etc.

CONCLUSIÓ NÚM. 29

Garantir la localització de les furgonetes i de les unitats especialitzades en ordre públic

La Comissió conclou que el Govern ha de revisar els sistemes de geolocalització de les furgonetes i de les unitats especialitzades d'ordre públic per tal que es pugui tenir coneixement en tot moment per part dels comandaments policials de les ubicacions on es troben les esmentades furgonetes i unitats.

CONCLUSIÓ NÚM. 30

Identificació posterior de les persones que exerceixen la violència urbana

La Comissió conclou que el Govern ha de revisar els protocols d'actuació del Cos de Mossos d'Esquadra perquè la identificació i detenció posterior de les persones que realitzen actes violents o vandàlics es produeixin tant en el moment de la manifestació i/o concentració com posteriorment amb l'ús dels mitjans tecnològics adients (càmeres de seguretat, cintes de vídeo enregistrades pels mitjans de comunicació o per la mateixa policia, etc.).

CONCLUSIÓ NÚM. 31

Utilització del portal web per a la identificació posterior de les persones que exerceixen la violència urbana

La Comissió conclou que el Govern ha d'emprar, quan sigui necessari, la pàgina web per a la identificació d'aquelles persones que presumptament han exercit la violència urbana i han participat en desordres públics, complint els requisits i criteris expressats en el dictamen de la fiscalia que va analitzar si es vulneraven o no drets fonamentals en la utilització de la esmentada pàgina.

CONCLUSIÓ NÚM. 32

Sobre la utilització de càmeres de vídeo en el cas dels agents dels Mossos d'Esquadra de les unitats especialitzades en ordre públic

La Comissió conclou que el Govern ha de presentar, en el termini màxim de sis mesos, a la Comissió d'Interior del Parlament de Catalunya, les conclusions del Departament d'Interior sobre la possibilitat tècnica, operativa i econòmica d'instalar càmeres de vídeo en el cas dels agents dels Mossos d'Esquadra i sobre la possible utilització d'altres instruments d'enregistrament d'imatges en desordres públics, així com les consideracions relatives al marc legislatiu i jurídic vigent en matèria d'enregistrament d'imatges a la via pública.

CONCLUSIÓ NÚM. 33

Revisió de la uniformitat i elements de protecció personal dels agents de les unitats especialitzades en ordre públic

La Comissió conclou que és necessari revisar la uniformitat i elements de protecció personal dels agents de les unitats especialitzades en ordre públic i millorar-los basant-se en les conclusions de la referida avaluació.

CONCLUSIÓ NÚM. 34

Millora de la coordinació amb els mitjans de comunicació

La Comissió conclou que cal redactar i/o revisar un protocol de l'actuació dels mitjans de comunicació quan es cobreixen informativament desordres públics que garanteixin el dret dels ciutadans a ser informats, l'exercici professional dels mitjans de comunicació, la integritat física dels ciutadans, periodistes i agents de policia i una actuació eficaç dels cossos policials. Aquest protocol l'ha de fer el Govern juntament amb el Col·legi de Periodistes de Catalunya.

CONCLUSIÓ NÚM. 35

Millora del tractament informatiu de la violència urbana

La Comissió conclou que el Govern ha de promoure una reflexió, juntament amb el Col·legi de Periodistes i els mitjans de comunicació social, sobre el tractament i difusió que ha de tenir l'actuació de les persones que cometen actes violents i practiquen la violència urbana, així com de la seva detenció i estada en dependències policials.

CONCLUSIÓ NÚM. 36

Millora de la coordinació amb les policies locals en matèria d'ordre públic

La Comissió conclou que el Govern ha de redactar, juntament amb els ens locals amb policia local, un protocol d'actuació on es defineixin clarament les funcions que durà a terme cada cos policial en aquelles actuacions conjuntes en matèria d'ordre públic.

CONCLUSIÓ NÚM. 37

Millora de la coordinació amb les policies locals mitjançant els plans locals de seguretat

La Comissió conclou que el Govern ha de promoure, facilitant recursos humans i materials, l'aprovació dels plans locals de seguretat que resten pendents de redacció, esdevenint un veritable instrument de coordinació

entre el Cos de Mossos d'Esquadra i la policia local del municipi.

CONCLUSIÓ NÚM. 38

Mesures per dotar als ajuntaments de la cobertura legal necessària amb relació a les seves ordenances

La Comissió conclou que el Govern ha de dotar els ajuntaments de la cobertura legal necessària amb relació amb les ordenances que aprovin en matèria de seguretat i espai públic, i també de mitjans per incrementar la mediació que condueixi a la incorporació de totes les persones a la nostra societat amb els mateixos drets i obligacions.

CONCLUSIÓ NÚM. 39

Mesures per a la personació en procediments penals i coordinació amb els ens locals

La Comissió conclou que el Govern i els ajuntaments afectats han de coordinar-se per tal de garantir la personació com a acusació particular de la Generalitat o de l'ajuntament afectat en aquells procediments que se segueixin contra els responsables de la violència urbana, per tal de rescabalar-se dels danys que hagin pogut produir.

CONCLUSIÓ NÚM. 40

Mesures per millorar la identificació de les persones que causen desordres públics

La Comissió conclou que el Govern ha de:

- a) Estudiar i analitzar els supòsits de limitació o prohibició d'ocultació del rostre a l'espai públic, sota els paràmetres de seguretat ciutadana i ordre públic, a l'empara del que estableix l'article 164 de l'Estatut d'autonomia, per tal de respectar unes normes comunes de convivència i preservar la integritat de les persones, amb independència de l'origen, el sexe o la manera de pensar, d'acord amb el que estableix l'article 15.2 de l'Estatut.
- b) Presentar, en el termini màxim de sis mesos, un projecte de llei en què s'incloguin la regulació del supòsit d'ocultació del rostre a l'espai públic i la regulació dels supòsits que calgui per garantir la convivència ciutadana i la dignitat de les persones, d'acord amb la competència en matèria de seguretat pública que correspon a la Generalitat de Catalunya.

CONCLUSIÓ NÚM. 41

Establir un fons econòmic de reparació de danys als comerços

La Comissió conclou que a Catalunya és necessari establir un fons econòmic destinat a la reparació dels danys de la violència urbana, quan aquests no siguin coberts per les assegurances, que pateixen els establiments comercials i de serveis. Aquest fons també s'aplicarà a cobrir el diferencial de prima, que augmenta d'una forma considerable per a aquells establiments comercials i de serveis que pateixen reiteradament l'esmentada violència urbana.

CONCLUSIÓ NÚM. 42

Promoure el coneixement de l'obligació de comunicar la celebració de manifestacions i concentracions

La Comissió conclou que el Govern ha de promoure accions per tal de donar a conèixer l'obligació de comunicar al Departament d'Interior la celebració de manifestacions i concentracions i el règim sancionador en el cas que s'incompleixi la normativa vigent en l'esmentada celebració de manifestacions i concentracions.

CONCLUSIÓ NÚM. 43

Promoure un pla específic d'aplicació del procediment administratiu sancionador en matèria de manifestacions i concentracions

La Comissió conclou que el Govern ha de promoure un pla d'actuació específic per tal d'aplicar, quan procedeixi, el procediment administratiu sancionador contra els organitzadors o promotors, en aquells comportaments que no suposen una infracció penal però sí administrativa, especialment en aquelles manifestacions o concentracions que es realitzen sense els requisits legals exigits i que comporten perjudicis per als ciutadans, com per exemple impedir la circulació en carreteres o carrers o la circulació del transport públic, etc. Per a l'execució del Pla es destinaran els recursos necessaris per garantir la identificació dels organitzadors o promotors que infringeixin la normativa vigent.

CONCLUSIÓ NÚM. 44

Intensificar la col·laboració amb la fiscalia i el poder judicial

La Comissió conclou que el Govern ha d'intensificar la col·laboració del Govern amb la fiscalia i el poder judicial per tal d'aplicar una resposta penal més eficaç, en el marc de la legalitat vigent, a les persones responsables d'exercir la violència en desordres públics i per rescabalar-se dels danys que hagin provocat.

CONCLUSIÓ NÚM. 45

Reclamació d'indemnització pels danys provocats

La Comissió conclou que el Govern ha de garantir, en el marc dels procediments judicials instruïts a aquest efecte, que els responsables dels desordres públics es facin càrrec dels danys produïts en la seva totalitat.

CONCLUSIÓ NÚM. 46

Col·laboració amb els ministeris de Justícia i de l'Interior

La Comissió conclou que el Govern ha de promoure un treball conjunt, de forma urgent, amb els ministeris de l'Interior i de Justícia per tal de promoure una reforma del Codi penal i de la resta de la legislació vigent que escaigui per tal de donar una resposta més efectiva als comportaments violents en desordres públics, especialment en aquells casos en què es realitzen de forma organitzada.

CONCLUSIÓ NÚM. 47

Col·laboració amb el Ministeri de l'Interior

La Comissió conclou que el Govern ha d'intensificar la col·laboració amb el Ministeri de l'Interior per tal d'evitar i controlar la vinguda o residència de persones estrangeres que duen a terme comportaments violents en el marc de desordres públics.

CONCLUSIÓ NÚM. 48

Revisió dels protocols de treball dels serveis sanitaris en el marc de desordres públics

La Comissió conclou que és necessari revisar els protocols de treball dels serveis sanitaris que presten servei en el moment en què s'estan produint els desordres públics amb la finalitat de donar una resposta més ràpida a les persones que puguin resultar ferides i garantir la seguretat del personal sanitari.

CONCLUSIÓ NÚM. 49

Garantir un reconeixement mèdic

La Comissió conclou que el Govern, a través del Departament de Salut, ha de garantir l'oferiment a totes les persones contra les quals s'han utilitzat armes que disparen projectils un reconeixement mèdic, en compliment de les recomanacions del Comitè Europeu per a la Prevenció de la Tortura i de les Penes o Tractes Inhumans o Degradants (CPT) dins del seu informe del 30 d'abril de 2013.

CONCLUSIÓ NÚM. 50

Millora de la protecció jurídica dels agents

La Comissió conclou que el Govern ha de garantir, impulsant les modificacions legislatives i reglamentàries necessàries, la protecció jurídica dels agents del Cos de Mossos d'Esquadra quan actuen d'acord amb els protocols aprovats legalment i complint ordres dels seus comandaments.

CONCLUSIÓ NÚM. 51

Millora de la protecció pública dels agents

La Comissió conclou que al Govern ha de:

- a) Sol·licitar de forma immediata als mitjans de comunicació que difuminin els rostres dels agents del Cos de Mossos d'Esquadra i de les policies locals de Catalunya en les seves informacions quan la identificació de l'agent no tingui rellevància per a la informació.
- b) Tanmateix, impulsar les reformes legals necessàries per tal que es difuminin els rostres dels agents del Cos de Mossos d'Esquadra i de les policies locals de Catalunya en les informacions dels mitjans de comunicació quan la identificació de l'agent no tingui rellevància per a la informació.

CONCLUSIÓ NÚM. 52

La prevenció, una prioritat en el model d'ordre públic

La Comissió conclou que en el disseny de les estratègies i protocols d'actuació per fer front als desordres públics ha de ser una prioritat definir una estratègia de prevenció del desordre públic, evitant que les actuacions siguin només reactives.

En aquest sentit, caldrà una important coordinació i col·laboració amb el Ministeri Fiscal per tal de definir actuacions preventives que permetin evitar els aldarulls i els danys i alhora donar una resposta penal eficaç, especialment quan l'exercici de la violència s'exerceix de forma organitzada i planificada.

CONCLUSIÓ NÚM. 53

Reforçar la UCIOP

La Comissió conclou que el Govern ha de reforçar la Unitat Central d'Informació en Ordre Públic (UCIOP) per tal que pugui dur a terme una actuació preventiva, i no només reactiva, davant dels grups que s'organitzen per exercir violència i desordres públics. Així mateix, se li facilitarà els mitjans tecnològics per tal que pugui enregistrar les actuacions violentes de tal forma que es puguin aportar als procediments judicials com a prova i serveixin perquè els ciutadans tinguin coneixement de tot el que ha succeït en un desordre públic.

CONCLUSIÓ NÚM. 54

Estratègia per fer front a la utilització de les noves tecnologies en l'exercici de la violència urbana

La Comissió conclou que el Departament d'Interior ha de dissenyar una estratègia per tal de conèixer la incidència de les noves tecnologies per a l'exercici de la violència urbana i els desordres públics i definir una resposta policial eficaç al seu ús. Es dotaran les unitats especialitzades en ordre públic dels mitjans materials necessaris per fer front a la utilització d'aquestes noves tecnologies.

CONCLUSIÓ NÚM. 55

Les ARRO

La Comissió conclou que el Govern ha de presentar, en el termini de tres mesos, davant de la Comissió d'Interior, un informe que avaluï l'equipament de què disposen en l'actualitat les unitats de l'Àrea Regional de Recursos Operatius (ARRO), així com una proposta de millora de l'esmentat equipament, una valoració del seu cost i una proposta de calendari per a la seva adquisició. Tanmateix, en l'informe s'avaluarà la formació que reben els agents d'aquestes unitats i s'incorporarà una proposta de millora de la formació, així com un calendari per a la seva implementació. En aquest sentit, es garantirà una oferta formativa anual de formació específica per a les seves funcions per a aquestes unitats.

CONCLUSIÓ NÚM. 56

El parc mòbil de les unitats especialitzades en ordre públic

La Comissió conclou que el Govern ha de presentar davant de la Comissió d'Interior, en el termini de tres mesos, un informe on es detalli:

- a) el parc mòbil de les unitats especialitzades en ordre públic, desglossat per categories de vehicles i amb indicació de la seva antiguitat
- b) el règim de titularitat dels vehicles, el nombre de contractes de *renting* o similar, amb indicació dels vehicles contractats, el període de vigència i la possibilitat o no de pròrroga dels mateixos, i els efectes de la referida pròrroga
- c) el calendari per a la renovació dels vehicles
- d) el nombre de vehicles necessaris per a la prestació del servei per part d'aquestes unitats especialitzades.

CONCLUSIÓ NÚM. 57

Senyal acústic en intervencions d'ordre públic

La Comissió conclou que és necessari valorar, substituir o complementar els avisos que reben pels altaveus els ciutadans que participen en manifestacions o concentracions per tal que marxin d'un espai concret o no mantinguin determinada actitud, amb un senyal acústic concret que permeti a tots els ciutadans identificar-lo amb una intervenció dels Mossos d'Esquadra en ordre públic. En aquest sentit, en el termini de tres mesos, el Govern ha de presentar a la Comissió d'Interior del Parlament de Catalunya un informe sobre les conclusions de la proposta referida i que indiqui, de forma motivada, si adopta o no la mesura.

CONCLUSIÓ NÚM. 58

Millora de la comunicació amb els ciutadans

La Comissió conclou que el Govern ha d'introduir millores en la comunicació amb els ciutadans quan s'estan celebrant manifestacions o concentracions que combinin l'ús de les xarxes socials i l'adquisició d'instruments amb capacitat de comunicació directa amb els manifestants.

CONCLUSIÓ NÚM. 59

Rebuig i aïllament social de la violència urbana

La Comissió conclou que el Parlament de Catalunya ha de promoure l'aïllament i el rebuig social de la violència urbana i dels desordres públics. En aquest sentit, la Cambra convida tots els ciutadans i els mitjans de comunicació social a contribuir, cadascú des del seu àmbit, a expressar el nostre rebuig a la violència urbana.

Propostes de conclusions presentades pel GP d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa (reg. 41772)

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

a) La Comissió d'Estudi

La Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses va néixer fruit de la pressió social creada amb relació a l'ús de bales de goma per part del Cos de Mossos d'Esquadra, accentuada després del cas que va afectar Ester Quintana el mes de novembre de 2012 i les repetides contradiccions en les versions que sobre aquest cas va anar improvisant el Departament d'Interior. La Comissió va néixer tard, ja que havia estat sol·licitada, a instàncies d'ICV-EUIA, per cinc grups parlamentaris (PSC, ERC, PP, ICV-EUIA i SI) l'any 2011, després de la compareixença

de les entitats Stop Bales de Goma i Justícia i Pau a la Comissió d'Interior del Parlament el 15 de setembre de 2011. Però el Ple del Parlament del 30 de novembre d'aquell mateix any va rebutjar la proposta de creació de la Comissió amb els 64 vots en contra de CIU i Ciutadans i l'abstenció dels 14 diputats del PP (tot i que aquest grup havia signat la petició). Hi varen votar a favor els 48 diputats de PSC, ERC, ICV-EUIA i SI. Els titulars dels diaris varen destacar: «El Parlament rebutja estudiar la perillositat de les bales de goma». Des d'aquella decisió equivocada han passat dos anys.

La mort del jove Íñigo Cabacas al País Basc a causa de l'impacte al cap d'una bala de goma disparada per l'Ertzaintza el mes d'abril de 2012, i el cas d'Ester Quintana el novembre de 2012, agreujat per la manca de credibilitat de les explicacions posteriors del Departament d'Interior, varen convertir en possible el 27 de febrer de 2013 allò que l'any 2011 havia estat impossible, i el Ple del Parlament va crear la comissió d'estudi, amb els únics vots en contra del PP.

Tot i que el títol de la Comissió d'Estudi sol·licitat pel grup d'ICV-EUIA era «sobre les Bales de Goma i altres Instruments Antiavalots dels Mossos d'Esquadra», la decisió dels grups parlamentaris de CIU i ERC va ser la de titular la Comissió com a «Comissió d'estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses». Malgrat això, tothom, diputats i diputades, mitjans de comunicació i ciutadania en general, s'hi ha referit de forma col·loquial com a Comissió sobre les Bales de Goma, perquè la realitat s'acaba sempre imposant.

La voluntat del Grup Parlamentari d'ICV-EUIA era que quedés ben reflectit quin era l'objecte fonamental a estudiar (l'ús de les bales de goma), però alhora era evident que la Comissió ens havia de permetre l'anàlisi d'altres instruments antiavalots i de la política del Departament d'Interior amb relació a mobilitzacions i protestes ciutadanes.

La tasca de la Comissió ha topat amb dos obstacles: les decisions adoptades i anunciades pel Departament d'Interior als mitjans de comunicació en paral·lel i al marge del debat en Comissió (tant pel que fa a la decisió sobre la continuïtat de l'ús de les bales de goma com sobre la incorporació de nous materials antiavalots, com un camió de llançament d'aigua) i la denegació de determinats informes sol·licitats per la Comissió, els Protocols Normalitzats de Treball (PNT) de la Brimo o la presentació d'altres informes que no es corresponien amb les peticions de la Comissió. Aquest és el cas de l'informe que la Comissió d'Interior va sol·licitar al Govern el 12 de juliol de 2012, en aprovar, a proposta del grup d'ICV-EUIA, la Resolució 716/IX, amb relació l'ús de les bales de goma, que havia d'incloure «l'anàlisi d'aquest ús en els darrers anys i l'avaluació de les mesures adoptades recentment pel Govern basc amb relació a aquesta qüestió» i que fou

substituint per un informe titulat «La gestió de l'ordre públic a Catalunya», que no donava resposta a les demandes contingudes en la Resolució 716/IX del Parlament i en què no apareixia ni una sola vegada l'expressió «bales o pilotes de goma».

La sensació que el Departament d'Interior ha vist la Comissió com una nosa, més que no pas com un instrument útil per al debat, ha tornat a quedar de manifest amb el sorprenent enviament, la tarda del dia 21 d'octubre, gairebé tres setmanes després que la Comissió acabés les seves sessions, i dos dies abans que els Grups presentessin les seves conclusions, d'un nou informe titulat «L'ús de materials antiavalots, pilotes de goma en esdeveniments de masses ocorreguts en els darrers anys a Catalunya», que intenta donar compliment el requeriment efectuat per la Comissió el dia 13 de setembre.

Els fets consumats i la poca col·laboració del Departament d'Interior han coincidit alhora amb la seva negativa a acceptar la moratòria en l'ús de bales de goma que va demanar el Síndic de Greuges el desembre de 2012 fins que la Comissió finalitzés la seva tasca, i que el grup d'ICV-EUIA va posar a votació sense que aquesta petició fos aprovada.

En canvi, el grup d'ICV-EUIA vol deixar constància del seu agraïment a totes les persones, entitats i sindicats que han comparegut a la Comissió i que han aportat valuosos informes, que han estat de gran utilitat per a l'elaboració d'aquestes conclusions. Un especial valor tenen pel seu significat i per ser aportacions de la societat civil els informes «L'ús de les bales de goma per part de la Brigada Mòbil dels Mossos d'Esquadra (Brimo) - 2013» elaborat per Stop Bales de Goma, i el dossier «Ens donen suport. Juny 2013», d'Ojo con tu Ojo. El grup d'ICV-EUIA ha tingut també especialment present l'informe sobre l'ús de les bales de goma presentat pel Síndic de Greuges el desembre de 2012.

b) La política d'ordre públic del Departament d'Interior

L'anàlisi que la Comissió d'Estudi ha realitzat s'ha de posar en el context d'una determinada política impulsada pel conseller Felip Puig durant els anys 2011 i 2012, que va provocar actuacions molt polèmiques i criticades per bona part de l'opinió pública; una política que el mateix conseller Puig va definir quan va afirmar el dia 2 de maig de 2011: «Cal anar fins allà on permet la llei i una mica més».

És cert que ja hi havia hagut abans intervencions polèmiques: la que més ressò va adquirir va ser l'actuació dels Mossos d'Esquadra contra els estudiants que protestaven contra el pla Bolonya i que havien ocupat el Rectorat de la Universitat de Barcelona, l'any 2009. Però no és menys cert que aquella actuació desproporcionada va comportar l'única dimissió o cessament en els darrers anys d'un responsable polític al Departament

ment d'Interior, el director general de la Policia; fet que contrasta amb la persistència en la continuïtat en el seu càrrec, malgrat les nombroses peticions de dimissió, del conseller Felip Puig –finalment canviat de departament pel president Mas, després de les eleccions de l'any 2012– i de l'encara avui director general de la Policia, Manel Prat.

Els operatius de la plaça Catalunya de Barcelona (maig de 2011) i del setge al Parlament (el juny del mateix any) varen marcar el punt més elevat de descrèdit del Departament d'Interior, un descrèdit que va tenir fins i tot un ampli ressò internacional i que va perjudicar greument la imatge exterior de Catalunya, a més de provocar la indignació d'amplis sectors de la ciutadania. Però de la lectura del document elaborat pel Departament d'Interior titulat «Informe d'anàlisi dels dispositius realitzats davant l'acampada Plaça Catalunya (27/05/11) i el setge al Parlament (15/06/11)» se'n desprèn una actitud de manca d'autocrítica que inhabilita l'informe per extreure conclusions vàlides en un futur; aquesta manca d'autocrítica sembla tenir com a objectiu eludir l'assumpció de responsabilitats.

L'operatiu de la plaça Catalunya va ser una gran equivocació que va provocar que molts ciutadans i ciutadanes fossin colpejats de manera injusta per la policia. El fet de voler presentar com una simple operació de neteja el que era el desmantellament del campament dels indignats, i la manca de previsió dels responsables de l'operatiu (que no varen encertar ni el nombre de camions necessaris ni, sobretot, el temps que trigarien a efectuar la seva tasca), varen provocar que els camions quedessin envoltats de multitud de persones en actitud pacífica. Davant la por de fer el ridícul per no poder treure els camions de la plaça, es va donar l'ordre de carregar contra persones que estaven assegudes pacíficament al carrer. L'extrem del desencert arribà quan mesos més tard el cap de la Brimo afirmava al programa de televisió *Salvados* que si Gandhi hagués estat assegut a plaça Catalunya també haurien carregat contra ell. Aquesta operació ha de fer plantejar si la simple negativa pacífica a acatar una ordre de la policia, d'altra banda més que discutible, és motiu suficient per carregar contra els autors de la protesta.

L'operatiu davant el setge del Parlament va suposar un altre desastre mal planificat; el tipus d'operatiu semblava respondre a determinats interessos polítics i no a la necessitat de donar resposta a una situació coneguda d'antuvi. La imatge del Govern arribant en helicòpter al Parlament, i la del mateix conseller d'Interior baixant d'un helicòpter mostrant el dit polze amunt en senyal d'èxit, mentre Catalunya feia un estrepitós ridícul internacional, mostra prou bé la magnitud dels errors comesos: amb diputats i diputades agredits i insultats, i treballadors del Parlament amb dificultats per accedir al recinte, fruit d'un operatiu mal dissenyat que va deixar sense protecció molts diputats i diputades.

Les actuacions polèmiques i conflictives del Departament d'Interior han estat una constant coincidint amb uns anys d'agreujament de la crisi econòmica i de la política de retallades dels drets socials, que han provocat un lògic increment de les mobilitzacions ciutadanes. Entre aquestes actuacions destaquem:

- La manca de distinció en determinats moments per part del Cos de Mossos d'Esquadra, en grans manifestacions autoritzades i pacífiques, entre la gent que exerceix el seu dret i els grups minoritaris violents: s'han produït càrregues i actuacions que han afectat persones que es manifestaven pacíficament, fent prevaler el manteniment de l'ordre públic per damunt del dret de manifestació.

- Detencions injustificades i polèmiques d'estudiants i sindicalistes durant les vagues generals del 29 de març de 2012 i del 14 de novembre del mateix any.

- La detenció de sindicalistes de CCOO i UGT de la SEAT, emmanillats al seu centre de treball el mes d'abril de 2012, per anar a testificar a comissaria sobre fets relacionats amb la jornada de vaga general, dels quals després no es va desprendre cap sentència condemnatòria.

- El tractament atorgat a algunes ocupacions d'entitats financeres per part de persones que protestaven pel tema de les preferents o contra el sistema econòmic, o a ocupacions de locals o serveis públics.

- El tractament atorgat a concentracions de solidaritat amb persones que estaven a punt de ser víctimes d'un desnonament, com el cas viscut a Salt l'any 2012.

- Una visió restrictiva del tractament de les manifestacions no comunicades que sovint es produeixen en jornades de vaga general i que cal considerar emparades per la mateixa convocatòria legal de la vaga. A tall d'exemple: han rebut una sanció econòmica elevada per part del Departament d'Interior uns sindicalistes de Sant Vicenç dels Horts que es varen manifestar durant la vaga general del mes de novembre de 2012. Aquesta visió restrictiva tampoc té present que a la ciutat de Barcelona tenen lloc moltes manifestacions o concentracions no comunicades o comunicades fora de termini.

Aquestes i altres situacions obliguen el Departament d'Interior a definir un marc d'actuació policial davant les mobilitzacions de masses que previsiblement no disminuiran durant aquesta etapa. El grup parlamentari d'ICV-EUIA va plantejar durant l'anterior legislatura la proposta –que fou aprovada pel Parlament llavors i ha tornat a ser aprovada en aquesta– d'obrir converses entre el Departament i els grups parlamentaris i els agents socials per definir una política que tingui com a objectiu garantir els drets de vaga i de manifestació i alhora aïllar socialment els grups violents que pretenen rebentar les protestes pacífiques i legals. L'anterior legislatura es va acabar sense haver

arribat a cap concreció, fet que obliga a reprendre els contactes en aquesta. És cert que l'arribada del conseller Espadaler sembla haver obert una etapa de més prudència, però continua resultant ineludible la recerca d'un ampli consens polític i social amb relació a aquesta qüestió que tingui com a primera premissa el diàleg.

En aquest marc, l'actuació de la Brigada Mòbil (Brimo) ha provocat controvèrsia, i el seu funcionament ha estat qüestionat per determinats sectors de la societat, en especial els vinculats a moviments socials. Els canvis introduïts en el comandament de la Brimo mostren que el mateix Departament d'Interior ha percebut aquesta situació conflictiva, derivada en part d'un tancament, aïllament o enquistament corporatiu del funcionament d'aquesta unitat, que actua en moments especialment delicats. Però amb aquests canvis no n'hi ha prou i cal abordar una reflexió en profunditat sobre la Brimo que el Parlament ha de tutelar.

D'altra banda, sovint sembla que el fet de posar en valor la tasca del Cos de Mossos d'Esquadra només es pugui concretar en el suport incondicional i acrític del Departament d'Interior a actuacions polèmiques protagonitzades per agents policials. El grup parlamentari d'ICV-EUIA considera que la millor forma de valorar la tasca dels policies que integren el Cos és atendre la justa reivindicació d'una millora en les seves condicions de treball, com és el cas de les reclamades armilles antibala, i els seus drets laborals, tal com estan plantejant els sindicats del Cos de Mossos d'Esquadra.

Finalment, pel que fa aquest apartat, considerem que les propostes del Departament d'Interior no haurien de ser només reactives a les polèmiques: cal una política preventiva que ajudi a minimitzar les conseqüències negatives del conflicte i a teixir ponts de diàleg i interlocució entre la societat civil i el Cos de Mossos d'Esquadra, no només en el marc d'un conflicte ja esclatat sinó de forma preventiva.

c) Les bales de goma

En els darrers anys s'han produït un mínim de sis ferits per bales de goma, que algunes fonts eleven fins a onze. Hi ha, però, tres moments decisius que afecten la percepció del Parlament i la societat sobre l'ús d'aquest tipus d'armament:

- La creació de l'associació Stop Bales de Goma i la seva compareixença al Parlament al setembre de l'any 2011.
- La mort del jove Íñigo Cabacas, l'abril de 2012, a Bilbao, a causa d'un impacte al cap d'una bala de goma disparada per l'Ertzaintza que obliga el Govern Basc a adoptar mesures respecte a les bales de goma.
- Les ferides rebudes per Ester Quintana durant les manifestacions de la vaga general del 14 de novembre de 2012 a Barcelona. El Departament d'Interior va

desmentir de forma rotunda que les lesions haguessin estat causades per mossos d'esquadra i en l'actualitat ja no sap què defensar. El mateix director general de la Policia, Manel Prat, va manifestar en la seva compareixença davant aquesta comissió el dia 1 d'octubre de 2013: «M'han preguntat vostès si aquesta serà la darrera versió. La veritat és que no els puc garantir si serà la darrera versió» i «Em diuen que hi ha hagut versions contradictòries. No els ho puc negar». La situació d'Ester Quintana va originar un ampli moviment de solidaritat i la creació de l'associació Ojo con tu Ojo.

El grup d'ICV-EUIA considera que qualsevol instrument de força utilitzat pel Cos de Mossos d'Esquadra ha de gaudir d'un cert consens social o, si més no, d'una absència de qüestionament constant. És per això que no acceptem la disjuntiva que han volgut crear alguns compareixents a la Comissió sobre que el model del Cos de Mossos d'Esquadra per fer front a les mobilitzacions de masses comporti inevitablement l'ús de bales de goma i que una decisió de prohibició significaria inevitablement l'aposta per un altre model que requereix molts més mossos d'esquadra, fet que avui és inassolible en els pressupostos (i més si tenim present que la plantilla del Cos està congelada a causa de les retallades des de fa uns anys). Compartim l'afirmació del síndic de greuges davant aquesta comissió el 23 de juliol de 2013: «Nosaltres creiem que la supressió definitiva de les bales de goma no té per què necessàriament canviar el model de gestió de l'ordre públic de la distància». No es tracta, doncs, d'optar per un model o un altre, sinó de constatar que les bales de goma, pel seu caràcter de trajectòria imprevisible i incerta (que no se sap on aniran un cop hagin rebotat a terra, suposant que s'hagin utilitzat tal com marquen els protocols i hi hagi hagut rebot), han de ser prohibides perquè causen rebuig en una part considerable de la societat. Això no vol dir que no siguem conscients de l'existència de grups minoritaris que utilitzen la violència i del fet que es poden produir situacions complicades per als Mossos d'Esquadra davant de grups violents, però entenem que el Departament d'Interior i els comandaments del Cos de Mossos d'Esquadra han de dissenyar els operatius per evitar que aquestes situacions es produeixin; d'altra banda, en molts d'aquests casos la utilització de bales de goma, atesa la proximitat màxima dels manifestants violents, tampoc no seria un recurs a utilitzar.

El debat generat a l'entorn de les bales de goma ha posat de manifest la manca d'instruments dins del Departament d'Interior per introduir canvis, reclamats per noves circumstàncies, després de les desencertades decisions de deixar durant tres anys la Policia de Catalunya sense comitè d'ètica ni codi d'ètica. Cal assenyalar que, tal com va recordar la catedràtica d'Ètica Victòria Camps, que va criticar la derogació del Codi i la manca de funcionament del Comitè, en la seva compareixença davant la Comissió el 17 de setembre de 2013, el Codi d'ètica policial de l'any 2010

establia que: «L'ús de mitjans com pilotes de cautxú, bombes de fum i lacrimògenes o granades d'atordiment, mentre es mantingui la normativa que l'autoritzi, s'ha de considerar com a últim recurs i s'ha d'ajustar rigorosament a les instruccions internes sobre la distància respecte dels concentrats, tot fent compatible el fet d'utilitzar-los amb el d'evitar danys personals». La consideració com a temporal de la normativa que autoritzava aquests instruments hauria pogut propiciar que el Comitè d'Ètica, en cas d'haver continuat existint, hagués pogut recomanar en qualsevol moment la prohibició de les bales de goma, per exemple després del cas del País Basc.

El grup parlamentari d'ICV-EUIA ja va assumir al Parlament de Catalunya l'any 2012 la responsabilitat que li pertoca per l'ús de bales de goma per part del Cos de Mossos d'Esquadra, com a integrant del Govern de la Generalitat, al costat del PSC i ERC, durant els anys 2003-2010, i més en concret pels quatre anys en què va dirigir el Departament d'Interior, i ara reitera aquella assumpció de responsabilitats en aquest document, però alhora considera necessari que el Parlament demani de forma pública i solemne perdó a totes les víctimes de les bales de goma.

Per aquests motius, el Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa presenta la següent

PROPOSTA DE CONCLUSIONS DE LA COMISSIÓ D'ESTUDI DELS MODELS DE SEGURETAT I ORDRE PÚBLIC I DE L'ÚS DE MATERIAL ANTIavalots EN ESDEVENIMENTS DE MASSES

1. Pel que fa a la relació del Govern amb la Comissió, el Parlament constata:

1.1. Que el Departament d'Interior no ha respectat els treballs de la Comissió d'Estudi i ha practicat una política de fets consumats anunciant la continuïtat de l'ús de les bales de goma o la incorporació de nous instruments antiavalots, com un camió de llançament d'aigua, sense esperar a les conclusions de la Comissió.

1.2. Que el Departament d'Interior no ha subministrat a la Comissió tota la informació requerida, s'ha negat a facilitar els Protocols Normalitzats de Treball (PNT) de la Brimo, segons consta en la carta del conseller d'Interior adreçada a la presidenta del Parlament el 30 de juliol de 2013, i ha enviat a la Comissió el mes de maig de 2013, amb cinc mesos de retard, un informe, titulat «La gestió de l'ordre públic a Catalunya», que no donava resposta a la demanda d'un informe sobre l'ús de les bales de goma que havia aprovat el Parlament en la seva Resolució 716/IX, del 12 de juliol de 2012, i que s'hauria d'haver lliurat abans del 31 de desembre. I que, finalment, el Departament d'Interior ha enviat el 21 d'octubre, quan la Comissió ja havia finalitzat les sessions de compareixences, un nou informe sobre

l'ús de materials antiavalots i pilotes de goma també insuficient.

1.3. Que el Departament d'Interior s'ha negat a acceptar la moratòria sobre l'ús de bales de goma mentre es perllonguessin els treballs de la Comissió, tal com va sol·licitar el Síndic de Greuges en el seu informe del mes de desembre de 2012.

2. El Parlament constata que va ser un error, atribuïble als grups parlamentaris que no li van donar suport, la negativa a crear la comissió d'estudi en el Ple del 30 de novembre de l'any 2011, tal com havien sol·licitat cinc grups parlamentaris després de la compareixença de l'associació Stop Bales de Goma i de Justícia i Pau davant la Comissió d'Interior del Parlament el 15 de setembre de 2011.

3. El Parlament considera especialment equivocades, pel que fa a una correcta política d'ordre públic, les següents decisions del Govern:

a) El dispositiu i l'actuació del Cos de Mossos d'Esquadra dissenyats pel Departament d'Interior en el desallotjament de la plaça de Catalunya de Barcelona el 27 de maig de 2011.

b) El dispositiu i l'actuació del Cos de Mossos d'Esquadra dissenyats pel Departament d'Interior davant el setge al Parlament del 15 de juny de 2011.

c) La irrupció del Cos de Mossos d'Esquadra a la Ciutat de la Justícia el 6 d'octubre de 2011.

d) Les injustificables detencions d'estudiants i sindicalistes durant les jornades de vaga general del 29 de març i del 14 de novembre de 2012 i les detencions de sindicalistes a la SEAT de Martorell el mes d'abril del mateix any com a conseqüència de fets esdevinguts durant la vaga general del mes de març, així com el tractament com a manifestacions no comunicades de les marxades i manifestacions que tenen lloc en jornades de vaga general i que han donat lloc a sancions econòmiques del tot injustes.

e) La negativa a permetre la entrada d'aigua o aliments i la decisió de tancar els lavabos davant d'ocupacions de locals oficials, com en el cas del tancament de representants de diverses ONG a la Delegació del Govern a Barcelona el 28 de juny de 2012.

f) L'actuació davant algunes ocupacions d'entitats financeres protagonitzades per persones i grups afectats per les preferents o que qüestionen el sistema econòmic o davant de grups que se solidaritzaven amb persones afectades per desnonaments, que han provocat la imatge d'una policia que defensa els interessos dels poderosos.

g) La derogació del Codi d'ètica policial l'any 2011, sense aprovar-ne un altre, fet que ha provocat que el Cos de Mossos d'Esquadra porti tres anys sense codi d'ètica policial.

h) El no-nomenament durant tres anys del Comitè d'Ètica de la Policia de Catalunya, que hauria pogut fer recomanacions amb relació a l'ús de les bales de goma i sobre altres aspectes relacionats amb l'actuació del Cos en matèria d'ordre públic, i hauria pogut impulsar, si ho hagués considerat oportú, la reforma del Codi d'ètica policial, en cas que no hagués estat derogat.

4. El Parlament insta el Govern a adoptar les mesures pertinents perquè el Cos de Mossos d'Esquadra deixi d'utilitzar bales de goma de forma immediata i sense excepcions, i s'asseguri així que aquestes quedin definitivament prohibides.

5. El Parlament considera que els motius per prohibir l'ús de les bales de goma, derivats de les compareixences que s'han substanciat a la Comissió d'Estudi, són bàsicament els següents:

a) L'elevat nombre de persones ferides a Catalunya els darrers anys i la mort d'una persona al País Basc l'any 2012, a causa dels impactes de bales de goma.

b) El tipus de ferida que pot provocar una bala de goma, tal com consta en l'informe «Estudio del efecto del traumatismo orbitario por pelota de goma, proyectil de alta energía», elaborat per l'Hospital Clínic de Barcelona, presentat per la doctora Estrella Fernández durant la seva compareixença davant la Comissió.

c) La trajectòria aleatòria i imprevisible que pot adquirir una bala de goma després d'un rebot a terra, encara que s'hagin respectat els protocols que estableixen com han de ser utilitzades, fet que pot provocar que puguin ser ferides persones que no tenen res a veure amb els aldarulls que es pretenen controlar.

d) El rebuig social a les bales de goma, àmpliament expressat, especialment després del cas que ha afectat Ester Quintana.

e) Les opinions en contra del seu ús recollides en les compareixences a la Comissió.

f) La indefensió en què poden quedar els mateixos mossos d'esquadra, encara que puguin haver utilitzat l'arma segons els protocols establerts, si causen ferides a alguna persona.

6. El Parlament fa seves i aprova les conclusions i suggeriments inclosos en l'informe elaborat pel Síndic de Greuges el mes de desembre de 2012, i en concret:

6.1. Conclusions de l'informe del Síndic de Greuges.

a) Les pilotes de goma tenen la consideració d'armes «menys letals», però la literatura científica i el testimoni avalat i documentat de les víctimes i familiars posen de manifest les greus lesions corporals irreversibles que poden provocar en òrgans vitals, que fins i tot poden causar la mort.

b) Les pilotes de goma són una munició de tipus aleatori, ja que quan es disparen no tenen una trajectòria

certa. El vol és totalment arbitrari, imprevisible i, per tant, imprecís. En aquestes condicions és difícil controlar quin n'és l'impacte final, de manera que augmenta la probabilitat d'impacte contra qualsevol part del cos o fins i tot contra persones situades fora de l'aldarull.

c) Si bé la regla general és que els llançaments de pilotes de cautxú s'han de fer a una distància mínima de 50 metres, hi ha la possibilitat de llançar a menys distància contra els violents en casos d'agressions contra policies. En aquests supòsits, entre la tensió i l'acalorament del moment, es posa de manifest la dificultat de calcular aquesta distància, amb el consegüent risc que l'excepció es pugui convertir en la regla.

d) Hi ha jurisprudència que declara provats els danys irreparables que causen aquests projectils i les conseqüències que es deriven de rebre'n un impacte.

e) Si bé s'incideix que els llançaments de pilotes de goma s'han de dirigir a la part inferior del cos (cuixes i cames), és una realitat que quan algú sent un tret té la tendència a ajupir-se, de manera que s'incrementa el risc de rebre'n l'impacte a la cara.

f) Hi ha defensors i detractors sobre l'ús de les pilotes de goma, sense que a hores d'ara s'hagi elaborat un estudi que faci una anàlisi global i de dret comparat sobre l'ús d'aquest material per part de les unitats antiavalots dels països del nostre entorn.

g) En l'àmbit de l'ús d'armes i eines policials, es tracta d'escollir i utilitzar les que siguin capaces de reduir al màxim el risc de mort o de patir lesions, inherents a l'ús i les característiques d'aquests materials.

6.2. Suggeriments del Síndic de Greuges al Departament d'Interior.

a) Que en els dispositius policials davant de concentracions i manifestacions s'insisteixi en la pràctica de la mediació que faci compatible l'exercici del dret de reunió dels assistents amb el de la protecció de la seguretat ciutadana.

b) Que s'estudii l'increment del nombre d'efectius de les actuacions policials en concentracions i manifestacions, per acompanyar i reforçar en tot moment els grups especials d'intervenció davant possibles situacions d'alteració de l'ordre públic i evitar fer ús d'aquest material antiavalots.

c) Que es revisi la formació que reben els agents de les unitats especials que poden fer ús del material antiavalots per adequar-lo i millorar-lo.

d) Que es revisi el procediment de treball PNT 217/03/11 per adequar-lo als paràmetres següents:

– Establir un ordre d'actuació clar i enumerat, amb els passos o fases que s'han de seguir en l'ús de material antiavalots per a la dissolució d'una concentració o manifestació.

– Especificar el nombre de salves que s’han de llençar amb caràcter previ a l’ús de les armes policials.

– Preveure el nombre i la participació der les ambulàncies que acompanyen els dispositius policials en els supòsits previstos en el protocol.

– Incorporar un apartat relatiu a la participació de la Unitat de Mediació en l’Àrea de la Brigada Mòbil o l’ARRO.

7. El Parlament, en cas que no s’aprovi la prohibició total de les bales de goma plantejada en el punt número 4, insta el Govern a incloure en la propera enquesta de seguretat pública de Catalunya una pregunta que permeti mesurar el grau d’acceptació que té entre la ciutadania l’ús de bales de goma.

8. El Parlament:

8.1. Demana solemnement i de forma pública perdó a les víctimes de les bales de goma a Catalunya i insta el Govern a articular de forma immediata mecanismes de assessorament, acompanyament i reparació, inclosa l’econòmica, per a les víctimes de les bales de goma.

8.2. Insta el Govern a presentar al Parlament, abans de tres mesos, un informe que inclogui totes les mesures necessàries de suport, reparació i rescabament a les víctimes de bala de goma, elaborat a partir del diàleg amb les mateixes víctimes i amb les associacions i els advocats que les representen.

9. El Parlament insta el Govern a presentar davant la Comissió d’Interior, abans de tres mesos, un informe sobre la situació de la Brigada Mòbil (Brimo) del Cos de Mossos d’Esquadra que impliqui una reflexió a fons sobre el seu paper i analitzi i qüestioni el seu funcionament actual, i que inclogui, com a mínim, una revisió crítica en profunditat de la seva actuació, les mesures adoptades per evitar els perills que es poden derivar d’una actuació tancada i corporativa d’aquesta unitat, l’exposició de possibles conductes inapropiades registrades i de les mesures disciplinàries adoptades i l’anàlisi de les instruccions d’actuació que reben, així com de les reformes introduïdes en la formació inicial i permanent que reben els membres d’aquesta brigada.

10. El Parlament insta l’Institut de Seguretat Pública de Catalunya a presentar davant el Parlament, abans de tres mesos, un informe que detalli les reformes i millores introduïdes en la formació de tots els membres del Cos de Mossos d’Esquadra que puguin exercir funcions d’antiavalots, formin part de la Brimo, dels ARRO o de qualsevol altra unitat.

11. El Parlament insta el Govern a difondre i donar a conèixer, directament o a través de l’Institut de Seguretat Pública de Catalunya, a tots els operadors jurídics de Catalunya, el Protocol d’Istanbul («Manual de les Nacions Unides per a la investigació i documentació eficaces contra la tortura i altres casos de tractaments cruels, inhumans o degradants»).

12. El Parlament constata que la protecció de la dignitat i el bon nom del Cos de Mossos d’Esquadra no s’ha de basar en paraules de suport per part del Departament d’Interior, sinó en una política que garanteixi unes condicions dignes de treball i la possibilitat de disposar dels mitjans tècnics suficients per poder desenvolupar de forma correcta la seva tasca i, en conseqüència, insta el Departament d’Interior a convocar de forma immediata els sindicats policials per negociar les moltes reivindicacions pendents, algunes d’elles aprovades fins i tot en resolucions d’aquest Parlament.

13. El Parlament insta el Govern a promoure, tal com ja va aprovar la Comissió d’Interior el 21 de març de 2013 en la seva Resolució 43/X, presentada pel grup parlamentari d’ICV-EUIA, una ronda de converses amb tots els grups parlamentaris, amb els ajuntaments i amb els principals agents socials (sindicats, moviments socials, col·legis d’advocats i de periodistes, ONG, entitats representatives del comerç, etc.) per tal de consensuar unes normes de actuació davant les mobilitzacions socials, manifestacions i altres actes de protesta que permetin garantir en tot moment el dret a la lliure manifestació i a la protesta, prioritzin el diàleg i la mediació i facilitin l’aïllament dels grups minoritaris que volen practicar la violència.

14. El Parlament insta al Govern, pel que fa a l’actuació davant manifestacions, actes i concentracions, a:

a) Continuar incrementant la mediació, establint protocols clars que supeditin la intervenció del Cos de Mossos d’Esquadra a les recomanacions de la Unitat de Mediació, ja que es constata que la Unitat de Mediació no actua en els temes d’ordre públic i s’ha convertit en una unitat sense marge de decisió ni de negociació, com s’ha demostrat en recents conflictes laborals.

b) Accentuar i millorar les mesures preventives i d’informació a la ciutadania.

c) Garantir que els membres de totes les unitats del Cos de Mossos d’Esquadra (la Brimo, l’ARRO i les altres) aniran en tot moment convenientment identificats, de forma visible per la part davantera i posterior de l’uniforme, per tal de garantir els drets de la ciutadania, i evitar així els casos d’actuacions de mossos sense identificar com els produïts en les recents mobilitzacions dels treballadors i treballadores de l’empresa Panrico de Santa Perpètua de Mogoda.

d) Establir que els operatius dissenyats, quan es jutgi necessària la presència d’efectius policials propers a la manifestació o concentració, fixin la seva presència en llocs discrets que en cap cas no puguin induir a la ciutadania que exerceix el seu dret legal a manifestar-se a pensar que són objecte de persecució o que es pot produir una càrrega de forma immediata.

e) No introduir l’ús d’altres elements antiavalots, com camions llançadors d’aigua, i presentar davant la Co-

missió d'Interior del Parlament qualsevol proposta de nou material antiavalots abans de la seva aplicació.

f) Analitzar i millorar les formes d'avís a la ciutadania abans d'una intervenció policial.

g) Garantir, en jornades de vaga general, el dret de manifestació, considerant que les marxes, concentracions o manifestacions que se celebrin estan emparades per la convocatòria legal de la vaga general, i anul·lar totes les sancions imposades pel Departament d'Interior derivades de manifestacions no comunicades que hagin tingut lloc en el marc de jornades de vaga general.

h) Garantir la possibilitat que periodistes i advocats puguin exercir sense impediments la seva tasca, i garantir als periodistes gràfics la inviolabilitat de les imatges gravades si no és a partir d'una ordre judicial.

i) Mantenir en funcionament els serveis bàsics, com els lavabos, i garantir el subministrament de medicaments, menjar i beure, així com l'atenció mèdica, en els casos de tancaments de protesta en locals i serveis públics.

j) Permetre en tot cas l'accés dels carrers electes, com diputats i diputades o alcaldes i alcaldesses i regidors i regidores, que vulguin entrar en alguna dependència oficial o servei públic ocupat per algun acte de protesta.

k) Respectar en tot cas el dret de vaga dels treballadors i treballadores i el seu dret a concentrar-se davant les seves empreses, considerant prioritària la garantia del dret de vaga per damunt de la possibilitat d'assegurar l'entrada o sortida de vehicles d'una empresa.

l) Dissenyar amb la màxima cura els dispositius de seguretat per a evitar que en cap cas agents del Cos de Mossos d'Esquadra no puguin quedar aïllats.

m) Coordinar l'actuació del Govern amb la dels ajuntaments, i la del Cos de Mossos d'Esquadra amb la policia local, als municipis afectats per una mobilització o manifestació.

15. El Parlament insta el Govern a aprovar un Codi d'ètica policial abans de tres mesos.

16. El Parlament insta el Govern a assumir responsabilitats polítiques en casos d'actuacions conflictives, polèmiques i inadequades del Cos de Mossos d'Esquadra, en lloc de derivar les responsabilitats cap als agents de policia.

17. El Parlament reprova l'actuació del director general de la Policia, Manel Prat, en el cas que ha afectat Ester Quintana, i n'exigeix el cessament immediat.

Propostes de conclusions presentades pel GP de Ciutadans (reg. 42422)

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Ciutadans va sol·licitar el 29 de novembre de 2011 la creació d'una comissió d'estudi sobre els dispositius de seguretat i l'ús de la força dels cossos de seguretat. Abans que aquesta comissió pogués sotmetre's a l'aprovació del Ple del Parlament s'esgotà la legislatura com a conseqüència de l'avançament de la convocatòria electoral per al 25 de novembre de 2012.

El Parlament va aprovar la constitució d'aquesta Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses en sessió plenària de data 27 de febrer de 2013, en què tots els grups parlamentaris hi vàrem estar d'acord.

El nostre grup parlamentari ha considerat sempre necessari enfrontar la problemàtica lligada a la seguretat pública i el manteniment de l'ordre públic de forma integral, considerant totes les qüestions relacionades i tenint en compte tots els agents implicats des dels punts de vista operatius, administratius i legislatius, guardant sempre especial cura a aconseguir l'equilibri necessari entre els drets dels ciutadans i la salvaguarda de la seguretat i de l'ordre públic com a garantia del lliure exercici democràtic.

Estadísticament el sistema policial espanyol en general i l'autonòmic català en particular disposa de recursos humans per sobre de la ràtio mitjana dels països del nostre entorn. Tot i això, la previsió del Departament d'Interior preveu un nombre d'agents de la PGME per sobre dels efectius actuals, fins arribar als 18.267 agents. D'altra banda, a Catalunya coexisteixen policies d'àmbit local i nacional, a més de la pròpia policia autonòmica. Des del punt de vista quantitatiu, almenys, podríem dir doncs que a Catalunya, com a la resta d'Espanya, hi ha un important desplegament d'efectius policials, que haurien de permetre cobrir de forma integral totes i cadascuna de les necessitats vinculades a la seguretat pública i al manteniment de l'ordre públic, a més de donar cobertura a totes les tasques policials previstes per l'ordenament jurídic vigent.

Tot i això, hi ha analistes que conclouen que l'actual model policial espanyol, en què està immers el CME, no reuneix els mínims exigibles a un sistema on actuen diversos cossos de policia de forma simultània. No només no s'ha tancat adequadament des del punt de vista normatiu la distribució de competències, sinó que, a més, no hi ha una lògica en la distribució estructural ni hi ha el nivell de coordinació adequat. En aquest sentit, ni tan sols no hi ha bases de dades unificades, la qual cosa dificulta la prevenció de la criminalitat i l'adequada transferència d'informació que pugui fer més efectiva la tasca quotidiana de les nostres policies en la prevenció i, si escau, la reacció per

mantenir en les millors condicions la seguretat i l'ordre públic arreu.

Cal millorar doncs en aspectes clau que afecten la coordinació policial, el desplegament i la possible duplicitat de funcions dels diferents cossos policials, la distribució i assignació adequada de les competències i l'optimització de recursos. Amb el benentès que aquestes qüestions impliquen tres nivells administratius i de govern diferents, que tanmateix, en benefici del conjunt dels ciutadans, i cercant la necessària eficiència, estan obligats a treballar plegats i arribar a assolir els acords necessaris.

Una de les qüestions fonamentals que s'ha tractat en aquesta comissió ha estat el model policial de la PG-ME pel que fa al manteniment de l'ordre públic en esdeveniments de masses. La ràtio d'agents per càpita, comparada amb els principals països del nostre entorn, juntament amb la greu crisi econòmica i de finançament de les diverses administracions públiques, fan impensable proposar a hores d'ara un canvi de model que deixi de banda l'actual, basat a assegurar el manteniment de la distància envers els agents actuants, sempre que calgui, per un de nou en què a l'hora de mantenir l'ordre públic s'actúes reforçant i elevat molt significativament el nombre de policies implicats en cada desplegament.

Com a primera conclusió, doncs, que serà a més la primera proposta de resolució del Grup Parlamentari de Ciutadans, en aquests moments cal mantenir el model de seguretat i ordre públic de la PG-ME sobre la base del manteniment de la distància, deixant de banda per ara la possibilitat de canviar de model cap a un model d'augment molt significatiu del nombre d'agents implicats en qualsevol operatiu.

Aquest manteniment de model comporta també determinades decisions amb relació al material antiavalots que caldrà fer servir per al manteniment de la seguretat i l'ordre públic en esdeveniments de masses, donat que si s'opta per un model de distància s'ha de dotar els agents implicats de les eines necessàries per mantenir-la, si escau.

Per aquests motius, el Grup Parlamentari de Ciutadans presenta la següent

PROPOSTA DE CONCLUSIONS DE LA COMISSIÓ D'ESTUDI DELS MODELS DE SEGURETAT I ORDRE PÚBLIC I DE L'ÚS DE MATERIAL ANTI-AVALOTS EN ESDEVENIMENTS DE MASSES

PROPOSTA 1. MODEL DE SEGURETAT I ORDRE PÚBLIC

1.1 El model de seguretat i ordre públic en esdeveniments de masses de la PG-ME s'ha de basar en el manteniment de la distància, i ha d'evitar sempre que sigui possible la intervenció cos a cos, que s'haurà de

reduir a les situacions que ho facin imprescindible. Els procediments i protocols d'actuació s'hauran de revisar a fons per tal d'aconseguir les màximes garanties de seguretat i de salvaguarda de drets per a les persones implicades en qualsevol esdeveniment a l'espai públic.

1.2 El Departament d'Interior estudiarà acuradament la possibilitat d'introduir en un futur un canvi de model, basat en un elevat nombre d'agents actuants. Fruit d'aquest estudi haurà de ser un informe sobre les necessitats humanes i materials i els costos totals de la implantació d'un canvi de model com l'esmentat.

PROPOSTA 2. COMITÈ D'ÈTICA

Modificar el Decret 222/2013, del 3 de setembre, del Reglament d'organització i funcionament del Comitè d'Ètica de la Policia de Catalunya, per tal d'incloure en les seves funcions, de forma específica, la col·laboració activa i permanent amb les principals entitats civils que vetllen per la defensa dels drets humans i la lluita contra la tortura i els maltractaments per tal d'assegurar les millors pràctiques de la Policia de Catalunya en aquestes qüestions fonamentals en un sistema policial democràtic.

PROPOSTA 3. AVALUACIÓ DE LA QUALITAT

Estudiar la creació d'un consell interdisciplinari de control de la qualitat dels serveis policials, incloent-hi no només les funcions més administratives, sinó especialment les relacionades amb la seguretat i el manteniment de l'ordre públic, per tal d'avaluar amb criteris independents l'adequació de les actuacions a cadascuna de les situacions i a la normativa vigent. Aquesta entitat, que en qualsevol cas no tindria potestat sancionadora, hauria de poder recomanar la incoació d'expedients administratius i, si escau, l'obertura de diligències judicials en aquells casos d'especial gravetat en què s'hagués pogut constatar una disfunció important entre la normativa i la seva aplicació concreta. Una funció principal d'aquesta entitat hauria de ser evitar en la mesura possible la sensació d'impunitat que de vegades poden sentir els ciutadans que hagin rebut un tracte inadequat o que, fins i tot, hagin pogut ser víctimes d'una mala pràctica per part d'agents de la Policia de Catalunya. Aquest consell de control de la qualitat hauria d'estar format per persones de reconegut prestigi en l'àmbit jurídic, del món acadèmic lligat a les polítiques de seguretat i també per representants de l'Administració pública de la Generalitat, garantint en tot cas el caràcter independent a l'hora de l'anàlisi dels diferents casos i de la presa de decisions. En qualsevol cas, els membres d'aquest consell no rebran cap retribució, llevat de les dietes a què puguin tenir dret amb motiu de l'assistència a les seves reunions.

PROPOSTA 4. ÚS DE MATERIAL ANTIavalots
EN ESDEVENIMENTS DE MASSES

4.1 *Vehicles cisterna amb llançador d'aigua*

Les dificultats de maniobrabilitat fan que només es puguin fer servir en espais oberts. Però el més habitual és que la necessitat de mantenir l'ordre públic, i la possibilitat que es produeixin greus aldarulls que facin necessària la utilització d'un material d'aquestes característiques, sovint es produeix en l'àmbit urbà i, per tant, en espais més tancats. Aquest fet, principalment, juntament amb la perillositat constatada dels canons d'aigua, fan inadequat l'ús d'aquest material per part de la Policia de Catalunya, per la qual cosa es recomana no autoritzar-los.

4.2 *Pilotes o bales de goma*

Aquesta ha estat una de les qüestions principals objecte d'estudi en aquesta comissió. Associacions de víctimes i entitats de defensa dels drets humans han insistit, gairebé amb unanimitat, en la necessitat de prohibir-ne l'ús de forma immediata. Els representants sindicals, els comandaments policials i la pràctica totalitat dels tècnics en seguretat consultats, tot i reconèixer la perillositat d'aquest material antiavalots, han recomanat mantenir-lo en la dotació de les unitats policials antiavalots.

L'alarma social derivada de les greus lesions patides per ciutadans concrets, alguns dels quals han passat per la Comissió, fa pensar que el posicionament final d'aquesta comissió ha de ser recomanar al Govern de la Generalitat la prohibició immediata de l'ús d'aquest material per part de la Policia de Catalunya. Tot i això, com a responsables polítics hem d'avaluar també l'adequació dels materials antiavalots disponibles al model que finalment s'adopti per tal que la PG-ME pugui mantenir en condicions adequades la seguretat i l'ordre públic.

El nostre grup parlamentari considera que en aquests moments no podem exigir al Govern de la Generalitat un canvi de model policial, donat que no es disposa de recursos suficients, ni humans –amb una preparació adequada–, ni materials ni econòmics. En una situació de crisi de finançament com l'actual no és viable plantejar-li al Govern un canvi del model de seguretat a Catalunya.

D'altra banda, garantir el manteniment de l'ordre públic i els drets de manifestació, de reunió i d'ús dels espais públics és una obligació cabdal en qualsevol estat de dret democràtic, i per tant ho és a Espanya i, per extensió, a Catalunya. A Catalunya, pel que fa al manteniment de l'ordre públic, tenim un model amb moltes analogies al de la Policia Nacional i al de països del nostre entorn. Un model basat en el manteniment de la distància entre els agents actuants i els ciutadans que estan exercint el seu dret de manifestació, distància que s'ha de mantenir en el cas que calgui evitar alte-

racions greus que impliquin la necessitat de dissoldre legalment la concentració o la manifestació.

La possible aplicació en un futur d'un model de seguretat basat en el desplegament de grans operatius, amb un nombre d'agents quantitativament similar al nombre de ciutadans integrats en les concentracions o manifestacions en l'espai públic, no acabarà probablement amb el problema de poder tenir lesions greus, de tipologia diversa, com a conseqüència d'hipotètics enfrontaments entre ambdues masses contraposades. Tots els tècnics en seguretat ens han fet veure aquesta realitat i s'han preguntat si realment la nostra societat està preparada per enfrontar aquesta situació i veure als mitjans de comunicació, a les televisions, les conseqüències de l'aplicació efectiva d'aquest model.

En qualsevol cas, en les nostres conclusions en aquesta comissió hem proposat la recomanació al Govern de que el Departament d'Interior estudiï acuradament la possibilitat d'introduir en un futur un canvi de model, basat en un elevat nombre d'agents actuants, i que consegüentment informi el Parlament sobre les necessitats de mitjans humans i materials i els costos totals de la implantació d'un canvi de model com l'esmentat.

Però en aquests moments només hi ha un model viable en els operatius d'assegurament de l'ordre públic: el que comporta el manteniment de la distància. I això serà així, almenys, a mitjà termini. En aquest context, doncs, la Policia de Catalunya ha de tenir capacitat per aplicar el model i mantenir la distància quan escau i, en conseqüència, no es pot prohibir de forma categòrica i absoluta l'ús d'una eina com són les pilotes o bales de goma. Una altra qüestió, al nostre entendre fonamental, és en quines condicions i en quins supòsits concrets s'haurien de poder fer servir.

El Grup Parlamentari de Ciutadans entén que s'ha de fer una revisió exhaustiva dels procediments operatius i dels protocols d'actuació que facin que la possibilitat d'ús d'aquests materials antiavalots siguin molt poc probables. I que en el cas que finalment, davant de situacions de greus disturbis, d'actuació coordinada i violenta de grups organitzats que posin en perill la integritat física i fins i tot la vida d'altres participants en els esdeveniments de masses, d'altres usuaris de la via pública, dels agents policials o de qualsevol altre agent individual o col·lectiu que hi pugui estar implicat, aquest ús hagi estat degudament autoritzat dins de la cadena de comandament, per part del màxim responsable de l'operatiu, es faci seguint estrictament les instruccions tècniques d'ús i reduint tant com sigui possible les possibilitats de causar lesions greus entre els manifestants violents, i molt especialment a qualsevol altra persona que pugui estar a prop de l'escenari dels enfrontaments.

En tot cas, en els procediments operatius s'haurà de vetllar especialment per:

4.2.1 Esgotar tots els mecanismes de negociació, en què els negociadors hauran de pertànyer a unitats especials de negociació, diferents de les directament implicades en el manteniment de l'ordre públic.

4.2.2 Un cop presa la decisió d'actuar per dissoldre qualsevol grup que estigui provocant greus aldarulls, amb perill per a la seguretat i la integritat de les persones, s'haurà de disposar i fer ús dels mitjans adients, acústics i lluminosos, que informin els grups implicats, de forma clara i reiterada, que es demana el cessament immediat dels aldarulls i que, en cas contrari, es farà ús dels mitjans disponibles per dissoldre els grups violents.

4.2.3 A més del registre i control dels materials antiavalots de dotació als agents policials, que s'haurà de portar sempre amb totes les garanties de traçabilitat al llarg de tot l'operatiu, els escopeters (facin servir bales de goma o projectils de *foam*) hauran de portar al casc un sistema d'enregistrament en vídeo que permeti comprovar si n'han fet ús i en quines condicions s'ha produït. Aquest sistema d'enregistrament l'haurà de portar també el cap responsable directe de l'escopeter.

4.2.4 El Departament d'Interior sol·licitarà l'elaboració d'estudis balístics independents i als proveïdors d'aquests materials antiavalots (escopetes, pilotes de goma, projectils de *foam*) per tal d'aconseguir, en el termini més curt possible, la modificació d'aquestes armes i municions i aconseguir reduir dràsticament la seva capacitat lesiva, sense perdre la capacitat coactiva i la potència necessària per aconseguir la finalitat prevista: dissoldre els grups violents responsables de greus aldarulls i fer-ho sense necessitat d'entrar en la lluita cos a cos. Aquest estudi s'haurà de presentar, mitjançant un informe detallat, a la Comissió d'Interior del Parlament de Catalunya en el termini més breu possible, i en qualsevol cas abans del proper 31 de desembre de 2013.

5. RESCABALAMENT A LES VÍCTIMES

Malauradament, hi ha hagut diverses víctimes per l'acció directa de materials antiavalots, molt especialment per les pilotes de goma. Hem pogut veure en aquesta comissió la solitud d'aquestes víctimes, que es troben en desempara per part de l'administració pública que té al seu càrrec la seguretat i el manteniment de l'ordre públic. El Departament d'Interior ha de prendre una actitud proactiva envers aquestes víctimes, per tal d'assegurar-los tot el rescabament que sigui possible.

El Parlament de Catalunya insta el Departament d'Interior a prendre les mesures adients per tal de garantir el dret de rescabament de totes les víctimes produïdes per l'acció de qualsevol tipus de material antiavalots, en el decurs d'esdeveniments de masses amb ac-

ció de grups violents i les consegüents intervencions d'agents de la Policia de Catalunya en l'exercici de les seves funcions. Aquest rescabament s'ha de produir en les millors condicions i al més aviat possible.

Propostes de conclusions presentades pel G. Mixt (reg. 42425)

1. CONCLUSIONS

1.1. CONSIDERACIONS PRÈVIES

1. La present comissió neix, malgrat el canvi inicial en la seva denominació i l'ampliació de la temàtica a abordar en relació amb els models d'ordre públic en esdeveniments de masses, per un persistent i continuat reclam social que exigeix la prohibició immediata i explícita de les bales de goma com a munició policial.

2. Tot i així, la present comissió ha hagut de treballar i abordar el model vigent d'ordre públic i l'ús de les bales de goma sense poder conèixer en cap moment els protocols normalitzats de treball de la Brigada Mòbil del Cos de Mossos d'Esquadra que les empra. No ha estat fins tres dies abans del termini per presentar les presents conclusions dels grups parlamentaris que se'ls ha lliurat un informe –parcial, limitat i de set pàgines– relatiu a l'ús de bales de goma per part dels Mossos d'Esquadra. Aquests fets constitueixen, alhora, una falta de respecte per la tasca parlamentària, una prevalença de l'opacitat i una mostra nítida de les dificultats severes per articular un debat democràtic sobre els models d'ordre públic en una societat desigual i canviant.

3. Prèviament a l'inici dels treballs de la Comissió, es va filtrar un document de la Direcció General de Policia on es pretenia orientar, preestablir i determinar quines havien de ser les conclusions i quins els eixos centrals del debat, amb l'objectiu de condicionar el debat sobre l'ús de bales de goma.

1.2. CONCLUSIONS GENERALS

[Sobre el model policial vigent]

4. En l'àmbit de les cultures punitives, els darrers anys han convergit a casa nostra les tres doctrines jurídiques més regressives del dret penal del segle XXI: el dret penal d'enemic, la doctrina de seguretat nacional d'enemic interior i la tolerància zero. Al seu costat, l'eclosió de l'anomenat populisme punitiu –més càstigs, més durs, més llargs– ha derivat, també en matèria d'ordre públic, en una mena de laboratori politico-policial on s'ha produït una creixent militarització dels dispositius policials, una privatització de l'espai públic i l'auge i aprofundiment del control social. Les tècniques policiaques d'encapsulament (bloqueig de manifestacions), pasturatge (perímetre policial) o dels ha-

bituals i desproporcionats desplegaments policíacs, en són només la mostra més quotidiana. Les ordenances del civisme –una dissort de dret penal simbòlic discrecional que no s'aplica i que emula i recorda la 'Ley de vagos y maleantes' de la dictadura franquista–, la recent apologia dels sometents, l'augment de les multes i sancions administratives –un mínim de 400 durant l'any 2012– per exercir el dret fonamental de manifestació o l'ús de la cibernètica, la telemàtica i la informàtica amb fins de monitoratge social, completen una mínima però imprescindible radiografia.

5. En aquest context, el model policial d'intervenció en matèria d'ordre públic se sustenta actualment sobre un model de distància i teòric ús gradual i escalonat de la força que és directament hereu, pràcticament calcat, del model tardofranquista de les Unitats d'Intervenció Policial (UIP) del 'Cuerpo Nacional' de la policia espanyola, en el qual es va inspirar la Brigada Mòbil (Brimo). Intensiu en ostentació de la força física; en tècniques d'aterroriment i coerció, i en violència institucional. I del qual s'hereta, alhora, l'ús de bales de cautxú massís (de 54 centímetres de diàmetre i 85 grams de pes), que són llançades a 200 metres/segon (720 km/h). Aquest model de grups especials també s'ha traslladat a determinades policies locals, com és el cas de les UPA i les UNOC de la Guàrdia Urbana de Barcelona, encara que no se les ha autoritzat a disposar d'escopeters i bales de goma, malgrat que els seus comandaments ho han reclamat.

6. Aquest enduriment teòric i pràctic ha tingut traducció juridicolegal prèvia (des de la Llei 1/1992, de seguretat ciutadana, l'anomenada «Llei Corcuera», fins a vint-i-sis reformes del Codi penal des del 1995) i ha anat acompanyat i alimentat de persistents declaracions públiques, absolutament inacceptables, dels màxims responsables polítics i policials de l'ordre públic. Destacant-ne, del cicle més recent: «Anirem més enllà de la llei» (Felip Puig, maig de 2011); «Atonyinaríem fins a Gandhi» (Sergi Pla, comissari general de Recursos Operatius, a propòsit de l'operatiu del 27 de maig de 2011 contra els indignats); «O generem pànic o no els traiem d'aquí» (Manel Hermida, responsable de la Brigada Mòbil, en la càrrega indiscriminada contra el 15M a plaça Catalunya), o «Els perseguirem (...) com a rates de claveguera» (David Piqué, actual comissari general territorial, en el discurs oficial del Dia de les Esquadres). Sense oblidar altres discursos anteriors: «Millor per excés que per defecte» (Joan Saura).

7. En relació amb el punt anterior, el clímax paradigmàtic d'aquesta obsessió criminalitzadora i estigmatitzadora contra la dissidència social i política es va materialitzar en la falsa i inexistent mobilització «antisistema» arran de la cimera de la UE a Barcelona el maig del 2012. Malgrat que els moviments socials van anunciar que no es convocaria cap mobilització, es van mobilitzar 7.000 agents, es van produir 365.000 identificacions frontereres –suspensent-se Schengen i

sense cap mena de resultat– i la ciutat va viure sota un escenari de militarització urbana i de *check points* i fronteres volants.

8. Els darrers anys s'han succeït episodis molt esporàdics, puntuals i concrets de violència urbana en l'àrea metropolitana, de molt diversa índole i natura, i vinculats també a molt divergents esdeveniments de masses i diferents realitats. Entre d'altres, violència nihilista i anòmica en el marc de celebracions esportives; aldarulls i confrontacions en el context de mobilitzacions i conflictes socials, i violència policial gratuïta i desproporcionada. Cadascuna d'aquestes manifestacions de violència urbana mereix reflexions i anàlisis específiques. Tots els compareixents a la comissió, de diferent i oposat signe, han certificat que es tractava de moments excepcionals i puntuals en un context on els milers de manifestacions –comunicades o no formalment– que cada any es produeixen als nostres carrers transcorren amb assídua normalitat.

9. En el cicle recent, la construcció política del debat social en matèria d'ordre públic ha quedat mediatitzada i espectacularitzada –amb molt desigual tractament– per les celebracions esportives de les victòries del FC Barcelona i la selecció espanyola; pels fets produïts durant la vaga general del 29S i el 29M; per la protesta simbòlica contra els pressupostos de l'austeritat al Parlament el 15 de juny del 2011, o pel dispositiu policial «de neteja» de la plaça Catalunya el 27 de maig del mateix any.

10. El tractament institucional, policial i judicial de cadascun d'aquests quatre escenaris concrets ha estat absolutament divergent i desigual, amb un clar biaix polític i polititzat. Així, vers el vandalisme en el decurs de celebracions per victòries esportives s'ha optat per passar de puntetes, esperar el mal menor i forçar un ràpid oblit: singular és el cas de la celebració de la victòria de la selecció espanyola de futbol el juliol del 2008. L'alcalde Jordi Hereu va parlar l'endemà de «festa cívica», mentre pocs dies després havia d'assumir que eren els aldarulls que més costos havien produït, valorats en 300.000 euros, i que s'havien produït agressions racistes, així com l'assalt a un camió de bombers. En canvi, en relació amb els fets produïts durant la vaga general s'han articulat reformes legals que –sumades a les ja existents– equiparen fets i comportaments amb delictes de terrorisme; s'han encarregat protocols *ad hoc* elaborats des de la fiscalia; s'han habilitat unitats especialitzades d'ordre públic (Unitat Central d'Informació en Ordre Públic) i de rastreig de les xarxes socials; s'han augmentat considerablement els recursos humans i materials de la Brimo i les ARRO, i s'ha desenvolupat una polèmica web de delació ciutadana. En relació amb l'anomenat «setge al Parlament», vint-i-dues persones resten imputades a l'Audiència Nacional per un delictes «contra les altes institucions de l'Estat», als quals se'ls demana fins a cinc anys de presó. Menció a banda requereix la inter-

vençió policial –ni congruent, ni oportuna, ni proporcional– a plaça Catalunya el 27M contra una protesta pacífica: encara avui, 57 persones ferides en aquella càrrega esperen, endebades, l'acció de la justícia, que ha tornat a adduir la impossibilitat d'identificar els agents que van cometre les agressions. Finalment, i en relació amb els fets del juny del 2011 al Parlament, cal introduir la hipòtesi del temps mort policial deliberat i esclarir que el dispositiu policial per garantir l'entrada dels diputats era tècnicament incongruent, atès el context social.

11. Aquest tractament esbiaixat i profundament desigual remet també a una construcció social i cultural sobre múltiples violències i el doble raser polític, revestit de cinisme hipòcrita, a l'hora d'abordar-les i centrar-se només en una. Sota uns paràmetres de violències estructurals creixents, enmig d'una societat cada cop més injusta i desigual, qualsevol model d'ordre públic ha d'atendre i entendre el context social on es desenvolupa i s'aplica. Avui, parlar de pau social amb uns índexs de pobresa i exclusió que voregen el 30% – tres milions de pobres, dos milions d'aturats i 150.000 desnonaments els darrers cinc anys– és d'un cinisme superlatiu. La substitució de les polítiques socials per polítiques punitives i la gestió del malestar social per la via policial davant la incapacitat de la política de resoldre els conflictes socials desvetllen que la millor lluita per l'ordre públic són noves i reforçades polítiques socials, extensió dels serveis universals bàsics i combat a les desigualtats socials. Reduir el paper de l'Estat al de gendarme dels mercats és una vella temptació autoritària.

12. La gestió de l'ordre públic depèn directament de la termodinàmica política, del clima que es genera i de les ordres polítiques que es dicten. En aquest sentit, la gestió de Felip Puig al capdavant del Departament d'Interior simbolitza maldestrament el cicle viscut: auge de l'aposta repressiva, banalització de la violència («s'ha acabat el jo passava per allà»), creixement geomètric de les sancions administratives, versions oficials reiteradament desmentides i gestió política orientada a generar un clima de tensió, atemoriment i confrontació. La comparativa de la imposició de sancions administratives contra organitzadors de manifestacions és eloqüent durant el mandat de Felip Puig: el 2012 es van incoar 41 sancions, respecte a les 7 incoades el 2011 i les 7 incoades el 2013. Un impuls polític a la repressió de matriu política.

13. Finalment, aquesta realitat complexa ha derivat en un inquietant sistema dual en matèria d'ordre públic: un de formalment garantista, i un altre d'excepció amb conseqüències directes en l'àmbit criminal, judicial i policial: una mena de guerra preventiva que, malidentificant sovint el malestar i la protesta amb expressions puntuals de violència urbana o esclat social, tipifica com a enemics determinats fenòmens que caldria combatre, addueixen, amb mitjans extraordinaris i di-

ferents dels que preveu la legalitat ordinària. La perillosa deriva de recórrer a mecanismes d'excepció penal, judicial i policial s'incardina en un context de crisi econòmica que va mal acompanyada d'un enduriment de pràctiques punitives que posen en qüestió, o amenacen directament, drets fonamentals, civils i polítics. Augmenten i proliferen nous i vells discursos criminalitzadors, es recorre abusivament a la presó preventiva i, en nom de la lluita contra la violència, s'impulsa el càstig a la protesta pacífica ancorada en pràctiques de desobediència civil pacífica i en la no-violència.

14. En un context de fonda crisi social i econòmica, de desmantellament dels serveis públics i de substitució de l'estat social per l'estat penal no es pot menystenir tampoc la creixent i perillosa tendència a la privatització del dret a la seguretat, individual i col·lectiva, enmig d'un auge del negoci de la seguretat privada on han aterrat ex-alts comandaments policials en un rèplica dels fenòmens de portes giratòries entre esfera pública i privada.

15. Finalment, en allò relatiu als dispositius policials en matèria d'ordre públic, cal apuntar i constatar que la recopilació de molta informació no és pas el mateix que disposar de molt coneixement. Informació no és coneixement i la Brimo ni mira ni observa, ni té ulls sobre el terreny. En matèria d'ordre públic, depèn exclusivament del Cedor i dels agents de paisà adscrits a la DCI o la USC que informen de tot el que succeeix. Sovint amb biaixos i distorsions. La visió predominant en la subcultura policial tracta la ciutadania mobilitzada com un enemic interior que cal controlar i sotmetre.

16. En aquest àmbit relatiu a la divisió d'informació del CME, cal denunciar obertament l'existència d'almenys dos fitxers de dades personals fora de tot control públic que vulneren drets fonamentals. D'aquest fet en va deixar evidència constatada i constatable, entre d'altres, el detall, facilitat pels Mossos d'Esquadra a la premsa, respecte a la ideologia concreta de 418 identificats en el decurs d'una protesta pacífica contra la reforma de les pensions el 27 de gener del 2011. Per ordre política –del llavors flamant conseller Felip Puig– tots van ser denunciats: el jutge va arxivar la causa. Sengles fitxers, fora de cap control de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, responen al nom d'Investor i de BDT.

17. L'actual arsenal de què disposen els agents de la Brigada Mòbil no es pot titllar en cap cas d'escàs: porra (defensa policial), defensa extensible, esprai de gas OC (gas pebre), salves, projectils de foam de diferent intensitat, bales de cautxú, gasos lacrimògens, fumígers i l'anunciat canó d'aigua. I, en darrera instància extrema, l'arma de foc. Tots els estris depenen, finalment, de l'acció humana i poden ser mal emprats. Tot plegat, com és sabut, fonamentat en un model de distància, mobilitat i ampla presència de policies de

18. Les bales de goma, tècnicament, les disparen els escopeters de la Brimo –o de les ARRO–, però ho fan prèvia autorització i sota ordres polítiques explícites. La responsabilitat primera és, doncs, de l'aparell polític que ha autoritzat l'ús de bales de goma, que les continua permetent i que n'ordena l'ús. Són, doncs, els responsables polítics els qui també disparen les bales de goma. Aquest fet no eximeix l'escopeter de les lesions causades, atès que té una responsabilitat penal directa i ineludible davant la justícia a la qual cal afegir una responsabilitat social òbvia davant la víctima.

[Sobre els marcs d'impunitat efectiva]

19. Segons les dades oficials, des del 2011 s'ha ordenat disparar bales de goma en quatre ocasions: en totes quatre es van produir lesions irreparables a diverses persones, i es va ocasionar la pèrdua d'un ull a Ester Quintana (14 de novembre de 2012), a Angelo Cilia i a un altre noi que preserva la seva identitat (29 de març de 2012). Tres persones que van perdre la visió d'un ull i altres ciutadans que van patir greus lesions –un vianant amb la melsa rebentada, un altre amb pneumotòrax i un altre amb la mandíbula fracturada.

20. Abans, en el període 2007-2011, són quatre els casos coneguts de pèrdua completa de visió: Nicola Tanno (2010), Jordi Sallent, Jordi Naval i Óscar Alpuente. Des del 1990, un mínim de 25 persones han quedat cegues d'un ull a l'Estat espanyol com a conseqüència de l'impacte d'una bala de goma.

21. Sota governs de diferent signe, cap dels set casos anteriorment citats ha obtingut cap reconeixement ni cap rescabament ni cap sentència ferma –ateses les dificultats i entrebancs per demostrar-ho–, i s'ha consagrat així, *de facto*, un règim d'impunitat efectiva. Els jutjats d'instrucció s'han trobat amb reiterades dificultats i dilacions i estratègies de no col·laboració per part de la Direcció General de la Policia.

22. Les afirmacions habituals dels màxims responsables polítics s'han orientat sempre a la minimització i banalització –quan no oberta justificació– dels fets i a un tancament de files que bloca tota possibilitat d'incidència.

23. La resolució judicial del cas Nicola Tanno és paradigmàtica d'aquesta impunitat descrita: «De qualsevol de les maneres ha estat i és impossible determinar qui va disparar la pilota, a no ser que aquest declarés voluntàriament el fet». El llunyà 1983, Carlos Santamaría, a propòsit de les dificultats per eradicar la tortura com una de les herències de la dictadura, certificava: «Pretendre una demostració d'uns fets que prèviament han estat col·locats en condicions d'absoluta indemostrabilitat és una autèntica canallada jurídica».

24. Avui la desprotecció i la inseguretat jurídica no afecten pas els agents de la Brigada Mòbil –29 estan

imputats en diferents sumaris–, sinó les seves víctimes. En una triple victimització: els danys soferts, la negació oficial dels fets i la ulterior impunitat.

25. Els periòdics informes de la Coordinadora Catalana per a la Prevenció de la Tortura alerten que, en el darrer cicle de crisi i protestes socials, la majoria de denúncies s'interposen per violència i brutalitat policial al carrer, és a dir, en l'àmbit on aquesta comissió ha desenvolupat la seva tasca.

26. L'informe social «Criminalització de la dissidència, expansió del sistema penal i situacions d'abús policial com a respostes davant la crisi econòmica a Catalunya», adreçat al Consell d'Europa, va merèixer, el juny de 2012, una visita especial del Comitè per a la Prevenció de la Tortura del mateix organisme a Catalunya i un informe posterior que conté concretes recomanacions sobre identificació d'agents, assistència a detinguts, reconeixements mèdics i ús de projectils de bales de goma.

27. L'informe «La sal a la ferida», d'Amnistia Internacional, situa el cas Lucian Padurau i el doble indult rebut pels agents dels Mossos d'Esquadra implicats com una metàfora de la impunitat policial en casos de maltractament: cal recordar que Interior va sufragar la doble defensa jurídica dels agents i que diferents personalitats del país van rubricar la petició d'indult. Un doble indult que va suposar que 200 jutges elevessin públicament la seva queixa i protesta.

[Sobre les bales de goma i la municció policial]

28. La lesivitat de les bales de goma i el conjunt de seqüeles físiques i psicosocials que provoquen no són pas noves. En el trànsit de la dictadura a la democràcia fins a set persones van perdre la vida a l'Estat espanyol, tres d'elles als Països Catalans, com a conseqüència de l'impacte de bales de goma: David Wilson (Sabadell, 1976), Pancho Egea (Cartagena, 1977), José Luis Aristizabal Lasa (Donostia, 1977), Isidro Susperregi (Donostia, 1977), Carlos Gustavo Frechen Solana (Barcelona, 1977), Ursino Gallego (Parla, 1979) i Valentín González (València, 1979).

29. Respecte a l'ús de gasos lacrimògens –emprats per primer cop el 29M–, cal recordar la mort –per impacte de pot de fum– de l'estudiant Mari Luz Nájera (Madrid, 1977), la mort per asfixia de l'obrer Gonzalo Ruiz (Reinosa, 1987) i la mort d'Alejandro Gorraiz (Iruña, 1994), després que un pot de fum entrés per la finestra de casa seva i en una causa que va quedar arxivada perquè mai no es va poder identificar l'autor del tret. El 2009, el Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) d'Estrasburg condemnava l'Estat espanyol a indemnitzar amb 170.000 euros Mikel Iribarren, ferit el 1991 –18 anys abans– per l'impacte d'un pot de fum disparat a boca de canó: Iribarren va estar un mes en coma i va requerir 459 dies de recuperació.

30. En el darrer cicle social, set persones han quedat cegues, avui encara impunement, per impacte directe de bala de goma, i desenes han resultat ferides. En contextos similars i propers, el País Basc comptabilitza, malauradament, la darrera víctima mortal: Iñigo Cabacas, mort com a conseqüència dels traumatismes cranioencefàlics produïts per l'impacte d'una bala de goma disparada per la Brigada Mòbil de l'Ertzaintza. Un fet que no només en descarta la suposada menor lesivitat –*less letal*–, sinó que en certifica la letalitat potencial.

31. De forma implícita o explícita, la totalitat dels compareixents han reconegut obertament l'aleatorietat indiscriminada de la trajectòria de les bales de goma. Res ni ningú no les pot controlar. Cap compareixent, cap ni un, no ha pogut acreditar una eficàcia que únicament rau, perversament, en el seu caràcter indiscriminat. L'energia cinètica amb què surt disparat el projectil és de 830 joules, però la STOA (*Science and Technology Options Assessment*), que treballa per al Parlament Europeu, fixa el límit màxim de 122 joules per a les armes «menys letals». Les bales de goma no són, doncs, i de cap manera, una munició menys letal.

32. En cap cas no es pot parlar d'accidents. Ja sigui en un ús diligent o negligent, el balanç humà de les bales de goma és lesiu i dramàtic. No es pot aduir accident quan, amb coneixement previ i consciència absoluta anterior, els responsables polítics i els escopeters de la Brigada Mòbil coneixen perfectament que la trajectòria de la bala de goma és incontrolable, aleatòria i indiscriminada. No hi ha cap tècnica policial, cap ni una, que habiliti i garanteixi un ús controlat de la trajectòria de les bales de goma. No és acceptable, doncs, el reiterat recurs discursiu a l'accident: l'aleatorietat indiscriminada és consubstancial a aquest tipus de munició i és la seva característica fonamental. Abans de disparar, ja és conegut que es projecta sobre la multitud una munició que mai ningú no sap on rebotarà ni contra què impactarà. Altrament, cal destacar que l'ús de les bales de goma fora de supòsits habilitants ha estat una pràctica real de la qual mai no s'han depurat responsabilitats: trets a curta distància, sense inclinació o a boca de canó, recollits, enregistrats i documentats.

33. Des d'un punt de vista mèdic i clínic, les lesions produïdes per les bales de goma s'equiparen obertament amb ferides de guerra i les seqüeles que provoquen en la persona afectada són irreparables, irreversibles i de per vida. Traumatisme ocular i orbitari amb esclat del globus ocular, ferides esclerals i perioculars, pèrdua de contingut intraocular, extenses ferides lacerants palpebrals, fractures de paret superior, mitjana i inferior de l'òrbita, i fractures òssies associades. Es tracta, doncs, d'un trauma d'alta energia, amb dany sever a les estructures oculars i perioculars, que requereix la implantació de pròtesis, múltiples operacions

quirúrgiques, osteosíntesi i, segons el cas, col·locació de plaques de titani.

34. A les evidents conseqüències físiques, cal afegir les severes seqüeles psicològiques, socials i econòmiques. Altres lesions recopilades en el darrer cicle, a part de les irreversibles lesions oculars, es concentren en el cap i el crani –amb hemorràgia cerebral–, el pit –perforació pulmonar, necrosi crònica–, la panxa –melsa i perforació de l'intestí gros–, testicles i cames.

35. Aquestes ferides de guerra responen, directament, a armes de guerra, en el context esmentat de creixent militarització de l'ordre públic. Els llançadors de projectils viscoelàstics de *foam* han estat adquirides a l'empresa suïssa B&T, especialitzada en tecnologia militar punta. El mateix llançador, amb munició diferent, s'empra a l'ocupació militar de l'Afganistan per llançar granades amb precisió per les finestres dels edificis.

36. Mentre el debat social transcorre vers l'eliminació i reducció de l'arsenal policial lesiu, el Departament d'Interior fa la contrària i l'augmenta. En primera instància es va anunciar que les bales de *foam* substituirien les de cautxú, però finalment no ha estat mai una munició substitutòria sinó complementària. No és admissible que s'iniciï un debat sobre la reducció de l'armament policial lesiu i s'acabi amb un arsenal disponible ampliat: bales de *foam* i canó d'aigua.

37. Resta acreditat, de les declaracions en seu judicial en el cas Ester Quintana i de l'informe remès pel Departament d'Interior, que el control i recompte d'armeria revesteix el caràcter de formal –únicament sobre el precinte dels sarrons i sobre unes bales no numerades– i té carències profundes, per la qual cosa cal establir mecanismes de control exhaustiu sobre la munició policial.

38. Aquell darrer informe lliurat pel Departament d'Interior el passat de 21 d'octubre de 2013 suggereix implícitament la lletania de la impunitat, atenent les hipotètiques dificultats d'identificar l'autor material del fet, malgrat que els discursos públics sempre han anat en sentit contrari: tot està monitoritzat, recomptat i degudament fiscalitzat. Aquesta tesi ha estat rebuda com una ofensa i un blindatge de la impunitat per les entitats socials que donen suport a les víctimes de les bales de goma. Especialment perquè la Brigada Mòbil té sistemes de control i ubicació, procediments reglats en equips petits i una organització jeràrquica basada en l'obediència. Els darrers mesos hem conviscut amb dues hipòtesis oficials oposades. I totes dues hipòtesis són inquietants: si no existeix la possibilitat d'identificació, cal habilitar els mecanismes que ho permetin. Si en canvi sí que existeixen, com va garantir Manel Prat en seu judicial en relació amb el desallotjament de plaça Catalunya, cal vigilar, destriar i esclarir els mecanismes d'opacitat i encobriment existents.

39. Es constata que durant els darrers cinc anys, tots els agents de la Brigada Mòbil han incomplert, amb plena cobertura política i de forma manifesta, deliberada i conscient l'ordre d'anar degudament identificats, vigent en el Decret 217/2008.

40. Totes les dinàmiques anteriorment descrites esclaten i es condensen de nou en el cas d'Ester Quintana. Mutilació i seqüeles irreversibles, disrupció del projecte vital, fins a cinc maldestres versions oficials, menysteniment cap a la víctima, nul·la voluntat –quan no dilació i falsos testimonis– d'esclariment dels fets, inexistència d'aldarulls en el lloc on es van produir els fets, cap grau d'escalada gradual –arribar i disparar– ni criteri congruent o proporcional, i a més cal afegir-hi les posteriors dificultats deliberades per identificar l'autor del tret.

2. RECOMANACIONS I PROPOSTES DE MILLORA

[Sobre el model policial]

41. Capgirar i transformar el model d'ordre públic vigent, fonamentat en sistemes durs, repressius, autoritaris, reactius, rígids i difusos, i avançar cap a models socials, comunitaris, sensibles, flexibles, preventius, garantistes i basats en la mediació requereix, en primera instància, voluntat política i un canvi de paradigma.

42. El reforçament de les capacitats de prevenció, diàleg i mediació resulta imprescindible. Però actualment la Unitat de Mediació del CME disposa a penes de 18 agents, mentre que la Brigada Mòbil disposa de prop més de cinc-cents agents, als quals cal afegir 950 ARRO. En aquesta disparitat, en aquesta desproporció, rauen les claus de l'actual model d'ordre públic i de la prevalença del recurs a l'ús de la força i la violència institucional.

43. En perspectiva, tot recurs a la intervenció policial és gairebé sempre un fracàs polític i social previ.

44. Dissolució de la Brigada Mòbil. Cal una reestructuració en profunditat i una reformulació absoluta el paper de la policia en matèria d'ordre públic. És, a dia d'avui, un reclam peremptori. Els patrons de conducta, la subcultura policial hegemònica, la jerarquització militar de les unitats, el corporativisme i la pràctica habitual dels seus agents fan urgent des de fa temps un canvi de model. Altrament, s'insta el Govern a remetre al Parlament les mesures de control periòdic, avaluació continuada i revisió psicotècnica, física i de tòxics dels agents adscrits a aquesta unitat, algunes de les quals mesures ja s'han anunciat en el decurs dels treballs de la Comissió.

45. En aquest debat sobre autoritarisme, control social creixent i dinàmiques repressives, el teixit popular i els moviments socials han aportat també la seva reflexió i experiència acumulada, sota els principis bàsics

d'autotutela, autocontrol, suport mutu i capacitat de regenerar el vincle social, solidari i comunitari en tots els afers col·lectius.

46. La prevenció, la mediació, els principis de mínima intervenció, la desmilitarització i la pràctica de la desescalada han de substituir l'actual model policial i les directives vigents en matèria d'ordre públic.

[Sobre els marcs d'impunitat efectiva]

47. S'insta la fiscalia –amb un paper fins ara tebi– a redactar, com més aviat millor, els protocols mínims imprescindibles per detectar els casos d'abús policial, que continguin orientacions generals d'atenció a les persones afectades, garanties d'una investigació prompta i eficaç i mecanismes de detecció d'ocultació, dilació i falta de col·laboració manifesta amb l'administració de justícia a l'hora d'esclarir els fets per part dels agents i del Departament d'Interior.

48. Aquest protocol hauria d'incloure, assumint les directrius i orientacions dels principals organismes de drets humans, aspectes claus com la preservació de les proves, les garanties d'una investigació independent, prompta i eficaç i el requeriment i lliurament de totes les informacions relatives al dispositiu policial (tipus d'operatiu, material antiavalots previst i emprat, identificació i ubicació de les furgonetes policials –disponible per sistema de localització GPS–, identificació dels agents de cada unitat implicada, identificació de la jerarquia de comandament, registres de veu del Cedor, enregistrament d'imatges del mateix cos policial i de càmeres de trànsit, comerços o bancs).

49. La brutalitat policial és una xacra que afecta totes les democràcies. En la seva eradicació hi conflueixen aspectes previs (formació i capacitació), contextuals i posteriors (en allò relatiu a la gestió informativa, política i policial). El vector democràtic, el factor diferencial, davant episodis de brutalitat policial, rau en la resposta dels poders públics a l'hora d'esclarir els fets, prendre totes les mesures cautelars que siguin necessàries –inclosa la suspensió de sou i feina– i depurar responsabilitats. Cal desactivar els mecanismes que condueixen i contribueixen a legitimar, banalitzar o minimitzar aquesta realitat. En cas contrari, passem d'una problemàtica concreta a un problema polític de primera magnitud, on el màxim responsable ja no són els agents implicats sinó el Govern.

50. S'insta el Govern a garantir i reforçar una protecció jurídica adequada a les víctimes de la violència policial i a depurar totes les responsabilitats. Avui per avui, malgrat les tesis en sentit contrari, la cobertura legal plena es diu impunitat efectiva, *de iure* i *de facto*, per als responsables polítics i policials de les lesions. En aquest sentit, s'insta el Govern i el Departament d'Interior a la redacció i implementació de protocols i

mecanismes independents de rendició de comptes, sota supervisió de la Comissió d'Interior del Parlament de Catalunya i la participació d'organismes de defensa dels drets humans, tal com reclama Amnistia Internacional.

51. Que el Parlament insti el poder judicial, el ministeri fiscal i l'Institut de Medicina Forense de Catalunya a implementar proactivament, en els processos judicials, el Protocol d'Istanbul de Nacions Unides per a la recerca i la documentació eficaces de la tortura i altres penes o tractes cruels, inhumans o degradants. Segons dades de la Coordinadora Catalana per a la Prevenció de la Tortura, entre el 2007 i el 2012 s'han produït als Països Catalans 1.319 denúncies per maltractaments, tortures o brutalitat policial, 870 de les quals a Catalunya, és a dir, una cada tres dies.

52. Recentment s'ha anunciat una iniciativa per implementar, finalment, l'imprescindible i necessari rescabament per la via administrativa de les lesions i ferides produïdes per intervencions policials, que hauria de revestir caràcter retroactiu i hauria de restituir els costos directes i indirectes del procés curatiu i de les seqüeles irreversibles i de per vida que pateixen les víctimes. Ara bé, en el cas del futur de les bales de goma no es tracta d'assumir futures indemnitzacions, sinó, senzillament, d'evitar-les, atès que és consubstancial a les bales de goma que les lesions són incontrolades, indiscriminades i fatalment aleatòries. No es tracta d'assumir que, d'ara endavant, si una nova persona queda cega se la indemnitzarà, sinó d'evitar que cap persona més quedi cega per impacte de bala de goma. En qualsevol dels casos, les responsabilitats per les lesions de bales de goma són triples: penals, administratives i polítiques.

53. S'insta el Govern i la Conselleria d'Interior a recollir, reglamentar i implementar íntegrament les recomanacions del Síndic de Greuges de Catalunya. Així mateix, s'insta el Govern a recollir, reglamentar i implementar les recomanacions explícites del CPT del Consell d'Europa en el seu «Informe al Govern espanyol sobre la visita a l'Estat espanyol realitzada pel Comitè Europeu per a la Prevenció de la Tortura i de les Penes o Tractes Inhumans o Degradants (CPT)», fet públic el 30 d'abril d'enguany i que conté mencions específiques al Cos de Mossos d'Esquadra.

54. S'insta el Govern i la Conselleria d'Interior a modificar urgentment el sistema d'identificació dels agents antiavalots, derogant la nomenclatura alfanumèrica del nou NOP i implementant un sistema d'identificació únic basat en el TIP, nítidament visible, tant en la part davantera com posterior de l'uniforme policial de les Brimo, així com en els complements associats, com l'armilla antitrauma. Que el sistema sigui aplicat a totes les ARRO quan desenvolupen tasques en matèria d'ordre públic, realitat que a dia d'avui no es produeix malgrat que es va anunciar fa nou mesos.

55. Que la Generalitat renunciï a la profunda anomalia jurídica i processal, sense equivalent a l'Estat i a Europa, que suposa que s'exerceixi l'acusació popular –no així la particular–, únicament i exclusivament, excepcionalment, en casos d'alteració de l'ordre públic, atesa l'adulteració de la figura de l'acusació popular, atès que els interessos públics ja estan defensats pel ministeri fiscal i atès que implica un augment injustificat de la despesa pública.

56. S'insta el Govern i la Conselleria d'Interior a no emparar polítiques d'impunitat efectiva i a no sol·licitar ni donar suport a cap indult més a agents condemnats en ferm per maltractaments i tortures, i a no abonar ni assumir els costos de la defensa jurídica dels agents imputats per aquest tipus de delictes.

[Sobre les bales de goma]

57. L'ús de les bales de goma no revesteix de cap acceptació ni consens social, sinó tot al contrari: el grau de consciència col·lectiva sobre els seus efectes lesius i fatals és socialment hegemònic. Un país no pot jugar a la ruleta russa amb els seus ciutadans i l'ampli rebuig i oposició que genera hauria de ser suficient raó democràtica per prohibir-ne l'ús.

58. La prohibició de les bales de goma no pot emascarar l'autorització de nous estris igual de lesius, com els canons d'aigua o els gasos lacrimògens. S'insta el Govern i el Departament d'Interior a no autoritzar ni incorporar l'ús de canons d'aigua.

59. Des de la vessant de la doctrina internacional dels drets humans, l'única política vàlida i eficaç de reconeixement, reparació i garanties de no-repetició passa exclusivament per l'assumpció i depuració de totes les responsabilitats, pel rescabament del dany causat i per la indefugible prohibició expressa de les bales de goma. Més encara quan països dels nostre entorn han eliminat ja aquesta municció, han cercat alternatives i han avançat en la democratització dels models d'ordre públic.

60. Ateses totes les consideracions i totes les recomanacions anteriors, atenent especialment les recomanacions dels organismes de drets humans i l'especial contribució de les entitats que han aconseguit obrir i aprofundir el debat (Stop Bales de Goma, Ojo con tu Ojo, Rereguarda en Moviment, Alerta Solidària i la Coordinadora Catalana per la Prevenció de la Tortura), s'insta el Govern de la Generalitat a prohibir, explícitament, sense cap excepció i d'una vegada per totes, l'ús de bales de goma com a municció policial. Cap govern ni cap comandament polític o cap policial no pot atribuir-se la capacitat perversa o el poder discrecional d'ordenar disparar un projectil policial que no sabrà contra què, o contra qui, impactarà. La implantació d'aquesta prohibició implicaria, *de facto* i *de iure*, que mai més cap ciutadà no resulti greument ferit o mutilat per impacte de bala de goma i, alhora, que mai

més cap agent policial no rebi ordres de disparar un projectil en forma de bala perduda.

II. CONCLUSIONS

I. AGRAÏMENT DE LA COMISSIÓ

1. La Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses reconeix i agraeix el treball de les entitats i els professionals que hi han comparegut, la contribució dels quals ha estat determinant per a la tasca encomanada. Concretament, expressa el seu agraïment als sindicats de mossos d'esquadra, als juristes, a la metgessa, als experts i, especialment, a les víctimes de pilotes de goma, per llur presència i coratge davant l'irreparable dany que se'ls ha causat, a Stop Bales de Goma i a Ojo con tu Ojo. La Comissió aprova una moció especial d'agraïment i reconeixement de llur feina.

II. REBUIG DE LA VIOLÈNCIA URBANA

2. El Parlament de Catalunya ha de promoure l'aïllament i el rebuig social de la violència urbana i dels desordres públics. En aquest sentit, el Parlament convida tots els ciutadans i els mitjans de comunicació social a contribuir, cadascú des del seu àmbit, a expressar el rebuig a la violència urbana.

III. MODEL DE SEGURETAT PÚBLICA

3. El model policial de seguretat pública té com a finalitat garantir l'equilibri just entre el dret fonamental de manifestació i l'ús pacífic de la via pública per part de tots els ciutadans.

La gestió de la seguretat i de l'ordre públic comença abans de la planificació dels dispositius policials per a la intervenció en esdeveniments de masses. Per aquest motiu, resulten fonamentals la comunicació fluida i l'actuació coordinada i concertada tant de les diferents administracions com dels actors públics i privats directament implicats.

El model policial de seguretat pública i esdeveniments de masses ha de partir del principi de mínima intervenció amb mitjans violents, d'acord amb l'obligació legal de proporcionalitat, oportunitat i congruència en l'acció policial.

La revisió de l'actual model és imprescindible des de la voluntat política, en la promoció d'un canvi de paradigma, per a avançar cap a l'aprofundiment democràtic i la promoció de valors cívics, amb visió d'eficàcia policial. Els canvis han de comportar un millorament

del servei públic i el prestigi del Cos de Mossos d'Esquadra.

Els procediments i protocols d'actuació s'han de revisar a fons per a aconseguir les màximes garanties de seguretat i de salvaguarda de drets de les persones implicades en qualsevol esdeveniment a l'espai públic des de la perspectiva de l'estat de dret, d'acord amb l'evolució de les policies democràtiques europees.

4. S'ha d'elaborar una llei catalana de l'espai públic que, entre altres preceptes, estableixi els criteris per a conciliar el dret a manifestar-se lliurement amb el dret dels ciutadans a gaudir d'un espai públic segur.

5. La protecció de la dignitat i el bon nom del Cos de Mossos d'Esquadra no s'han de basar en paraules de suport del Departament d'Interior, sinó en una política que garanteixi unes condicions de treball dignes i la possibilitat de disposar dels mitjans tècnics suficients per a dur a terme correctament la seva tasca. En conseqüència, el Departament d'Interior ha de convocar de manera immediata els sindicats policials per a negociar les moltes reivindicacions pendents, algunes de les quals aprovades fins i tot per resolucions del Parlament.

6. S'han de dissenyar els mecanismes necessaris per a promoure i incrementar la comunicació dels organitzadors de manifestacions i concentracions al Departament d'Interior. Així mateix, s'han d'estudiar sistemes i estratègies que permetin implicar els organitzadors en el bon ordre i l'adequat desenvolupament de les manifestacions.

7. El Govern ha de promoure accions per a donar a conèixer l'obligació de comunicar al Departament d'Interior la convocatòria de manifestacions i concentracions i el règim sancionador aplicable en cas que en les manifestacions i concentracions s'incompleixi la normativa vigent.

8. S'ha de fer efectiu el compliment de la Llei 10/1994, de l'11 de juliol, de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, que determina que els agents sempre han d'acreditar llur identitat, i també el Decret 217/2008, del 4 de novembre, sobre la utilització del número d'identitat professional en determinades peces dels uniformes de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, en tota situació que requereixi l'actuació d'agents del Cos de Mossos d'Esquadra que compleixen funcions d'ordre públic, de manera que cadascun d'ells exhibeixi clarament i visiblement en l'uniforme el número de la targeta d'identificació professional (TIP) o el número d'operatiu policial (NOP).

9. El Govern, en el model d'ordre públic de distància, ha d'aplicar polítiques d'estabilitat dels agents en les unitats especialitzades d'ordre públic que garanteixin llur formació contínua i específica en ordre públic, i ha d'evitar d'aplicar polítiques de rotació dels agents que no estiguin degudament justificades. L'especialització

d'aquestes unitats en llur capacitat de fer front als desordres públics i en llur formació requereix que s'hi apliquin polítiques d'estabilitat.

10. El Govern ha de revisar els protocols d'actuació del Cos de Mossos d'Esquadra per tal que la identificació i detenció posterior de les persones que cometin actes violents o vandàlics es produeixi tant en el moment de la manifestació o concentració com, posteriorment, amb l'ús dels mitjans tecnològics adequats: càmeres de seguretat, cintes de vídeo enregistrades pels mitjans de comunicació o per la mateixa policia, etcètera.

11. El Govern ha d'emprar, quan calgui, la pàgina web per a la identificació de les persones que presumptament han exercit la violència urbana i han participat en desordres públics, complint els requisits i criteris expressats en el dictamen de la fiscalia que va analitzar si es vulneraven drets fonamentals en la utilització de la dita pàgina.

12. El Govern ha de intensificar la col·laboració amb la fiscalia i el poder judicial per a aplicar una resposta penal més eficaç, en el marc de la legalitat vigent, als responsables d'exercir la violència en desordres públics i per a rescabalar-se dels danys que hagin provocat.

13. S'ha de garantir l'adequació de tots els fitxers policials que continguin dades de caràcter personal a la legislació vigent en matèria de protecció de dades, i garantir que no hi hagi cap fitxer que escapi al control dels òrgans i les agències que han de vetllar pel compliment de la dita legislació.

14. S'ha de redactar o revisar el protocol d'actuació dels mitjans de comunicació que cobreixen informativament desordres públics. Aquest protocol ha de garantir el dret dels ciutadans a la informació, l'exercici professional dels mitjans de comunicació, la integritat física dels ciutadans, periodistes i agents de policia i una actuació eficaç dels cossos policials. El dit protocol l'han de fer el Govern juntament amb el Col·legi de Periodistes de Catalunya.

15. El Govern ha de sol·licitar als mitjans de comunicació, de manera immediata, que en llurs informacions difuminin els rostres dels agents del Cos de Mossos d'Esquadra i de les policies locals quan la identificació de l'agent no tingui rellevància per a la informació.

El Govern ha d'impulsar les reformes legals necessàries per tal que es difuminin els rostres dels agents del Cos de Mossos d'Esquadra i de les policies locals en les informacions dels mitjans de comunicació quan la identificació de l'agent no tingui rellevància per a la informació.

16. El Govern ha de redactar, juntament amb els ens locals amb policia local, un protocol d'actuació en què es defineixin clarament les funcions que ha de complir

cada cos policial en les actuacions conjuntes en matèria d'ordre públic.

17. El Govern ha de dotar els ajuntaments de la cobertura legal necessària amb relació a les ordenances que aprovin en matèria de seguretat i espai públic, i també de mitjans per a incrementar la mediació que condueixi a la incorporació a la societat de totes les persones amb els mateixos drets i obligacions.

IV. PREVENCIÓ I MEDIACIÓ

18. S'ha de potenciar un model mixt de proximitat en el diàleg i distància en la intervenció, en funció de les actuacions i les circumstàncies dels operatius. S'ha de desenvolupar un model, pel que fa al manteniment de l'ordre públic en esdeveniments de masses, basat en el diàleg i la planificació, en el manteniment de la distància i en la mobilitat de les unitats policials, però matisat amb elements dels models policials de l'entorn de Catalunya que han reeixit en la gestió d'esdeveniments de masses, especialment pel que fa al desenvolupament de la mediació en situacions de conflicte, que unitats antiavalots d'altres policies europees duen a terme amb caràcter previ a l'ús de la força mínima necessària.

19. Per a afavorir l'eficàcia en la prevenció de conductes contra l'ordre públic, s'ha de potenciar la planificació dels operatius policials, en coordinació amb les diverses administracions, entitats o moviments socials convocants. El desenvolupament de les actuacions policials s'ha de regir pels criteris del control dels itineraris, l'ús de megàfons, les tanques de protecció i l'aïllament de persones violentes, si escau.

20. Definir una estratègia de prevenció dels desordres públics i evitar que les actuacions siguin només reactives ha d'ésser una prioritat en el disseny de les estratègies i els protocols d'actuació per a fer front als desordres públics. En aquest sentit, cal una estreta coordinació i col·laboració amb el Ministeri Fiscal per a definir actuacions preventives que permetin evitar els aldarulls i els danys i, alhora, donar una resposta penal eficaç, especialment quan la violència s'exerceix de manera organitzada i planificada.

21. El Govern ha de reforçar la Unitat Central d'Informació en Ordre Públic (UCIOP) per tal que pugui dur a terme una actuació preventiva, i no només reactiva, davant dels grups que s'organitzen per a exercir la violència i els desordres públics. Així mateix, se li han de facilitar mitjans tecnològics per tal que puguin registrar les actuacions violentes, de manera que es puguin aportar en els procediments judicials com a prova i serveixin perquè els ciutadans puguin conèixer tot el que ha succeït en un desordre públic.

22. S'ha de continuar incrementant la mediació com a eina prèvia per a evitar una escalada del possible con-

flicte, cercant sempre una resolució tan acurada com sigui possible per a garantir l'ús pacífic de la via pública i per a protegir els drets fonamentals de tots els ciutadans.

S'han d'impulsar les polítiques de prevenció i resolució alternativa de conflictes elaborant un procediment normalitzat de treball (PNT) sobre la mediació policial comunitària, al qual s'han d'incorporar les actuacions que responen als principis de solució pacífica de conflictes i de persuasió, negociació i mediació, pel que fa a totes les situacions potencialment de risc que es puguin produir en esdeveniments de masses a la via pública, cercant, sempre que sigui possible, la interlocució amb els concentrats o els manifestants, i garantint que en tot desplegament hi hagi una unitat de mediació, o bé agents formats i capacitats per a dur a terme funcions d'interlocució i mediació (els comunicadors tàctics). S'ha de crear la figura del comunicador tàctic, que ha de dur un element distintiu que permeti reconèixer-lo. Els comunicadors tàctics són agents que han de facilitar de manera permanent el diàleg amb els manifestants i han de representar l'acció policial informant amb megàfons o altres mitjans de les mesures que s'adoptaran.

23. El Govern ha d'enfortir les polítiques de prevenció i resolució alternativa de conflictes elaborant un procediment normalitzat de treball (PNT) sobre la metodologia de la mediació policial comunitària.

V. MITJANS MATERIALS

24. Tots els instruments, tècniques i eines que configuren el model de gestió d'ordre públic tenen sentit en conjunt, per tal com constitueixen un equilibri que permet d'utilitzar-los d'una manera progressiva i gradual. Per aquesta raó, s'ha d'iniciar immediatament la retirada de les pilotes de goma, que s'han de substituir gradualment, de manera que en data del 30 d'abril de 2014 sigui efectiva la prohibició total. El nou model d'actuació gradual i mixt ha de garantir en qualsevol cas la disponibilitat d'eines robustes que permetin un ventall d'opcions tàctiques diferenciades.

25. El Departament d'Interior, en el termini de quatre mesos, ha d'elaborar el protocol de dotació i especificació dels mitjans tècnics i materials de la brigada mòbil (Brimo) i les àrees regionals de recursos operatius (ARRO), actualitzats i amb una regulació específica de llur ús. S'ha de promoure la rotació dels professionals especialitzats en els àmbits dels dispositius i en l'organització de torns i permanència, de manera que s'eviti el cansament o l'estrès dels agents en les tasques més exigents.

26. El Govern ha de revisar el procediment normalitzat de treball (PNT) respecte a la utilització de les armes que disparen projectils, de la plataforma d'aigua i dels gasos lacrimògens, per tal de garantir en tot

moment el compliment, per part dels agents de policia i de la fiscalia, de les recomanacions del Comitè Europeu per a la Prevenció de la Tortura i de les Penes o els Tractes Inhumans o Degradants relatives a l'ús d'armes que disparen projectils, en el sentit següent:

a) Que llur utilització estigui exhaustivament regulada i controlada mitjançant un protocol, de manera que no sigui possible cap dubte sobre aquesta utilització.

b) Que llur utilització i el protocol definit compleixin els principis i les directrius que estableix la jurisprudència del Tribunal Suprem i els criteris que defineix la legislació.

c) Que només utilitzin aquestes armes agents de policia degudament seleccionats, formats i amb la capacitat adequada.

d) Que s'ofereixi i es garanteixi un reconeixement mèdic a totes les persones contra les quals s'ha utilitzat aquest tipus d'armes.

e) Que s'elabori un informe detallat i una avaluació posterior sobre cada situació en què s'hagi utilitzat aquest tipus d'armes.

27. El Govern ha de garantir que, en els protocols redactats a aquest efecte, la utilització de les pilotes de goma i de la plataforma d'aigua es concebin com a eines de darrer recurs i que només s'utilitzin en situacions greus d'exercici de la violència o en què hi hagi un risc imminent per a la integritat física o la vida dels ciutadans i dels agents de policia, o si es produeix una important destrucció de béns.

Així mateix, el Govern ha de garantir que hi ha una gradació en la utilització de les eines que té assignades el Cos de Mossos d'Esquadra per a garantir l'ordre públic en funció de la intensitat de la violència exercida, de la destrucció de béns, del risc per a la integritat física o la vida dels ciutadans i els agents de policia i de la major eficàcia de cada instrument.

28. El Govern ha de revisar i modificar els actuals protocols de treball per a garantir i acreditar la utilització de les armes que disparen projectils i el recompte efectiu dels projectils, tant en el moment de sortir de les dependències policials com en el moment de tornar-hi. Cal que quedi constància escrita d'aquesta acreditació de la utilització i el recompte dels projectils i s'han de suprimir les pràctiques en què es comunicaven verbalment.

29. S'han de revisar els uniformes i els elements de protecció personal dels agents de les unitats especialitzades en ordre públic i s'han de millorar tenint en compte les conclusions de la dita revisió.

30. El Departament d'Interior ha de dissenyar una estratègia per a conèixer la incidència de les noves tecnologies en l'exercici de la violència urbana i els desordres públics i ha de definir una resposta policial eficaç a llur ús. S'han de dotar les unitats especialitzades en

ordre públic dels mitjans materials necessaris per a fer front a la utilització d'aquestes noves tecnologies.

31. El Govern ha d'introduir, en la comunicació amb els ciutadans, millores que combinin l'ús de les xarxes socials i l'adquisició d'instruments amb capacitat de comunicació directa amb els manifestants quan s'estiguin fent manifestacions o concentracions.

VI. SISTEMA D'INFORMACIÓ INTERNA I TRAÇABILITAT

32. S'ha de garantir la correcta i completa traçabilitat de les actuacions policials, tant de les ordres donades com de la utilització de tot tipus de material antiavalots en cada actuació policial, i s'ha de garantir també que, després de cada actuació, s'informatitzi i s'inventarii el material que cada unitat hagi utilitzat per a facilitar les tasques d'investigació posteriors en cas d'incidències, en benefici tant del ciutadà com del mateix Cos de Mossos d'Esquadra.

33. S'ha de garantir la traçabilitat de les armes i municions de tot tipus, també de les de caràcter menys letal o potencialment letal, en cada actuació policial. S'ha de garantir també la informatització de l'inventari que cada unitat fa després de cada actuació i el millorament dels sistemes que permeten geolocalitzar la posició de cada unitat policial amb funcions de manteniment de l'ordre públic, per a facilitar les tasques d'investigació posteriors en cas d'incidències, en benefici tant dels ciutadans com dels agents dels Mossos d'Esquadra.

34. S'han de dotar les unitats d'ordre públic d'eines tecnològiques de darrera generació (geolocalització i obtenció d'imatges dels agents, entre d'altres) per a garantir l'eficàcia de les actuacions policials i millorar-ne l'anàlisi posterior.

S'han de cercar en el mercat i avaluar, de manera permanent, eines eficaces i menys lesives per a garantir l'ordre públic. En el moment que se n'acrediti l'existència, cal fer la substitució de les eines, si escau. La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, com qualsevol cos policial modern, necessita mitjans coercitius per a fer-los servir quan sigui estrictament necessari per a garantir l'ús pacífic de la via pública i per a protegir els drets fonamentals dels ciutadans. La seguretat és la base de l'exercici lliure dels drets fonamentals per part de tots els ciutadans.

35. S'ha de regular el sistema d'informació interna sobre les actuacions en els operatius de la Brimo i les ARRO, facilitant formació, protocols, mitjans tècnics i materials suficients. S'ha de garantir el lliurament de totes les informacions relatives al dispositiu policial, localització de furgonetes, identificació, jerarquia de comandament, registres de veu del centre operatiu de coordinació (Cecor) i càmeres.

36. El Govern ha de revisar els sistemes de geolocalització de les furgonetes i de les unitats especialitzades d'ordre públic per tal que els comandaments policials puguin tenir coneixement en tot moment de l'emplaçament de les dites furgonetes i unitats.

VII. FORMACIÓ

37. S'ha de revisar i actualitzar sistemàticament la formació dels agents per tal d'assegurar el manteniment òptim de les competències que els habiliten per a desenvolupar llur especialitat. Cal identificar les bones pràctiques policials i dissenyar programes d'entrenament permanent que assegurin l'ús correcte dels instruments i les eines de dotació policial, des de la perspectiva dels principis i garanties que dimanen dels instruments internacionals en matèria de drets humans i intervenció policial.

S'ha de promoure la formació específica en matèria de mediació, persuasió, negociació i resolució pacífica de conflictes en el context d'esdeveniments de masses.

38. S'han d'augmentar els recursos i les eines disponibles per a la formació específica dels agents que hagin d'actuar en tasques d'ordre públic, des de la perspectiva dels principis i les garanties que dimanen dels instruments internacionals en matèria de drets humans i de l'actuació policial, i de l'ordenament jurídic intern. S'han d'augmentar els dits recursos i eines pel que fa a tècniques de persuasió, negociació i mediació, en particular en el context d'esdeveniments de masses.

39. El Govern, mitjançant l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC), una vegada escoltats els comandaments i agents de les unitats especialitzades en ordre públic, ha de revisar la formació específica que reben aquests agents i incorporar-hi les millores necessàries com a conseqüència d'aquesta revisió. En l'avaluació han de participar experts externs a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya i a les unitats especialitzades en ordre públic.

40. El Departament d'Interior ha de garantir una oferta anual de formació contínua als agents de les unitats especialitzades en ordre públic que els permeti, entre altres aspectes, adequar-se als canvis que es constatin en l'exercici de la violència urbana i que els doti d'eines per a enfortir l'autocontrol i fer front a les situacions d'estrès i de risc.

41. El Govern ha de presentar al Parlament, abans de tres mesos, un informe de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya sobre les reformes i millores introduïdes en la formació dels membres del Cos de Mossos d'Esquadra que puguin exercir funcions d'antiavalots, tant si pertanyen a la Brimo com a les ARRO o a qualsevol altra unitat.

VIII. RESPONSABILITAT

42. S'han d'establir procediments per a circumscriure al màxim les responsabilitats en l'execució de les ordres al llarg de la cadena de comandament i s'ha d'exigir la responsabilitat individualitzada en els casos d'agents que no actuen adequadament, fent ús dels sistemes de control deontològic.

43. S'ha d'assegurar la plena col·laboració del Cos de Mossos d'Esquadra amb el Ministeri Fiscal en l'acompliment de les seves tasques, i també en la investigació judicial dels fets produïts a la via pública en esdeveniments de masses, fins i tot en el cas en què dels fets se'n pugui desprendre la possible existència de responsabilitats de membres del mateix Cos, respectant en tot cas el dret de defensa que els assisteix, però vetllant pel funcionament correcte de l'Administració com a servei públic i proporcionant l'assistència lletrada pertinent als membres del Cos que puguin ésser acusats per actuacions que hagin dut a terme en exercici de llurs funcions.

44. El Parlament de Catalunya ha de reclamar al poder judicial, a l'Institut de Medicina Forense de Catalunya i al Ministeri Fiscal que s'adopti el Protocol d'Istanbul (Manual de les Nacions Unides per a la investigació i la documentació eficaces de la tortura i altres penes o tractes cruels, inhumans o degradants) com a eina per a provar l'existència de maltractaments o tortures en els processos judicials en què hom denunciï aquest tipus de fets.

45. S'ha de promoure l'ús i l'establiment dels indicadors del Protocol d'Istanbul en les investigacions i s'han d'adaptar els criteris actuals als d'aquest instrument, en coordinació amb les instàncies fiscals, forenses i judicials.

46. El Govern ha de difondre i donar a conèixer a tots els operadors jurídics de Catalunya, directament o per mitjà de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya, el Protocol d'Istanbul.

IX. RESCABALAMENT

47. El Departament d'Interior ha de redactar un protocol de reparació del dany per a la indemnització de les víctimes d'actuacions de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra, quan s'acrediti responsabilitat objectiva administrativa, en què, a més, s'estimi l'aplicació de la indemnització retroactiva per a les persones que han estat afectades per pilotes de goma o altres eines de contenció. Aquesta indemnització no ha de condicionar els drets de les accions legals de les víctimes.

El protocol ha de tenir com a model els vigents en països de l'entorn de Catalunya i ha d'establir alhora un sistema d'atenció i seguiment de les víctimes causades per situacions de disturbis o desordres públics, que permeti oferir els serveis d'assistència i acompanyament psicològic, sanitari i social que necessitin.

El Departament de Salut ha d'establir una assistència psicològica específica a les víctimes que es causin en una situació de disturbis que pugui atendre llur especificitat.

48. S'ha d'impulsar la via de la responsabilitat patrimonial de l'Administració com a canal ordinari i preferent del rescabament del dany, sens perjudici de possibles accions penals quan escaigui.

S'han d'establir mecanismes de compensació a les persones que hagin patit danys temporals o lesions permanents que portin causa d'una actuació policial, fins i tot si aquesta ha estat plenament lícita, d'acord amb els principis que configuren el concepte de responsabilitat objectiva.

Palau del Parlament, 8 de novembre de 2013

El lletrat de la Comissió   El president de la Comissió
Francesc Pau i Vall   Celestino Corbacho i Chaves
